

לְרַפֵּאַדָּתְ צָעֵר

רב אליהו גוטמאכער זצ"ל

פון פריסטען

דא איז בעשראבען די וואונדרליך מעשה ווין אווי סיענען ניצול געווארען

צוווי מידלעך פון דער שמד

וועלכע זענען געזעטען געטאנגען אין א פערטמאכטען קליסטער אין
קראקא צוויישען די מאנאכיגען. און דורך א גרויס מופת פון
גרידראץער צדיק זענען ווילערטער געווארען אין צורייק אהים געקומען.

אייבערגעוצט פון בעריהמתען ספר וואס דער מאRELDER רב הנאון ר' יודל
ראענברען שליטיא פון לאדו האט ארזים ניגעבען מיטן נאמען

הדרת אליהו

בתוכאת בית מסחר הספרים של ר' יצחק שלאמאווייז

לאדו נאוואמייסקא נומר 16

אשר קנה הכות לזכות מאה המחבר דראג' ר' יודל ראוונברען הניל.

פיעטרקוב

בדפוס הנגיד מוה שלמה בעלבאטמאויסקי

דא איז בעשיריבען פונגקפליך די וואונדעRELICCU מעשה,
וואס נאנץ פוילען און גאליציאל האט דאמאלס געקלינגען
דעראפין, וואס צוווי יודישע מידלעה וועגען אונגרעדט
געווארען צו דער שמד, און וועגען ניוועזען בעהאלטען
אלאנגע צייט אין אקלזיסטער צוויישען די מאנאכינעם,
אונטער די אויפזיכט פון אקטואיליישען גלח אגרויסער
מכשֶׁבָּהַ . און דורך דעם כח פון גריידיזער רב איז דער
בישוף פערניכטטעט געווארען. די צוווי מידלעה האבען
השובה געטהוין ציריק צו קעהרען זיך צום יודישקייט,
און זיין זענען צו זיירע עטלטערען בשלום אהים
געקומען.

און יאדר הול"ה פון אלף הששי האבען געוואויאנט אין פוילען נעלען די
פְּרִיסְפִּישָׁע אָן עַסְטָעִירִיכִּישָׁע נְרַעֲנֵצְׁעָן אָן אַגְּרִוִּיסְׁמִיעָן פְּאַמְּרִילִיעָם.
איין יוד איי גינויוועגן אָפְּאַכְּתָּעָר, עַר האט זיך נאנץ שעהן טפרנס גינויווען מיט
דעם וואס ער האט געהאלטען די פְּאַכְּט בְּיַם פְּרִיזָן. דער צויטטער איי גינויוועגן
אטילגער, ער האט גויטטער געהאלטען די וואסער-מייל בְּיַם פְּרִיזָן, אָן האט
אויך געהאט גאנץ שען פרנסה. די צוווי פְּאַמְּגִילִיעָם האבען זיך געהאלטען וועדר
בעערינדרעט. בי די צוווי פְּאַמְּגִילִיעָם איי גינויוועגן צוווי יונגען טעכטער צו פְּגִינְגָּה
צעהן יאהר. די צוווי מידלעה האבען זיך וועדר ליעב געהאט און האבען זיך
ג'חרבריט צו זאמטען, ווארטן זיין האבען געוואויאנט אין שכנות נישט ווית אינען
פון די אנדערץ.

טיר מאכען דא אויפטערקואט דעם לעזער, אָזֶוּי ווֹי עַם גַּעֲגֹנִים זיך נאָה
הענטיגע צויט פְּגִיעָל מְעֻנְשָׁען, וואס נידענ侃ן נאָה די גאנצע מעשה, אָן פון די
צוווי מידלעה איי הענט דא אָן פוילען גאנץ שעהגען צוווי משפחות. קאָן מען
דארדורק דא נישט אַרְוִישְׁרִיבָּעָן, נישט דעם נאָמען פון דארף ווֹי די מעשה אָן
גְּשַׁעַן, נישט די געמען פון די צוווי פְּאַמְּגִילִיעָם, אָן די געמען פון די צוווי
טידליך נאָה ניכער נישט.

די צוווי מידלעה האבען אַבְּער געוואולט ווֹי אַבְּיכָעַל געפֿילדְּעַט, ס'האָט ווֹי
אנגעשטמעקט צו קאנען אַבְּיסָעָל שְׂרִיבָּעָן, אַבְּיסָעָל רעכְּבָּעָן. אָן דעם דארף אָנוֹ
אַבְּער קִין לעהער נישט גינויוועגן, וועגען זיך געהאלען אויף זיאָ עַזָּה. אָזֶוּי ווֹי
ס'האָט געוואויאנט אָן דעם דארף אָ גַּעֲלַעֲצָנְטָעָר קְרִיסְטָעָן, אָן אלמנה שויין אָן די
עלטערע יאהרין, מיט וועלכָּע די צוווי יודישע פְּאַמְּגִילִיעָם וועגען גינויווען גוש
בקאנט אָן אויך גוט בעערינדרעט. פְּעוּזִיל אַיהֲר מָאן אָנוֹ גינויווען בְּיַם פְּרִיזָן דער
גאנצער פְּיַהְיַעַר פון היַזָּה. אָנוֹ בְּיַם גַּעֲלִיבָּעָן וְאַלְעָן אַזְּגִינְגָּעָן די צוווי מידלעה
בְּיַם

ביה דער קרייסטען, זיך זאל ווילערנעם אביג'טעל שרייבען און אביג'טעל רעכגעןען. איזוי זוינ די קרייסטען אוניגוועזען אין ארימעט אלמנה איזו זיך דעם צונגעלאלען, זא זוינ פומטער זיך זואראם ברויט, און האט זיך צונגעאנט נילדענע בערג, איזו זיך ווועט זיך איזיסטעטלען גאהר גוט, בעסער זוינ אַלעהער. שרייבען, רעכגעןען, גאנען, שטרוקקען. די עלאטערען האט נאר אַהנהה געטהון, וואמ זיך זענאנע גאנפאלען אויף איז גוטע עזה, און דאס גינשעטט איזו געשלאלטען געווארען.

דערה ערעדיג די ריד, האט דער גלח צו איזר געואנט : "דו יונדרגעג
נשמה ! ווי אווי קאן אינַה דיר דינען עבירות משלח זיין, או דו האלסט בעי זיך
יודיש קינדרער און פאָRELענסט אָן אַרבײַט צו מאָכען זיך פֿאָר לְיט. רַעכּען דִּיק
נאָר גוט אַבעָר זוֹס דֶּם טהוֹסְט ! פָּון יְודִישָׁ קִינְדֶּרֶר, פָּון אַיזָּה פֿאָרְשָׁאָלְטָעָן פְּאָלָק
געַהֲסְטָה דֶּם מַאֲכָעָן לְיטָט ! צוֹ ווַיְסְטָה דֶּם דָּעֵן נִישְׁתָּאָן זַיְהָאָבָעָן יְעֻזְּבָעָן גַּעַהֲנָנָעָן ?
די קְרִיסְטָעָן אַיְן אַנְהָוִיב גַּעַוְאָרָעָן וְעַדְרָא אַוְיכְּנִירָעָט אַזְּיָהָעָן גָּלח אַוְן זַיְהָאָט
אַיְהָם גַּעַנְטְּפָעָטָה : "לְיבָעָר פְּאָטָר ! וּוֹעֵן דָּאָס פְּאָלָק וְאָל טָאָקִין יְיַעַן אָז אָוּמָרָן
פְּאָלָק, טָא פְּאָר וּוֹסְטָה אַט אַיְסְגַּעְוָהָלָט פָּוָגָט אַיְודִישָׁ כִּירְדִּיל די הַמִּילְגָּע
מְרִים, זַי וְאָל גַּעַבָּהָרָעָן דָּעֵם הַמִּילְגָּעָן יְעֻזְּבָעָן ? פְּאָר וּוֹסְטָה אַט נִישְׁתָּאָן
אַיְסְגַּעְוָהָלָט אַטְיְרִיל פָּון אַנְיְּנְדָרָעָן נַאֲצִיאָן צו אָזָה הַמִּילְגָּע אַוְן וְוִיכְטָגָע זַיְהָ ?
מוֹ דָאָק זַיְן אָוְן וְיַעֲנָעַן דָּאָס עַהֲרָלְטָמָע פְּאָלָק. אָוְן אַוְיָב עַס גַּעַנְטָנָט זַיְהָ
צַוְּיִישָׁן זַי אַוְיָה שְׁלַעַכְתָּע אָוְן פְּאָרְשָׁע מַעֲנְשָׁען, קָאָן מַעַן דָאָה צְוָלָעָב עַצְצָלָע
מַעֲנְשָׁען נִישְׁתָּאָבָעָרָעָן דָּעֵם נַאֲצִיעָן יְודִישָׁעָן נַאֲצִיאָן. אַיזָּה וְעַדְתָּה דָאָה, לְיבָעָר
פְּאָטָר ! אָוְן די צַוְּיִי יְודִישָׁע פְּאָמִילִיעָם דַּעֲרָהָאָלְטָעָן סִיקְ בִּים לְעַבְעָן".

“אה ! מיט דיר אינו שיין גאר נוישט גוט” ! האט דער גלח אין אונגעראיגען . זו בזומ שויין ועה אנק איזוי שטארק פעריזודעשט געווארען שויין באצלר וויא אונפערענץ ושידראוקע ! דינען געהירען וענגן שויין איזן דיבן קאפט פאָרדרעחט גע- וווארען , או דו וויסט שויין גאר נוישט וואס דו רעדסט : סאיין טיר א גרויס רוחטנות אויף דיבן נשמה , וואס זי איז איזוי פיעל פעריזודעשט געווארען , או זי ווועט שויין מוווען געהן איז נינהגט ארטין . און צוליבע דִּי גְּרוֹיסֶע יִינְדֶּר , קאָן אַנְךְ שַׁוֵּין קָוֵן דִּיר דִּי רַעַשְׁת עֲבוּרֹת אַוְיכְּ נִישְׁט אַרְאַבְּנָעַמְּן . דִּיבֵּן מָן אַיְן גַּנוּזְעַן אָן שְׂרֵלְיבָּעֵר קְרִיסְטֶן , אַיְן

איו ער הינט און גנ-עדן, אבער או דו וועסט שטארבען, וועסט דו געהן גלייך און גיהנמ ארטין. דו וועסט דיק שווין אויף יענער וועלט מיט דין מאן קינמאַהָל נישט קאנען באָגענְגעָן. דיין ארט ווועט יון אויף יענער וועלט און נינהּן, גלייך מיט אלע פערשאַלטעָן ושייעס. אלואָ די יונדריגע אלטנה ! פֿאַרנְעָם מיר שווין נישט

די צוית אין געה דיר אהיען צו דיביג צוויי ושיידאוֹזִינְעָם ! אַזְוֵי ווֹן דִּין לעהערין האט דערהערט פֿוֹן גֶּלח דִּי שְׁרַעְקְלִיבָּעַ רִיְּרַ, האט זי נירעכְעָנט טאָקָן אוֹאַט אליאַדָּעַ טָאגַן שְׁטָאָרְבָּט זַיִן, אָנוּן אַיְּהָרַ נְשָׂמָה ווּעַט פְּעָרָ- שליעידערט ווּערעָן אָנוּן גִּיהְנָמִי אַרְטִין, האט זי דעריבְּרָעַר אַוְיכְּגָעַרְאָכָעַן בְּיַם גֶּלח אָנוּן שטיבַּט אַהֲיָטָרְזִישַׁ גַּעֲוִין. זי האט אַנְגְּהַזְּיָבָעַן צַו בְּרַעְכָּעַן זַיִן דִּין הענד אָנוּן האט גַּשְׁרִינְגָּעָן צֻוּם גֶּלח : „לִיבְּרָעַר פְּאַטְעָר ! אַיִּיךְ ווּעַל שְׂוִין דִּין וְשִׁידָּאוֹקוּם נִישְׁטָאָרְבָּעַן צַו מִיר אָנוּן שטיבַּט אַרְטִין, אַיִּיךְ וְאַל אַפְּילָזְוּ שְׁטָאָרְבָּעַן פֿוֹן הִינְגְּנָעַר, אַבְּנִי רַאֲמְנוּעָט טַיִּין נְשָׂמָה ! נִעְשָׂט פֿוֹן מִיר אַרְאָפַּה סִינְיָעַ עֲבִירָה אָנוּן שִׁקְטָמָה נְשָׂט אָנוּן גִּיהְנָמִי אַרְטִין ! דָּךְ גֶּלח אָנוּן פֿוֹן אַיְּהָרַ גַּעֲוִין ווְיִכְּבָּרַ גַּעֲוָאָרָעַן אָנוּן האט צַו אַיְּהָרַ אַזְוֵי גַּעֲוָאנְט : „יְנִידְרִינְגָּעָן אַלְמָנָה : אַיִּיךְ הָאָבַּת טַאָקָן גְּרוּיָּס רְחִמָּנוֹת אַיִּיף דִּין נְשָׂמָה, אַיִּיךְ וְאַלְמָט טַאָקָן גַּעֲהָרָעַן דִּין נְשָׂמָה גַּרְאָטְעוּעָט, וְאַל גַּנְשְׁטָאָרְבָּעַן אָנוּן גִּיהְנָמָן, נָאָר דָּאס אָנוּן אַפְּעָרַ וְוּנְגִינְגַּן, וּוּאָס דוּ וְאַגְּסָט אָנוּן דוּ וְוּעַסְטָט שְׂוִין דִּין וְשִׁידָּאוֹקוּם גַּשְׁטָאָרְבָּעַן לְאוּן צַו דִּיר. דוּ מִזְוֹת דִּיךְ אַוְיכְּגָעַרְאָלָעַן צַו מְהֻן אָזָּא גְּרוּיָּס גַּוְעָטָעָט, וְוּלְכָבָעַס וְאַל אַבְּעָרוּוֹעָנְגָּעַן אלע דִּיבִּיגַע עֲבִירָות וּוּאָס דוּ האַסְטָט בֵּין אַחֲרָי גַּעֲתָהָן, דָּאמָאלָס ווּעַט דִּין נְשָׂמָה זַיִן גַּרְעָטָעָט".

„אַהֲ הִילְגָּעָר פְּאַטְעָר ! האט דִּין לעהערין ווּיטְעָר גַּעֲוָאנְט. „אַיִּיךְ ווּעַל אַלְעָטָטָעָט וְאָס דָּער הַמִּלְגָּעָר פְּאַטְעָר ווּעַט מִיר זַיִן, אַוְיבַּס' אַיִּינוּ נָאָר מְעַלְלָה דִּין זַיִקְצָוּ מְהֻן, אַבְּזִי מִין נְשָׂמָה וְאַל זַיִן גַּרְעָטָעָט“. דָּאן האט דָער גֶּלח צַו אַיְּהָרַ גַּעֲוָאנְט ! נָוְיָה אַיִּיךְ הָעָרַ-וּשְׁעָד אַיִּיף אַצְּינְדָּר פֿוֹן קְנִיעָן. אַהֲ ווּעַל דִּירַ קְרִיחָעָר וְאַגְּעָן וּוּאָס אַיִּיךְ מִין, נָאָכְהָעָר ווּעַסְטָט דוּ פֿאָרַ מִיר קְנִיעָן, אָנוּן אַיִּיךְ ווּעַל שְׂוִין דִּיבִּיגַע אלע עֲבִירָות מְשָׁלָחָן זַיִן. אַצְּינְדָּר הוּיְבָה דִּינָה אַיִּיף אָנוּן וְעַז דִּין אַנְיְּרָעָר דָאָ גַּעֲבָעָן מִיר אַיִּיךְ דִּין שְׁטִיחָה, אָנוּן הָעָר מִיהְמָּוט אָיָס וּוּאָס אַיִּיךְ ווּעַל דִּירַ זַיִן. וּוּסְעָן זַלְמָסְטָט דוּ אַיִּיךְ. דוּ מִזְוֹת אַצְּינְדָּר דָעַם קְרוּסְטָעַנְתָּהוּמָם אַיְּבָרְבָּעַתָּהוּן מִיטָּ דָעַם זַלְבָּעָן וּוּאָס דוּ האַסְטָט אַיִּיהם בֵּין אַחֲרָי פְּאַרְשָׁעָהָטָט. מִיטָּ דָעַם וּוּאָס דוּ האַסְטָט צַו דִּיר אַרְיְנְגָּעָנְמָעָן דִּין צוּוִי וְשִׁידָּאוֹקוּם, אָנוּן האַסְטָט אַיִּיף זַיִן גַּרְלְעָנְטָט אַבְּזִי זַיִקְצָוּ מִי פֿאָרַ לִיטָּה, האַסְטָט דוּ דָעַם קְרוּסְטָעַנְתָּהוּמָם זַעְהָר שְׁטָאָרָק פֿאָרָ- שְׁעַהְמָט אָנוּן בעשְׁמוֹצָט. אַצְּינְדָּר מְוֹת דוּ זַיִקְצָנְטָעָר זַלְבָּעָן מִיטָּ דָעַם זַלְבָּעָן וּוּאָס דוּ האַסְטָט גַּעֲיְנְדָעָנְט. אלואָ די זַיִקְצָנְטָעָר גַּעֲמָעָן אַרְיָסְטָמָעָן דִּין צוּוִי וְשִׁידָּאוֹקוּם פֿוֹן יְודָעָהָמָהוּמָם אָנוּן אַבְּעָרָעָר צַו זַיִלְעָן זַיִן אַיְּבָרְגָּעָה זַיִן קְרִיסְטָעַנְתָּהוּמָם. אַיִּיךְ ווּעַט דִּין נְשָׂמָה זַיִן גַּרְעָטָעָט“.

דִּין לעהערין האט אַפְּלוֹ אָנוּן אַנְהָוִיב גַּעַצְוּמְפְּעָלָט, צַו זַיִן ווּעַט קְאנְעָן ווּעַגְּעָן דָעַם עַפְעָם טָהָן. זי האט גַּעַזְוָאנְט צַו גֶּלח דָעַם אַתָּה, אַוְ זַיִן ווּעַט קְאנְעָן אַרְבִּיטְעָמָעָן אָנוּן דִּין זַיִקְצָנְטָעָר טָאגַן שְׁלַעְכָּטָן פֿאָרַ גְּנוּטָן. אָנוּן נָאָה האט זַיִן גַּעֲזָוָאנְט אָנוּן צוּוּמְלְעָט שְׁטָאָרָק ווּעַגְּעָן דָעַם, צַו זַיִן ווּעַט קְאנְעָן דִּין גְּרוּיָּס זַיִקְצָנְטָעָר, אַבְּזִי

בעויל דִי עַלטערען וְוּעָרָעַ וְוּעֶלְעַן דָאָה גַעֲוָאָהָר וְוּעָרָעַ, אָוֹן דָאָן וְוּעֶלְעַן נֵבָעָוִים דִי זָאָה נִישְׁתְּ צָלָאוּן. אֲבָעָר דָעַר גַלְחַ דָאָט צָו אַיר גַעֲוָאנְט, אָוֹן זַי זָאָל אָוֹרְפַּעַם דַעַם אַלְעַמְעַם זָאָרְגַּעַן. קָוָרָם זָאָל זַיְנִישְׁטַבָּאָר אַנְהַיְבָעָן דִי מִירַלְעַךְ אַלְעַמְעַט אָוֹרְפַּעַם דַעַם אַלְעַמְעַט אַנְהַיְבָעָן. נִאָר אָזְוִי קָלִיגַן אָזְוִי זַי זָאָלְעַן נִישְׁטַבָּאָר אַלְעַמְעַט אַנְהַיְבָעָן דִי עַלטְעַרְעַן. זַי זָאָל זַי אָרוֹיסּוֹוִיְעַן אַלְעַמְעַט סְעַדְרַאָר אָזְוִי מְעַהַר גְרוּזִים לִיבְשָׁאָקְטַבָּאָר אָזְוִי גַעֲטְרַעְיַי-שָׁאָקְטַבָּאָר. דָוָךְ דַעַם וְוּעֶלְעַן וְיַי וְוּעֶרְעַן וְוּסְמַכְתָּאָמָהָל מְעַהַר אָזְוִי מְעַהַר אַנְגְּנַעַנְיַפְט אָזְוִי אַיְהָר, אָזְוִי אַיְהָרְעַץ רִידְרַע וְוּעֶלְעַן בְּיַי וְיַי אַרְיַין קָרְבָּעַן טִיצְפָּאָר אָזְוִי וְיַי עַרְעַץ אַרְיַין. אָזְוִי אוֹ מְעַן וּוּצְטַבָּאָר וְעַהַן אָזְוִי מְעַן הַאֲלָט שְׂוִין מִיטַבָּאָר וְיַי עַפְעַם אָזְוִי אַוְעַגְנַבָּאָר. דָאָן וּוּצְטַבָּאָר וְיַי אָוּזְקַעְשִׁיקָעַן בְּסֻוד אַיְבָעַר דִי גַעֲנִינִיאָר, אָזְוִי אָזְוִי עַלטְעַרְעַן וְוּעֶלְעַן נִאָר נִישְׁטַבָּאָר וְיַי אַבְצְוִיכָעַן. מְעַן וּוּצְטַבָּאָר וְיַי בְּעַהַלְמַעְמַדָּן אָזְוִי אַלְקְלוּיַיְסָמָעַר, בְּיַי וְיַי וְוּעֶלְעַן אַלְטַבָּאָר וְוּעֶרְעַן צָו אַבְטְצַחְנָה יַיְהָר, דָאָמָאלָם וְוּעֶלְעַן וְיַי שְׂוִין וְוּעֶרְעַן עַכְתָּאָר קְרִיסְטַעַן. אָוֹ דִי לְעַהְרַעַרְעַן הַאָט דְעַרְהָעָרטָם וְוּסְמַכְתָּאָמָהָל דָעַר גַלְחַ הַאָטָם אַיְהָר צְנוּגְעָאנְט, אָוֹ מְעַן וּוּצְטַבָּאָר יִזְנַבְיַיְלְגַעְגַע אָזְוִי דָעַר זָאָה, הַאָט זַי אַיְנָה. גַעֲשְׁתַּמְכַט אַיְפַּעַן גַלְחַס פָאָרְשַׁלָּאָג. דָעַר גַלְחַ הַאָט אַיְהָר אַנְגְּנַעַנְיַפְט, זַי זָאָל אַלְעַמְעַט וְוּאָהָה קָוָמַעַן אַבָּהָם אַנְאָכְרִיבַכְט גַעֲבָעָן, וְיַי דִי זָאָה הַאֲלָט עַפְעַם, בְּדִי שַׁר זָאָל וְיַיְמַעַן וְוּסְמַכְתָּאָמָהָל דָאָרְפַּתְהָן.

די אַלְטָע לְעַהֲרֶעֶן האָט טַאָקִין אַגְּנָהָיְבָעַן צוֹ פֿעַרְלָעַנְעַן אַפְּחַ בַּיְּ דִי צוֹוַי מִירַלְעַה, אוֹ דַעַם גַּלְחִים פְּלָאן וְאֵל קַאנְעַן אַיְסְנָעַפְּיהָרט וּוַעֲרַעַן. אַלְאַגְּנָעַ צַיְּמַת האָט זַי מִיט וַיְּ גַּלְאַט גַּעַמְאָכְט שְׁמַיעַסְעַן וּוַעֲגַעַן קְרִיסְטָעַנְתָּהוּם. זַי פֿלְעַנְטָם פְּקָאָר וַיְּ דַעַרְצַעְהַלְעַן אַלְעַ מְהָאָל אַנְדָּרַעַט סְעַשְׂיוֹת מִיט מַזְפָּהִים. אַכְּבָּעַ זַי האָט נַאֲך אַלְאַ נִינְשַׁטְּ אַגְּנָהָלָגְעַן וַיְּ וּוְעַגְעַן שְׁמַדְעַן זַוְּה. עַגְעַן האָט וַיְּ אַלְעַ מְהָאָל מַעַהָר אַזְוַן טַעַהָר אַגְּנָהָיְבָעַן צוֹ חַנְּפְּעַגְעַן, אַזְוַן האָט וַיְּ פְּקָאָר וַיְּ פֿוּעַרְגָּעַשְׁתָּלָט וַיְּ אַזְוַן דַעַיְמַעְטָר צוֹ אַיְהָרָעַ רַיְיד הַאֲבָעַן טַאָקִין שְׁטָאָרָק גַּנוּוּעָרָקְט אַזְוַיְף וַיְּ אַזְוַיְ וַיְּ וּעַגְעַן גַּעַוְאָרְעַן צוֹ אַיְהָרָעַ אַלְעַ מְהָאָל מַעַהָר אַזְוַן גַּזְוַעַ-קְנוּפַט, אַזְוַיְ וַיְּ קַינְדָּעַר צוֹ אַגְּטְרָעַיְיךְ מַטְעַטְר. בַּיְּ דַעַם אַלְעַם האָט דיְ לְעַהֲרֶעֶן גַּגְעַבְעַן דַעַם גַּלְחַ נַאֲבָרִיכְט אַלְעַ מְהָאָל וַיְּ דיְ וְאַהֲ הַאֲלָט, אַזְוַן דַעַר גַּלְחַ האָט זַי גַּעַלְעַרְעַנְט וּוְאַס זַי וְאֵל רַיְידְעַן מִיט דיְ קַינְדָּעַר.

דער ערשותער אונשלאָג פון די לעהראָרען צו די קינדרער, או זיע זאלען אַז
שמדערען, אוינו גינויווען אַטְמָגָן נאָה תעשה באָב. ווֹאָרָעָן תעשה באָב זענען בִּירְעָם
מיידלעך נישט געקטמען צו די לעהראָרען, אוון או זיע זענען צומאָרגענען געקייטען,
האטט זען אַגְּנָעָהָיוּבָן אַיזְזָוֶרֶעָגָעָן די טִידְלָעָה, ווֹאָס די מעשה אַנוֹ פָּקָר ווּאַס
זיע זענען נְעַכְתָּעָן נִישְׁתָּגֵעָן. האָבעָן זי דָּרְצָעָהָלָט פָּוֹן תעשה באָב, אוֹ דָּעַם
טָאגָן פָּאָסָטָם מְעַן בְּיַוָּרָעָן, מְעַן נְעַחַת בּוֹרוּעָם אוֹן מְעַן טְרְיוּעָרט אַיזְפָּנָן חֲרוּבָן
בֵּית הַמְּקָדְשׁ. בְּיַיְדָם הָאָטָט זען שְׂוִין גַּעֲגָנָעָן & פְּוֹנְדָאָמְעָנָט זָאָל זַיְהָיָה דָּעַם
שְׁטָמְלָעָן אוֹן אַגְּנָהָיוּבָן זיע אַיבְּעַרְצָוְרִידָּעָן, זען האָטָט זיע אַוְיְגָנָהָיוּבָן זַיְהָיָה זַיְדָּעָן
אוֹן פָּוֹן נאָה דָּעַם חַוְּבוֹן אַהֲן שְׁלָעָכְטָם אוֹן שְׁלָעָכְטָם, אוֹן אלָעָטָמָהָל עַרְגָּנָעָר אוֹן
ערְגָּנָעָר. דָּאָגָנָעָן ווַיְמַטָּר גַּעַתְּסָטָן דָּיְקָרִיסְטָעָן זַעַרְגָּתָן גַּטָּאָן ווְאַהֲלָה. אַיְהָיָה האָטָט זען
זיע שְׁקָלְשָׁטָם, אוֹ בְּיַיְדָעָן קָאנָעָן זיע גָּאָר נִישְׁתָּמָט קְיָיָן גַּטָּאָן דָּרְלָעָבָן, ווֹאָרָעָן נאָה
אַיְהָיָה צְוּוּיָּה יַאֲדָר אָרוּם ווּצְטָמָן זיַּגְּבָעָן מְעַנְעָר, גַּעַוִּים אַוְיָה נָאָר דָּאָרְפָּסָן-יְוָגָנָעָן.

פערנער בעטען קעט מיט א פוירעטען חרראקטער. אבער או ווּ וועלען ווּ שטראָען, ווּ עט דער היילגעָר פֿאַטער, ווּ אַס ווּט ווּ אַב שטראָען, אלְּין באַטיהָען זיך צו שאָפָען פֿאַר ווּ עַהֲדָלָעַ נוֹטָח חתנים ווּ אַס סְׂעוּט ווּ שְׂטַנְדָּגָן גוֹט זִין אוֹרֶף דער ווּלְטָה. און הײַנט ווּטְמַטְעָר אַוְיף יְעַנְגָּעָר ווּלְטָה ווּזְעָנָה ווּ שְׂטַנְדָּגָן אַמְּהָל שְׂטַאָרְבָּעָן, האָט זיך זַעַם פֿאַרְגְּנָעָאנָט נְיַדְרִינְגָּעָן נְלִיקְעָן, אַז מְעָן ווּעָט ווּזְעָנָה גְּלִימָקְעָן אַזְּנָעָן אַרְיָין. ווּ וועלען שֵׁין גָּאָר נִישְׁטָמָט לִידְעָן דָּאָס גִּיהָנָם, ווּ אַס די פֿאַרְשָׁאַלְטָעָן ווּזְיָדָעָס לִידְעָן דָּאָרט, אַז מְעָן קָאָכְטָמָלָעָט טָאג וַיְעַרְעַע נִשְׁׁמָות אַז גְּרוּסָעָקָעָלָעָן פֿעַרְקָה, שְׂוֹאַרְצָעָסְמָאַלָּעָט. די לעַהֲרַעַן האָט אַוש אַיְמְגַעְבָּרְאַכְעָן מִיט אַגְּוּזָן בְּיַיְדָי ווּעַטְמָעָר, צָו ווּזְיָעָן ווּ אַז דָּאָס האָרֶץ ווּינְטָמָט אַז אַיְדָה פֿאַר רַחְמָנוֹת, ווּ אַס זיך אַוְיף די צוּוִית טְמִידָלָעָה, ווּ אַס יְעַנְגָּעָן בְּיַי אַיְדָה אַוְיִ שְׂטַאָרְקָן גְּדוּעָה, ווּ גְּזֻוְועָה גְּלָאָה דָּאָרְטָמָס מִירְלָאָה, ווּ אַס פֿאַר אַבעְגָּרְפָּה האָבָעָן דְּעָן זַעַם נְעַקְאַנְטָה האָבָעָן אַז יְרַעַנְתָּהוּמָה, פְּטָעָט ווּ גָּאָר נִישְׁטָמָט, וְעַנְגָּעָן ווּ אַזְּוִי אַיבְּרַאַשְׁטָמָט גְּעוֹוָאָרָעָן קָוָן די לעַהֲרַעַינִים רִידָאָן קָוָן אַיְדָה גְּזוּזָן, אַז ווּ האָבָעָן אַוְיך אַגְּנָהְיָבָעָן מִיט צָו ווּינְגָּעָן. בְּיַי דָּעָם גְּזוּזָן האָבָעָן ווּ גְּנוּעַנְטְּפָעָרָט די לעַהֲרַעַן : "וּ אַס קָאָגָעָן טִיר דְּעָן הַיְנִיטָּהָמָה אַז אַונְשָׁע עַלְמָטָעָן זְעַנְגָּעָן הַמְּסָעָ יְודָעָן ? ווּ וְאַלְמָעָן אַזְמָע בְּעַסְעָר פֿאַרְגְּנִיכְמָעָט, אַיְדָעָר זְאַלְעָן צָו לְאַזְעָן סִיר וְאַלְעָן קִרְבְּשָׁעָן וְוּרְעָן .

או די לעהדרין האט דערהערט פון יי' ווערטער, האט יע פערשטאנען או זי האלט שווין מיט זי עפזים אויף אשטיקעל דורך. האט זי זי אונגעעהיבען קישען און האט זי אונגעעהיבען טרייטטען, זאלען נאר נישט זארגען, סויוועט ייך זי שווין געטונגען גוטע טענשען, וואס וועלען פאר זי זארגען און וועלען זי בסוד ערוייסנעטען פון דעם קינסטערניש און ליכטינקיט ארטין. נאר זי האט זי שטערען געווארענט, או זי זאלען אין דער הימ נינשט פאלען לאיען קיין פערדיבטיג ווארט. בגין די גאנצע זאך זאל זיין שטערנק בסוד, און דאן וועט מאן שיין געטונגען אַ גוטע עזה. די לעהדרין האט זיה אבער נאך מיט דעם נינשט בעניגען געלאות, בגין זי האט זי געוואלאט באָלד פאנגען אין גאנצען אין איהר געטע ארטין האט זי זויזטער צו יי' אווי געיגט: "אַ טײַערע קינדרער. איך זעה טאָקִין אַ געטע האט לויטערע הערצער, און עטץ ווילט מאָקִין זיאָ אבערגעהן צום קראַיסטערען, אבער דאָה פערלאָג אַיך פון אַיך אַ צִיכְעָן, איך זאל וויסען אויף זיךער, פֶּרֶי איך זאל קאנען די זאָה באָלד איבער געבען אַ וויכטיגען פֶּרֶזְעָן וואס זאל פֶּרֶזְעָן זאָה-גען. אלואָ סְבִּינְעָ מְיַיְּרָעָ קִינְדָּעָר: דעם ערשותן שְׂרִיטָן זאלט עטץ מאָקִין באָלד שווין אַצְינֶר. איך דערלאָג ענק דעם הַלְּיַגְעָן צְלָם, וואס שטעהט דאָ אויףָן קאנען, יעדער פון אַיך זאלט אַיְדָר קישען דעם צְלָם אַצְינֶר, און אַזְוֵי אלע טאג, וווען עטץ וועט נאר ארטין קומען צו טיר, און אַיְדָר עטץ וועט אַהיהם בעהן פון טיר, זאלט עטץ קישען דעם צְלָם מיט אַעדרליך הארץ, דאן וועל אַיך שווין וויסען אַיך זאל מְהֻקְּמָה געטונג אַויף זיךער צו דער זאָה ענק אַרויים צו ראתיווען פון קינסטערניש און די ליכטינקיט". די לעהדרינט רידער האבען אויף די נארישע צידעלעה געמאָלט אֹזֶן שטארקען אַינְדרוק, או זי האבען זי געאָלנט אַון בידע האבען געקיטט דעם צְלָם, דאן אַינוֹ די לעהדרין אויף זי אַרויוקנע פֶּלְעָן אַון האט זי'.

זיה מיט זי שטארק צוקישט. ווען דיב צויע פידעלעך זענצען אהיעס געגענערען אויז דיב לעהרען באָלֶר גע-
לאָקען צום נלח מיט דיב בשורה. דער גלח האָט אַיהֲר אוֹיְגַנְגַעַבָּן פְּלָאָנְגָּרָן אוֹיְפָּר
וועיטער וואָס זי זאל טהָן ווי אָזִי זי זאל זיהָק פִּירָהָן מיט דיב פִּירָהָךְ. דיב
מיידעלעך האָבָּעָן שׁוֹין פָּון דָּאָמָּאָלָם אָהָן גַּעֲקִישָׁת דָּעָם צְלָם בֵּינְדִּי לעהרען צויע
בָּאָהָל אלָעָטָאָג. בִּים אַרְיִינְקָמָּעָן אָזָן בִּים אַוּעָקָנָעָהָן. אָזָן עֲבִירָה גּוֹרָתָה עֲבִירָה,
או זי האָבָּעָן נָאָר אַגְּנָהָיְבָּעָן דָּעָם צְלָם זַיְקִישָׁעָן האָבָּעָן זי שׁוֹין אַגְּנָהָיְבָּעָן צו
עַסְעַן טְרָפָהָה. חִוֵּר, קָעַלְבָּאָסָּע טְרָפָהָה ווּזִין מיט גּוֹטָע שְׂמַכְלָעָךְ חִוֵּר פְּלִישָׁ
גּוּבְּרָאָטָעָסְמָן בְּדוּדִי לעהרען זאל האָבָּעָן זי טְבָדָר זי זיינָן אוֹן בְּרוּ זי זאלָעָן
אלָעָמָהָל מְעָהָר אָוֹן מְעָהָר טְרָפָהָה ווּזִערָן. מְעָהָר שְׁמַן הָאָט טָאָקָן מְצִלָּחָה נִוְיָעָן.
די טִירָלָעָךְ זענצען אלָעָמָהָל מְעָהָר טָמָא גּוּוֹאָרָעָן. דיב לעהרען הָאָט שׁוֹין אַנְיָנָה
גּוּהָיְבָּעָן מיט זי דָּעָם פָּאָטְשָׁעָרָשָׁז זי לְעָבָּעָן, אָזָן זי האָבָּעָן שׁוֹין אלָעָמָג מיט
חַשְׁקָה אַגְּנָהָיְבָּעָן מִיטָּמִין נלח האָבָּעָן גּוּוֹעָהָן אוֹ זי זענצען שׁוֹין מיט דיב פִּירָהָשָׁר.
או דיב לעהרען מיטָמִין נלח האָבָּעָן גּוּוֹעָהָן אוֹ זי זענצען שׁוֹין מיט דיב פִּירָהָשָׁר
פָּעָרְטָהָג האָבָּעָן זי אַגְּנָהָיְבָּעָן אָזָן אַוּזָּק זי שִׁיקָּעָן בְּסָדָר אַיְפָּר יְעַנְשָׂר ווּמָט
גּוּעָנָעָץ אָזָן דָּאָרָט אָב זי שְׁפָרָעָן זי.

דער גלח מיט דיב לעהרען האָבָּעָן אַיְגְּנָהָיְבָּעָן אֹזָא פְּלָאָן. אָזִי זי
סְּאָיִן גּוּוֹיְצָה נָהָנָט זי רָאַשָּׁה הָשָׁנָה, האָבָּעָן זי דְּאָקָה גַּעֲוִוִּסְטָמָן אוֹ דִי צוּוִי
אִירְדִּישָׁע פְּאָמְלִילָעָם ווּצְלָעָן פְּאָהָרָעָן אַיְנָה שְׁמַאְדָּמָט אַרְיָין אוֹיְפָּר צוּוִי
הָאָבָּעָן זי אַגְּנָהָיְבָּעָן מִיטָּמִין דָּעָם צְמִידָלָעָךְ זאלָעָן זיהָק קְרָאנָק אַפָּהָר
טָמָג פְּאָרָאָשָׁה הָשָׁנָה. מַעַן ווּצְמַעַן אַגְּנָהָיְבָּעָן גַּעֲוִוִּים אוֹ אַיְנָה הָאָט זיך אַגְּנָהָיְבָּעָן
פָּוֹן דָּעָם אַגְּנָהָיְבָּעָן שְׁלָאָקְמִיטָה, אָזָן עֲרָבָּרָאָשָׁה הָשָׁנָה אָזָן דָּעָם פְּרִיהָ
זאלָעָן זי זענצען אוֹ סְּאָיִן שׁוֹין זי בְּעַסְעָר, אַבָּעָר דְּאָקָה זי פְּאָהָרָעָן זענצען זי
גָּאָה גַּנְשַׁטָּאָנד, נָאָר זי זאלָעָן פְּעַרְלָאָגָּנָעָן טָעָן זאלָעָן אַיְבָּעָרָלָאָעָן זי
זָאָמָעָן בִּידְעָן אַיְנָה שְׁטִיבָה מיט אַקְרִיסְטָעָן, ווּאָס זָאָל זי בָּאָדִיכָּעָן. אָזָן באָלֶר
די ערְשָׁטָע נָאָכָט רָאַשָּׁה הָשָׁנָה ווּזִין דִי קְרִיסְטָעָן, ווּאָס ווּצְמַעַן זי בָּאָרִינָעָן ווּצְמַעַן זי
הָאָבָּעָן גּוֹט אַיְגְּנָהָיְבָּעָן שְׁטִילְעָרְהָיְטָה פָּוֹן שְׁטִיבָה. אָזָן דָּרוֹיְסָעָן זי
אַרְיְסָעָהָן שְׁטִילְעָרְהָיְטָה, אָזָן מַעַן ווּצְמַעַן זי זִיךְרָהָן שְׁטָהָהָן גְּרִיטָט אַיְפָּר זי
& קְאָטָשָׁה, אָזָן מַעַן ווּצְמַעַן מיט זי עַנְטָלְיוֹיְפָּעָן אַיְפָּר יְעַנְשָׂר זִיךְרָהָן
הָאָט אַכְּטָמָעָן מִטָּמָעָן גָּלָח. צְוֹאָמָעָן מיט דיב לעהרען אַגְּנָהָיְבָּעָן אַגְּנָהָיְבָּעָן
זענצען גּוּוֹעָהָן בִּים גָּלָח. צְוֹאָמָעָן מיט דיב לעהרען אַגְּנָהָיְבָּעָן זאלָעָן זי אַוְיָס.
גּוּלְעָרְגָּטָמָעָן זי אָזִי דָּאָס עַנְטָלְיוֹיְפָּעָן זאלָעָן זיהָק אַגְּנָהָיְבָּעָן
פָּוֹן דָּעָם אַלְעָם גָּאָר גַּנְשַׁטָּאָגָּנָעָן.

אָזָן דָּעָם פְּלָאָן אַיְנָהָיְבָּעָן אַיְסְגָּעְרָהָרָט גּוּוֹאָרָעָן פְּוּנְקָטָהָה. עַמְּלִיבָּעָט
טְאָרָר רָאַשָּׁה הָשָׁנָה האָבָּעָן זיהָק בִּידְעָן פִּירָלָעָךְ גַּעֲמָאָכָט קְרָאנָק. דיב אלָטָע לעהרען
אָזָן כּוּמְרָשָׁט גַּעֲקָמָעָן זי מְבָקָר חֹולָה זִין. זי הָאָט בְּעַשְׁטָמָסְטָמָס, אָזָן זי בִּידְעָן
עַגְּנָעָן שְׁלָאָפָּר אַיְפָּר לְיִכְתָּבָּעָן טִיפָּוּסְקְרָאנְקְהָטְטָהָן, ווּאָס גַּעֲוִוִּים הָאָט זיהָק אַגְּנָהָיְבָּעָן
די.

די אנדערע אונגעשטעקט, אבער קיין געהאר או נישט דא, צויט עטלייכע טעג וועט עם איבערגען. די עטערן האבען געהאט גראויς ענמא נפש ואם זי וועלען נישט קאנען טיט נעמון די קינדרער אין שטאדט ארין. ס'אי אונגעקומען ערבר ראש השנה האבען די צויט טילדער אלטען אויגנונג בעפער דעם פלאן. או איזו וויאי ס'אי צו שווין פיעל בעסער, אבער דאך פארהרען אין שטאדט ארין זענען זי נישט אונשטיינר, איזוא איז אונדאס ניליכט, או פאר היימליךטען וועגען זאל טען זי בירע איז איז שטוב לאיזן מיט א הנטוישע קריסטן פון שבנותטעם, וועלכע זאל זי אbehitoיען און בעדריעגען. איזו נאך וועלען מעגען די עטערן פאהרען אויף ראש השנה אין שטאדט ארין, אהן שום איבערקלערונג. די עטערן האבען אינגעשטיטט אויף דעם פארשלאג, איז דאס טידיל פון פאקטער איז איבער בענאנגען צום מילנער וואס האט געהאלטן די וואסער מיהל און די צויט פא- טיליעס זענען זיך געהארען אין שטאדט ארין אויף ראש השנה ואו וויא שטענידיג. איזו וויא די עטערן זענען אויעקגעפאהרען, האבען די צויט פידלעה איזויםגעויען פאר די קריסטן וואס איז מיט זי געלביבען, או ס'אי זי שוין פיעל בעסער, זי קאנען שיין אלטען אראבעגען פון די בעטמן. ס'אי געקומען אויף די נאכט האבען זי געהאוועט אגאנצע טהורה, און האבען נישט געשאלעוועט פאר די קрисטן אליעול גוטען בראנטן, נאך איננס און נאך איננס, וואס זו גיוועהנגלק האט זי דאס נישט פינידר געהאט. די קריסטן האט זיך פער'שיכ'ר'ט און איז גאנץ פאסט ענטשלאגענט געהארען. נישט ווית פון דעם הזוי איז שוין בעשטאנגען געריט דעם גלחס קאטש. אינועעהניב איז גיעעסן דער גלח און האט זי איף זי געווארט, וווען איזנעם פון די פידלעה איז איזויםגענאנגען פאר די מהיר געוואר ווערטן זו מען זעהט גישט ערפֿים עמיצען, וואס ווארט אויף זי, האט זי גערתאפען די אלטער לערערין, וואס האט טאקי איזויף זי גערתאפען איז אונט האט געהארען איז דער זונט זי גערתאפען זי זעהט האט געהארען פער אראדענט זאלען גאר נישט מיט געטן פון שטוב, נישט קיין געדל און נישט קיין שום טיער חפז, גאר זאלען זיך ווארט אונטהון און באילד ארייסקומען זי די קאטש. נאר דאס איזנעם האט דעל גלח איזוגעטHon אוניעס, או יעדעם פידלע זאל געטן איזידס פטיכעל און אפאדר לאטשען מיט נאר ערפֿס אן אבער-קלידעל, און טען זאל דאס ארין ווארטן און זי זעהן איזונגעטHon אוניעס, או יעדעם פידלע זאל געטן איזידס פטיכעל און אפאדר גונען ערפֿס מלכושים פון זי, וועט מען מינען איז זי האבען זיך דערטרינקען, זי אלטען, זי עטיצער האט זי מיט געוואר דערטרינקען, און עס וועט קינעס נישט איזונגעטHon, זי זי זענען גאר ערמאלען. איזו נאך וועלען זי עטערן גאר נישט איזו זי זענען זיך גאר ערמאלען. די פידלעה האבען איזו געהארען, און זיך דער גאר דאס איז געהארען פארן גלחס וועגען. און איזו האלבער נאכט וווען דאס גאנצע דארפ איז שווין גוט גשלאלען, זענען די צויט טילדער אויעק געהארען און די קאטש מיטין גלח.

בדער גלח האט שיין געהאט אונגעראיט פאר די צווע מירלעה צווע
דאקוטענטען. אויף די קאטש האט ער ווי גינגבען די דאקטענטען און האט ווי
גינגעט. נויעשע נטען, לוייט די דאקטענטען. אויך האט ער ווי באילד אונגעטהון
אלטימילעה און האט ווי אונגעואט, או וווען מען ווועט ווי פֿרְעָנְגּוֹן בַּיִּהְרָעָנְצָן
ווי ווי הייסען און ווער ווי ענגען, זאלען ווי אונגען די נויעשע נטען לוייט די
דאקטענטען. און אויך זאלען ווי אונגען, או ווי ענגען דעם נלחס צווע שועטס
טערען, וואס פֿאַהֲרָעָן טִימֵן ברודער דעם נלח קיין קראקא און גאנטיאוים ארין.

אקייזור דער וועג האט ווי גאנען גוט אינגעניגבען און דער נלח האט ווי
ארטינגעגעבן אין קראקא אין אַפְּרֶמְאַכְּטָעָן קלְיִוִסְטָצְרָ צוועישען די מאנאכיבען,
ווי זאלען די צווע מירלעה מאכען פֿאַרְפּוֹטְעָן קְרִוִיטָעָן בְּנֵי די צויט ווועט
קְרִוְמָעָן וואס די ערצע-ביבסקופ ווועט ווי אַבְּשָׁמְדָן.

צופראגנעם אין דער פֿרִיה, וווען די פֿערְשִׁיפּוּרטַע קְרִיבְטַען האט זיך אָיס-
געַנְיכְּטַעַרְט, האט זיך אָיִפְנְהָזְבַּעַן אָונַן וויל צו גַּעַהַן עַפְעַם רִימְרַעַן מִיטַּדַּי
כְּפִידְלַעַךְ, האט זיך דערְזַעַחַן אָז בְּמִירְץ וְעַנְצָן גַּשְׁתַּדְאַז. זיך האט זיך אָנְגְּנָהְזְבַּעַן
דָּרְזִיסְעַן צו זַיְבָּעַן, אָבָּעַר זיך גַּעֲפִינְטַמְּנַעַם נִישְׁתַּחַט. האט זיך אָנְגְּנָהְזְבַּעַן צו
דָּרְדִּעַן דָּרְפּוֹן מִיטַּדַּי דָּרְאֶפְסָ-נוּסָם. מֵעַן האט אָנְגְּנָהְזְבַּעַן שְׂטָאַרְקָעַר צו זַיְבָּעַן.
דָּרְדְּרוּוּיל האט אַיְנְעַר דָּרְזַעַחַן אַיְלָעַן וְוָאַסְעַר, נִישְׁתַּחַט וּוּסְטַמְּן די מִיהָל אַיְלָעַן
טִוְּעַסְטַמְּעַן אָרט, גַּעַבְעַן די סְטָאַוְּעַדְלַעַם, שְׂוִוִּיםְטַמְּרַעַם פְּרִיעַן-קְלִיְּעַר מִיטַּסְעַט
פְּאַעַר לְאַטְשָׁעַן. מֵעַן האט צְוָנְרִיְּבַּעַן די קְרִיבְטַעַן זיך זַאל דָּרְעַקְעַנְעַן
דוֹיְ מְלֻבְּשָׁים, האט זיך בָּאַלְדְּ דָּרְקְעַנְטַמְּ אָז דָּאַמְּ אַיְן פָּזָן די צְוַעַדְמַעַךְ. אָז
נָאָה אָיְן בָּאַלְדְּ צְוַשְׁפְּרִיטַמְּ גַּעַוְאַרְעַן אָז קְלָאנְגַּן אַיְלָעַן גַּעַנְצָעַן דָּרְאֶרֶף, אָז די צְוַעַדְמַעַךְ
יְוִדְיְישַׁע טְדְּלַעַךְ וְעַנְצָעַן דָּרְטְּרִיבְּגַעַן גַּעַוְאַרְעַן. פֿערְשִׁיעַדְעַנְעַט מִינְגְּנַעַן אָיְן בַּיְּדַע
אוֹלְגְּנְעַנְגַּנְעַן. טְפִיל האַבְעַן גַּעַזְאַגְּט, אָז דָּעַר מִינְגָּסְטַמְּ אַתְּ זַיְהָ
לְוִוְּיְתַמְּטַמְּעַן די קְרִיבְטַעַן אָז דָּאַמְּ אַיְסָם אָז זַיְהָ אַזְּהָ קְעַרְ-
שִׁבְּכָרָט, האט דָּעַר בְּרָאַנְקַעַן אָיְן זַיְהָ גַּעַבְרַעַנְט, האַבְעַן זַיְהָ גַּעַוְאַלְטַמְּ אַז
בָּאַדְעַן וְעַנְצָעַן זַיְהָ דָּרְטְּרִיבְּגַעַן גַּעַוְאַרְעַן. אָבָּעַר דָּאַם אָיְן גַּעַבְלִיבְּגַעַן בְּעַשְׁטִימַטְמַט אַז
זַיְהָ וְעַנְצָעַן דָּרְטְּרִיבְּגַעַן גַּעַוְאַרְעַן. אָבָּעַר דָּאַק אָיְן קְמִינְעַם גַּעַנְגְּנַעַן אָן לְעַבְעַן,
מֵעַן זַאל עַפְעַם מְהֻון צו גַּטְבִּיגְעַן זַיְהָ. די נִוְסָם האַבְעַן גַּעַזְאַגְּט: "סָאיְיָ וְוַיְיָ וְעַנְצָעַן
זַיְהָ שְׂוִין טְוִיטַמְּ, אָזָן עַטְלִיבְּעַט טְעַג אַרְזָם וּוּלְאַזְן זַיְהָ קְעַפְוּעַר שְׂוִוִּיםְטַמְּעַן, וּוּעַט
מֵעַן זַיְהָ בְּעַנְאַבְעַן, וּוּטַמְּ זַיְהָ צְוַעַדְמַעַךְ פְּאַרְשְׁוּעַז וּשְׂרָאַקְעַם וּוּתְגִּינְעַד, וּוּאַסְטְּרַעַן
סְמִיר זַיְהָ אַעַנְד בְּחַנְמַ אַהֲן צו אַרְבִּיטַעַן, אַנְצְיוֹיכְעַן זַיְהָ, וּוּזַיְהָ לִיְגַעַן אָיְן וְוָאַסְעַר,
מיְרַ וּוּלְעַן זַיְהָ שְׂוִין סָאיְיָ וּוּנִוְסָט לְעַבְדִּיגַג מַאֲכָן".

וועצלאן זיך דאך סאי ווי אלטען אליאדרע שעה קעפוייר שויעטן. די טאטע מאטען
יעזען נאכעה געשטאנגען ביזס ואסער און אויסגעקופט זאלען שיין דערעהען ווי
ויעצער טויטע קינדרע וועלען ווי ביעווייזען אויבען ואסער. דערויליל און אנגעקומען
די אלטע לעהרען און האט מ'פלוומרט אוייסגעבראכען מיט א היסטעריש געוויז
אונ האט אונגעחויבען צו בעקליגען די צוויי טיעערע קינדרער. זי האט ווי געמאכט
חלשין און מען האט זי קיים דעריכנטערט, דאס האט זי אלץ געטHon, פרי ס'זאל
גינשט פאלען אויף אידער עפעם א חדר, זי זי וויפסט פון עפעם צו זאנען. איז
מען האט גיוחען ס'איו פערביגענאגען דער גאנצער טאג, און די טויטע
קערפער האבען ווי נאך אלץ נישט בעווייזן, איז געבליבען מען זאל אבראוין
דאם ואסער דורכען ערפונגען די סטאודעלעס. הפלל מען האט אלץ געטHon און
נאר נישט געטונגען. די ערטערען האבען געשיתק און שטאת ארין א שאלה
פרעגען צו זי זאלען זיצען שבעה. האט מען זי נישט געהיסען ביז מען וווקט
וויסען א זיבערע זאך.

הדר פאכטער האט באולד געשית נאך דעם שכן דער מלינער, און זי
האבען אויף די עעה אינגענטימט, און בירען פאטען מיט בעידז מוטערס יונגען
בנאה און דעם וועלבען טאג אוווק געפאהרען קפין גראדיין. ביעס גריידיזער צידק
האבען זי נעה בעך איסטגעאנטסן זייר ביטער הארץ מיט אונזווין און געשרה.
דרער היילינער צידק האט זי באולד איזו גענטערט: "מיר שינט און ניבער ליעבען
זיע, נאר זי וועגען אבער ארום גריינגעטלט מיט פיעל איזערנץ מוייערין, מײַודע
צזע מען וועט קאנען אויזו געה צו קומען זי זי. אבער דאָך. האט וויטער דער
גרידיזער רב צז זי געאנט. וויל איה האבען איזיכערן סימן אויף מינע רייד,
אליאו זאלט עטז אויז טהון. פאהרטען געשווינד אהויים און ערב הווענא רפה
זאלט עטז מאכען צויז וועקסענע ליבט, אויף קנויען זי די לייט זאלט אינדר
גוטצען עפם וואט איז פון זייר איבערגעבליבענע מלובושים, מעג זיין א
בויכוelanער זאק. אדרער פון אקליד, זאלט עטז ביפורש: אגען צשליך באהה,
בשעת זונע עטז וועט מאכען די לייט, זאלט עטז איבערגעבליבענע
אי די לייט מאכט עטז פאָר די קינדר וועגען, און עטז זאלט אַרניפֿען זיירע
געטען מיט זייר עטז מוטערס נטעגן. הווענא רבה ביינאכט, ווען די צויז פאטען
וועלען

וועלן ויה וצען ואגנון תיקון ואלען זי פרובען ביטם תיקון ואגנון אהן צו צינדרן דע ליכט. ניב איך דא איך אויף פונף סיטנטס:

א) אויב דע ליכט וועלן זיה ברענצען ליכטיג שעהן אווי ווי ס'דאָרַף זיין און וועלן זיה אויסברענצען אינגעאנצען, אונ דאס א סיטן או זי לעבען ערניז און זענצען גאנץ יוזיעש קינדרער, נאר זי זענצען אוועק עפֿעס לערענצען זיה א'תבלית זאָך.

ב) אויב דע ליכט וועלן זיה ברענצען ליכטיג אונ שעהן, נאר זי לעבען ערניז און זענצען און דער העלקט אויסגעלאַשען ווערן פון זיה וועלן זיה געשטארבען ווי פשר'ע קינדרער.

ט) אויב דע ליכט וועלן זיה אויסברענצען און גאנצען, נאר זי וועלן זיה נישט ליכטען שעהן, נאר גאהר דונקעל. אונ א סיטן או זי לעבען ערניז אַפְּער זינדרג.

ד) אויב דע ליכט וועלן זיה נאר נישט אנהויבען וועלן צו ברענצען, אווי זי מען וועט זי אַנְצִינְדְּרָעַן וועלן זי באָלֶר אָן דֵי רַגְעָה אויסגעלאַשען ווערן. אונ א סיטן או זי האַבְּעָן זיה בעשמדט.

ה) אויב דע ליכט וועלן זיה יא אַנְהַוִּיבָּעַן צו ברענצען, נאר זי וועלן זיה ברענצען ועהר דונקעל, און נאָהָעַ עטלייבּ מִינּוֹת וועלן זי אויסגעלאַשען ווערן. אונ א סיטן או זי לעבען נאר זי האַלְטָעָן זיה בעשמדט.

די עטערען האַבְּעָן זיה געזענעם און זענצען באָלֶר אַחֲרָהן. זי האַבְּעָן אלִין פּוֹנְקְטְּלִיךְ גַּעֲטָהָן, אווי ווי דער גריידיזער רב האָט זי געהרטען. ארײַסְגְּנוּיוּזָן האָט זיה דער פּוֹנְקְטְּרָעָר סיטן. וואָס די צוּוִי פְּאַטְעָרָס האַבְּעָן געציגנערן דע ליכט, בעשת זענצען דעם תיקון פּוֹן הַזְּשָׁעָנָא רְבָה בְּזִינְאָכְתָּה, האַבְּעָן זיה דע ליכט געברענעם גאנץ דונקעל אַיִן מִינּוֹת אַדְרָעָר צוּי, און זענצען באָלֶר פּערָא לאַשְׁעָן געווארען. דאן האַבְּעָן זי שיין פְּעַרְשְׁטָאַטָּעָן מִיטָּה וואָס דָא שְׁמַעַת, אָו די צוּוִי מַעֲדְלָעָה זענצען עטלאַטָּעָן און האַלְטָעָן זיה פּאָרָעָן אַבְּשְׁמָרָן. געוויס פּערָא שטעט האַבְּעָן אָו אַיִן דעם שטעהן זיה יאָהָא אַדְרָעָץ קָעָפּ. דאס אלִין האַבְּעָן זי שיין אַצְינְדְּר גאנץ קלָאָהָר פְּעַרְשְׁטָאַטָּעָן, און זי האַבְּעָן זיה אַבְּגָעָשְׁמִיעָסְטָן, אָו באָלֶר נאָהָעַ סופּות זאלען זי וויטער אַרְיבָּעָן פְּאַהָרָעָן זומָס גריידיזער צידָק.

באָלֶר נאָהָעַ סופּות זענצען זי וויטער אַרְיבָּעָן געהרטען קְיִינְן גריידיזער און האַבְּעָן אַיהם דערצעהָלָט, ווי צוּוִי דע ליכט האַבְּעָן זיה געברענעם. האָט דער גריידיזער רב געזאגט צו זי: "נוֹ אַצְינְדְּר אָנוֹ שְׂיִין בַּיְמַר קְיִינְן שְׂמַעַת, געוויס לעבען זי מען האָט זי פּערנְאָרט אָנוֹ מעָן ווֹיל זי אַבְּשְׁמָדָעָן. אַלְוָא מִוּתָן עטָן אַנְהַיְבָּעָן אוּמְפָאָהָרָעָן זוכָעָן זי אַיִן די קְלוּסְטָעָרָם. אָן פּרִיסְעָן דעטְגְּנִיבָּעָן אַנְהַיְבָּעָן פּוֹילְעָן, אַבְּעָר רְוָסְלָאָנָר האָט עטָן זי נִשְׁתָּוֹת וואָס דָאָרָט צו זוּ זוכָעָן. נאר זוכָעָן זאלט עטָן זי אַומְטִינְסְטָעָן אַיִן גָּאַלְיִיצְיָעָן, אָן האָט יאָהָא גַּטְהָרָה זְדִישָׁה בַּיְמַר גַּרְעַנְצָעָן. אָפְּשָׁר וועט עטָן עפֿעס געוואר ווערען, אָונ וואָס קָאָר אָשְׁלָאָר עטָן זוּט נאר געוואר ווערען, זאלט עטָן טִיר באָלֶר אַיְדִיעָה געבען. אַבְּעָר עטָן זאלט זעלבָסְטָאָהָעָר קְפָעָן, אַבְּעָר דָוְרָה אַבְּרִיףּ קָאָן יאָהָא גַּטְהָרָה זי דערוויל האָט דער גריידיזער רב זי געואנט אַסְנוּלה, אָו פּוֹן הַיִּנְטָאָה אָהָן זאלען זי בְּמִידָעָה אַלְעָט גַּאֲכָט, אַיְדָעָר זי וועלן זיה לעגען שלאָהָעָן, אויסיאָגָעָן צְמוֹנְגְּצִינְג.

פאנטזיג קאָפּוַיטְלָעַךְ תְּהִלִּים נָאָנֶן עֲרֻעָנֶסֶת, אָנוֹ אֹיְבָ סָאוּ מַעֲלֵיהָ זָאַלְעַן וְזָאַוְקַן
זְיַגְעַן בַּיְם תְּהִלִּים זָאָנֶן, וּזְעַט דָּרֶר אֹיְבָ עֲרַשְׁטָצֶר הַצְּלָקֶן, אָנוֹ דִּין קְנַדְשָׁר וּזְעַלְעַן
צְוִירַיק אָהָם קוֹמְטַן.

דְּעַט עֲרַשְׁטָצֶן שְׁלָאָר האַבְּעַן וְזַי בעַקְוּמָעַן פִּי דִּין גְּרַעַנְעַץ. סְ'הָאָט וְזַי גַּעַז
קָאָסֶט גַּעַונְגַּנְעַלְד אָנוֹ טִיחָה אָנוֹ מַאְטָאָר אַיְדָעָר וְזַי וְעַנְעַן דָּאָס גַּעַוְאָהָר גַּעַוְאָרָעָן,
אוֹ דִּין נַאֲכָט פָּן רָאַשְׁתָּה וְעַנְעַן אַרְוֹהָה גַּעַפְּאַהְרָעַן צְוּוֵי מַעֲלָלָעָה טִיט אַגְּלָחָה קְבִּינָן
טְרָאָקָא אַין גַּמְנָאָזִים אַרְבָּן. וְזַי האַבְּעַן וְזַי גַּעַרְגַּעַן דָּעַט גַּלְחָס שְׂוּוּסְטָצֶרָעַן.
נַאֲרָה אַיְיָבָ דִּין גְּרַעַנְעַץ האַטָּמָעַן וְזַי נִישְׁטָמָעַן גַּעַקְאָנָט זָאַקְעַן, צַי אָנוֹ דָּאָס גַּעַז
יְצִיְּגַן סָאָקָן קְרִיסְטָלִיבָעָה קְנַדְשָׁר צַי יוֹדִישָׁע. נַאֲרָה וְזַי האַבְּעַן שְׂיוֹן פְּעַרְשָׁטָאָגָעָן אָנוֹ
דָּאָס יְעַנְעַן וְזַי. אַוְיָוּ וְזַי האַבְּעַן נַאֲרָה בעַקְוּמָעַן דִּין עֲרַשְׁטָצֶעָה וְדִיעָה, האַבְּעַן וְזַי
דָּאָס גַּאֲלָר אַוְיָק גַּעַשְׁרַבְּעַן צָוָם גַּרְיְידִיצָעָר רְבָב, אָנוֹ וְזַי וְעַנְעַן גַּלְיָה אַרְבְּנָגְעַלְאָהָרָעָן
קְבִּין שְׁאָקָא. דָּאָרט האַבְּעַן וְזַי יְהָ אַגְּנָעָהָיְבָעָן נַאֲרָה צַי פְּרַעְנָהָעָן אָנוֹ אַלְעָז גַּיְמָנָאָזָוָטָס,
צַי סָאוּזָעָעָט גַּעַנְעַקְוּמָעַן אַוְלְכָעָה צְוּוֵי מִזְרָלָעָה, אָנוֹ קְמַנְעָר האַטָּמָעַן גַּעַשְׁטָמָעַן
גַּעַוְוִיסָט וְזַי צַי עַנְטְּקָרָעָן. וְזַי האַבְּעַן וְזַי אַבְּעָר אַגְּנָעָהָיְבָעָן נַאֲרָה צַי פְּרַעְנָהָעָן
בְּזַי פְּרַעְזִינְיְרָעָן יְוָדָעָן אַין קְרָאָקָא, האַטָּמָעַן וְזַי אַיְפְּגָנְקָלְעָרָט, אָנוֹ דָּאָס אַיְוּ נִישְׁטָמָעַן
אַנְדְּרִיךְ, נַאֲרָה אוֹ מַעַן האַטָּמָעַן וְזַי פְּעַרְשָׁפָאָרָט אָנוֹ וּוְעַלְכָעָן קְלוּסְטָצָעָר, וְזַי דִּין פְּרוֹמָעַן
סְּבָאנְגָּבָעָס זִיצָעָן. וּוְאָרָעָן אַין קְרָאָקָא האַבְּעַן שְׂיוֹן דִּין יְוָדָעָן גַּאנְזָט גַּעַוְוִיסָט פָּוָן
דִּין צָרָה, אָוֹ אֹיְבָ יְוֹדִישָׁעָה קְנַדְשָׁר וּוְעַרְעָן גַּעַפְּאַגְּנָעָן צַי דָּעָר שְׁמָדָר,
סָמָעַן וְזַי אַיְן אַקְלוּסְטָצָעָר אָנוֹ קְרָאָקָא צְוּוֵי שְׁוֹנָעָן דִּין מַאְגָבָעָנָעָם, בְּרוּיָה וְזַי זָאַלְעַן דָּאָרט
אַוְיְסְנָאָלְטִיכָּרָט וּוְעַרְעָן, בְּרוּיָה וְזַי קְוּמָט אַהֲן דִּין צִיְּטָה וְזַי מַעַן קָאָן וְזַי אָבָ שְׁמָדָן.
אָנוֹ אַפְּרִין אַבְּ שְׁטָרְדִּין שָׁאָפְטָמָעַן וְזַי חֲנָהָנִים, אַוְיָוּ אָוּ בְּאַלְדָר נַאֲרָה דִּין שְׁבָדָר גַּעַטְעַן
וְזַי אַיְקָהָלָבָה, נַאֲכָהָר לְאֹותָמָעַן וְזַי אַרְוִוִּים וּוְהָנָעָן יְהָ אַגְּנָעָהָיְבָעָן
סְּמָעָנָר. דִּין צְוּוֵי צְוּבָּרָאָכָעָנָי יְוָדָעָן זָאָנָעָן וְזַי גַּאנְגָּעָהָרָעָנָט, צַי סָאוּזָעָט
סְּמָעָנָר. אַרְבָּין צַוְּמָעַן צַוְּמָעַן דָּאָרט אָנוֹ דִּין קְלוּסְטָצָעָר אַרְבָּין. וְעַנְעַן וְזַי גַּעַוְאָהָר גַּעַז
וּוְאָרָעָן, אָנוֹ דָּאָס אַיְיָנָס פָּוָן דִּין שְׁוּרְסָטָעָז יְאָכָעָן. דָּאָס קָאָן נַאֲרָה גַּעַהָן דָּרוֹה
פָּאלִיכְזִיְּה. אַוְיָה בְּזָוּעָן וְזַי דְּעַטְוִיְּרָה בְּרַעְנָעָן דָּאַקְוּמָעָנָעָן פָּוָן דָּעָרָה רְוַסְּיְשָׁעָה
רְעַכְּרִוְנָגָן צַוְּ דִּין עַסְּטְרִיכְבָּשָׁעָה רְעַנְיְרָוָגָן. נַאֲכָהָר קָאָן טְמָלִיכָה וְזַי אָוּמָעַן זָאַלְעַן
עַרְלְוִיבָעָן צַוְּ אַסְּמָעַן סִטְטָמָעַן צַוְּ דִּין פָּאַלְכִּינִיְּה צַוְּ מַאְכָעָן אָנוֹ אַבְּיִסְקָה אָנוֹ דִּין קְלוּסְטָצָעָר.
אַפְּעָר דָּאָרָף אַבְּקָאָסְטָעַן אָנוֹ דִּין טְוַיְוָנְדָרָה אַרְבָּין.

דִּין יְוָדָעָן אַיְיָבָה גַּעַבְּעָה פִּינְגְּשָׁטָר גַּעַוְאָהָרָעָן פָּאָר דִּין אַוְיָגָעָן, אָנוֹ וְזַי האַבְּעַן דָּאָט
דָּעַרְהָעָרט. וְזַי האַבְּעַן פְּעַרְשָׁטָאָגָעָן אָנוֹ דָּאָס אַגְּנָעָהָר וְזַי קְבִּין וּוְעַגְגָּנָעָט
וְזַי יְהָ אַיְפְּגָנְקָלְעָה אָנוֹ וְעַנְעַן וּוְיְמָטָר גַּעַפְּאַהְרָעָן צָוָם גַּרְיְידִיצָעָר אַרְבָּין
טְרִידְזִיךְרָה רָבָה האַטָּמָעַן וְזַי שְׁוִין אַצְינָר גַּעַוְאָגָט קְלָאָרָעָה דִּיבָרָוִים: "עַטְטָן זָאַלְמָט נַאֲרָה גַּעַשְׁטָמָעַן
וְזַי שְׁגָעָץ אַנְדְּרָעָשׂ עַבְּצָן, וּוְאָרָעָן וְזַי גַּעַפְּגָוּנָעָן זָהָה וּזְבָעָר אַיְקָאָקָא אָנוֹ אָזָא
קְלוּסְטָצָעָר. נַאֲרָה דִּין עַצְה אָנוֹ אַוְיָוּ טָמָעַן וְאָל וְזַי לְאַוְיָעָן קְאָסְטָעַן גַּעַלְדָבָר גַּזְלָבָר
בְּצִיְּנָרָה בְּטָבָעָ, אַיְבָ זַי וּוְעַלְעַן דִּין מִזְרָלָקָה עַנְטְּרָקָה וְזַי וְזַי גַּעַגְגָּנָעָן זָהָה.
דָּעַמְגִיכְבָּעָן אַיְבָ וְזַי וּוְעַלְעַן קָאָנָעָן אַיְבָעָרָגְעָבָעָן וְזַי בְּסָרָר אַבְּרִוּעָלָעָה פָּוָן דִּין
עַלְטָמָרָעָן, אָנוֹ צְוִירַיק אַרְוּסְבָּעָקְוּמָעַן פָּוָן וְזַי אַעֲנְטָפָעָר, וּוְעַלְעַן וְזַי אַיְקָהָרָעָן

פָּאָר דָּס אֲשַׁהֲנָע מְטוּבָע. אָנוֹ נָאָה ווּעַט עַטְזִין דֵי זָאָה דָּעֶגֶעָהָן. אָנוֹ ווּאָם עַטְזִין ווּעַט ווּיְמַעַר עַפְצָם גַּעֲוָהָהָר ווּעַרְעָן ווּלְאָמָת עַטְזִין מִיר תִּכְפָּה אַרְדִּיעָה גַּעֲבָעָן. דֵי צָוָה יְזָרְעָן האָבָעָן וַיַּהֲנַעַנְתָּ מִטְנָן גַּרְמִידִיזָּעָר רָב אָנוֹ ווּעַנְעָן אַוּוּקָה גַּעֲפָאַהָרָעָן צְרוּקָה קִיְּזָן קְרָאָקָה. דָּאָרָט אַין קְרָאָקָה וַעֲנָעָן וַיַּהֲנַעַנְתָּ מִטְנָן גַּרְמִידִיזָּעָר רָב אָנוֹ ווּעַנְעָן אַוּוּקָה גַּעֲוָהָהָר וּפְנַן דֵי אַלְעַגְדָּעָר ווּאָם גַּעֲהָן אַרְיָין אָנוֹ אַרְיָוס אַינְקְוִיְּפָעָן פָּעָרְשִׁיעָרְעָן פָּרָאַרְקָטָעָן. אַיְנָעָר פְּלִיטִיש, אַיְנָעָר נִיבְעָקְטָעָן, אָנוֹ זָאָה ווּיְמַעַר. דֵי יְזָרְעָן פַּנְן קְרָאָקָה וַעֲנָעָן וַיַּהֲנַעַנְתָּ בִּיהְוָלְפָגָן אַין דָּעָם, וַאֲלַעַן ווִיסְעָן מִיטָּמָט צִוְּיט. וַיַּהֲנַעַנְתָּ אַזְוִי אַנְצְׂגָעָבָעָן. סִירָאָט טָאָקָה וַיַּהֲנַעַנְתָּ אַבְגָּנְקָאָסָט גַּעֲנִיגָּנָה גַּעֲלָד מִיטָּמָט צִוְּיט. וַיַּהֲנַעַנְתָּ אַזְוִי ווּלְבָקָשׁ קְלִיְּסְטָעָר וַיַּהֲנַעַנְתָּ אַזְוִי וַיַּהֲנַעַנְתָּ גַּעֲלְגָנְגָעָן אַזְוִי אַרְיָין זָאָה דָּאָרָט פְּגִיעָסָעָן עַטְלִיכָּעָחָרָים, בַּנְּיָה וַיַּהֲנַעַנְתָּ בַּעֲקָוּמָעָן אַרְכִּטְבָּגָע יְדִיעָה אָנוֹ ווּלְבָקָשׁ קְלִיְּסְטָעָר וַיַּהֲנַעַנְתָּ אַזְוִי. בִּימְלָעְבָּוּתוֹ אַזְוִי וַיַּהֲנַעַנְתָּ גַּעֲלְגָנְגָעָן אַזְוִי אַרְיָין זָאָה שִׁיקָּעָן וַיַּהֲנַעַנְתָּ אַזְוִי אַרְיָוס צָו בַּעֲקָוּמָעָן פַּנְן וַיַּהֲנַעַנְתָּ אַזְוִי אַעֲמָדָעָר. אָנוֹ דָּעָם בְּרִיוּוּלָעָחָר, אָנוֹ אַרְיָון גַּעֲשְׁטָאָנָעָן גַּעֲנָעָן בְּקִיצוֹר פְּאַלְנְעָנָרָעָם:

„טִיעָרָע עַלְטָעָרָן“

עַרְשְׁטָעָנָם פָּעָרְשִׁיעָט אָנוֹ אַזְוִי אַונְגָּעָר אַונְמַעְנָשְׁלִיבָעָר פָּעָרָ-
בְּרַעְבָּעָן קַעְנָעָן אַיִּהָ. צְוּוּמָעָנָם וּמַהְטָּעָנָם אַרְיָין זָו דָּרִינְגָּעָן מִיטָּמָט
אַקְרָאָטָט פַּנְן דָּעָרָגְעָרָגְעָר אַרְיָין דִּיעְזָעָן קְלִיְּסְטָעָר אַרְיָין, אָנוֹ
רָאַטְעֻוּצָטָם אָנוֹ אַרְיָוס פַּנְן אַונְגָּעָר גַּרְוִיסָע אָנוֹ פְּגִינְסְטָעָר
צְרוֹתָה, וּאָם מִיר לִיְדָעָן דָּא. מִיר האָבָעָן גַּרְוִיסָה חְרָתָה. מִיר
וּמְלַעַן זָה נִישְׁתָּמְדִידָן. מִיר וּמְלַעַן בְּעַסְטָר שְׁמָאָרְבָּעָן פַּנְן
צְרוֹתָה, אָפְנִי זָו בְּלִיאָבָעָן יְזִידִישָׁ קִינְדָּעָר. גַּעֲרָעָנָטָה דָּרָצָו
הָאָט אָנוֹ דֵי פְּגָעְלִיכְטָעָמָה לְעַהְרָעָעָן. בְּלִיבָּעָן גַּעֲוָנָד אַונְגָּעָר
גַּעֲטָרִיעָאָן לִיְעָבָעָטָמָעָה, הַלוֹּאָי וּאַלְטָמָע עַטְזִין נָאָה
קַעְנָעָן אָנוֹ וַעֲהָן לְעַבְרִיגְעָרָהָט.

פַּנְן אָנוֹ אַיְעָרָע לִיְעָבָעָטָמָעָר... .

בַּעֲקוּמָעָנְדוּגָה דָּס בְּרִיוּוּלָעָחָר האָבָעָן גַּעֲבָעָה דֵי צָוָה מַטְאָטָם אַמְּאָהָל גַּעֲלָאָכָט
אָנוֹ אַמְּאָהָל גַּעֲוָוִינָט. אַבְעָר דָּס האָבָעָן וַיַּהֲנַעַנְתָּ שְׁוֹן גַּוְתָּ פָּעָרְשָׁתָאָנָעָן אָוּסָאיִי דָּא
בַּיִּי ווּאָם זָו אַרְבִּיטָמָעָן אָנוֹ אוּמָעָן דָּאָרָפָ אַרְבִּיטָמָעָן גַּעֲנָעָן שְׁמָאָרָק, קָאָן זָיְן וַיַּהֲנַעַנְתָּ
זָאַלְעָן אַרְזִיסְרָאַטְעָוָעָן וּמְעָרָעָן קִינְדָּעָר פַּנְן דֵי שְׁמָר. אַבְעָר ווּאָם זָו טְהָוָן,
אָנוֹ וַיַּהֲנַעַנְתָּ עַפְצָם אַנְהָרִיבָעָן זָו טְהָוָן, האָבָעָן וַיַּהֲנַעַנְתָּ גַּעֲוָוִוָסָט, אָנוֹ בַּיַּשְׁתָּגָעָ-
וּוּאַלְטָמָע ווּוִיסְעָן, נָאָר וַיַּהֲנַעַנְתָּ מִיטָּמָט דָּעָם בְּרִיוּוּלָעָחָר וּוּידָעָר אַוּוּקָגְעָפָאַהָרָעָן קִיְּזָן
גַּרְיִידָּזָן. דָּעָר גַּרְיִידִיזָּעָר דָּבָהָאָט וַיַּהֲנַעַנְתָּ גַּעֲטָרִיעָסָט אָנוֹ הָאָט זָו וַיַּהֲנַעַנְתָּ :
„זָאָרָגָט אַיִּיךְ גַּיְשָׁת אַזְוִי וּוּלְטָהָוָן גַּעֲנָגָן אָנוֹ דָּעָר וְאָדָע. אַזְוִי פָּעָרְהָאָפָ, אַזְוִי
וּוּטָמָצָרָק בַּעֲקוּמָעָן אַיְעָרָעָטָמָעָר טְעַמְּטָרָיְרָעָטָמָעָר קִינְדָּעָר גַּיְשָׁתָקִיְּזָן גַּעֲשִׁמְדִיטָּעָ-
אַמְּתָה אָזְוִי שְׁמָעָתָה דָּא פְּגִיעָר גַּעֲנָגָן אַרְבָּפָט. נָאָר הַשְּׁמָה וְהַבְּרָה וּוּטָמָא אָנוֹ זָו
הַעַלְפָעָן, מִיר וּמְלַעַן אַלְזִי קַעְנָעָן אַדְוָרְכְּבָרָעָעָן. פְּאַרְלִיְּפָגָן אַצְּנִינָר דָּאָרָט אַיִּהָר
אַהֲרָעָן אָנוֹ אַיְבְּעָרְגָּעָבָעָן דֵי זָאָה צָו אַרְיָוסָעָן אַדְוָרָאָקָט, עָר וְאַלְעָ-
פּוּעָלִין מִיטָּמָט קְרָאָטָט פַּנְן דֵי רַעֲנִירָוָגָן אָזְוִי וְאַלְעָיְהָעָלְבִּיְּפָעָן זָו
מִיטָּמָט

כדי לסייע קינדרען און קלוייסטער, און בעמצעו ווי מיט גוטען, זאלען זיך צוריך אונדעם אומקערען. און או ווי וועלען זאנגען או ווי ווילען זיך גישט שטראָען, נאָר צוריך אהדים זאהרטען, מוּזַען ווי באָלד אַרְזִינְגֶּבֶן". דער גראָדיזער רב האָט ווי אַבענְעַנְעַט און געוֹיָנְטִישׁן הַצְלָחָה, ווי זאלען וואָס אַמאָל בעסערען בשורות אַיָּה בְּרֵעֲנָגָן. און דער צוּווּ אַעֲבָרָאָבעָט וְאַמְּאָעָט שׂוֹנוֹו אהדים גַּעַלְהָרָעָן.

אַהֲרֹן בָּרוּנְגֶּןְעַן, אַזְׁנוֹן צוֹוִת צְבָרָאָכְעַנָּע טַמְעַם וַעֲנָעַן אַהֲרֹן גַּעַפָּאָרוֹדֶן.
אַצְּינֵר וּוּעַט מַעַן וַיְיַאֲזַעַן אַרְזָם פָּאָרָעַן וַיְהִי מִיט אַזְׁדוֹאָקָאָט, וַאלְעַן
בָּעָקוּמָעַן דַּי עַרְלְוִיבָּעַנְיַש אַרְיִינְצָקוּמָעַן אַזְׁנוֹן קְלוּסְטָמָעַר אַרְתַּן, אַזְׁנוֹן
אַפְּנַסְעַל בָּעַשְׁרִיבָּעַן, וּוֹאַס פָּאָר אַגְּרוֹלוֹת דַּי צוֹוִת מַעֲדַלְעַה הַאָבָעַן נַעַחַת דַּרְאָט
אַזְׁנוֹן קְלוּסְטָמָעַר.

אויף דעם צויהטען מאג וואס זענען אונגענטקומען און קלוייסטער האט זי בעשאהנט און אלטער גלח. ער האט זי געואנט אביסעל טוסר, ואלען זיה נישט פַּנְהָרָעַן וִשְׁרָאָוָתָן נָאָר וַיְיָ עֲבֹרְיוֹרָעַן קִרְסְטָעָנָם. זָאָרָעַן אֶלְעַ טָאג בְּעוֹמָנָעַן אָזָן בעקלאנען וואס זי זענען געבעוירען געווואראען בי' יוֹרִישׁ עַלְטָעָרָעַן. דָּגָנָעַן זָאָלָעַן זי' באָלָד דָּעַר נָאָה בעזינגען אֶלְעַ טָאג דֵּי מַאֲדִילָטוֹא, וואס דָּאָרָט דָּעַר-פְּרִידְיט מִעְן דָּאָס הָאָרֶץ, וואס קּוֹמֶט אַרְיָנְטָעַר אָונְטָעַר דֵּי פְּלִעָגָל קוֹן קְרִיסְטָעָנָתָהוּם. אָזָן אָזְּיָךְ זָאָלָעַן זי' וְעַהֲן זִיה אַוְיְזָאַלְיִיטָעָרָעַן קוֹן דָּעַם בְּרוּרִינָעַן וְשִׂׂזְׂדָּאָוָסָקָן קָעָרְפָּעָר, אָזָן זָאָלָעַן אַיְהָם אַוְיְסְׂטְּוִישָׁעַן אָזְּיָךְ אַרְיָנְגָעָם קְרִיסְטָלְיבָּעָן קָעָרְפָּעָר. נָאָבהָעָר ווּעַט שְׁמָרְיָעַן אָזָן ווּעַט אָזָן זי אַרְיָנְגָעָטָצָעָן אַקְרִיסְטָלְיבָּעָן גְּנִיסָּת. נָאָה דָּעַם האט דָּעַר אַלְטָעַר גָּלוֹח זי אַבָּעָר גִּנְגְּבָעָן צַוְּצָוִי אַלְמָעָמָאָנָכִינָם, זָאָלָעַן זי לְעַרְנָעַן דָּרָה אָרֶץ אָזָן דֵּי אֶלְעַ נְוִימָנָעַ מַאֲרְלִיטָוּסָם. דֵּי צְוּוִי מַאֲנָאָכִינָם זָעָנָעַן גִּיוֹעָן גָּאנְזָן שְׁמָרְגָּעָן אָזָן בְּתוּאָז, וְעַהֲרָרָה וּרְוֹמָעָ קְרִיסְטָעָנָם. זי' האָבָעָן דֵּי מַעְרְלָעָךְ גַּעַנְגָּעָן פָּעָסָט אָזָן וַיְיָרָעָ העַנְד אָרְיָין, אָזָן האָבָעָן מִיטָּה רְעַנְגָּרָט וְעַהֲרָר טִיטָּה שְׁמָרְגָּעָן טָהָרָן, אָזָיְיָ וְיָיָ דָּעַר וְיִרְעַטְשָׁקָעָ רְעַנְגָּרָט בַּי' דֵּי וְעַלְנָעָר טִיטָּה אַנְיָעָם רְעַקְרוּט. דֵּי צְוּוִי מַיְרָלָעָה וְעַנְגָּעָן דָּאָס קִינְמָאָהָל נָאָר גַּעַשְׁתָּ גַּעַוְהָגָטָן גַּעַוְהָעָן. זי' האָבָעָן גַּעַרְבָּעָנָט, אוֹ מִעְן ווּעַט זי האָלָטָעָן וְעַהֲרָר חַשּׁוֹב, אָזָן מִעְן ווּעַט זי גַּעַבְעָן צַוְּעָסָעָן אֶלְעַ טָאג גַּעַרְבָּטָעָן טִיבָּלָעָה טִיטָּה וּוּזָן. צְוָם סֻּוּף האט מִעְן זי גַּעַהְאָלָטָעָן עֲרַגְעָר וַיְיָ דְּרִיעָסָעָן.

ערשותנעם האבען וע' געமזום אלע טאג ריין מאכען ערליכע קאמערען, ואומער ברענן, שיילען קארטאטעל און נאָה אנדערען ואכען וואָס מען האָט געדראָט צו צוינרלטטען צומ עסן, האבען ווי אלע געומוט טהון. עסן האָט מען ווי גיגעבען לאוֹוַי אַבְּנִי נָאָר צו דערהאלטטען דאס לעבען. אָו ווי האבען ויך געוּשָׁאַלְעָוּצָט אַוְיף דודען שטרעגען ריעזום וואָס מען פִּיהַרְתּ מִיט ווי. האָט מען ווי ערקלערט אָז מען טמוֹן קָלְגַּעַן דעַם אַלְטַעַן גְּלַחַם רֵיד, וואָס עַר האָט גְּזַעַגְט, זָאַלְעַן אַוְיסְטוּישָׁן דודען זשְׂדָּאָוּסְקָן קָעַרְפֶּעֶר אַוְיף אַרְקִיסְטָלְבָּעָן קָעַרְפֶּעֶר. אָז דאס קָאָן נָאָר גַּעֲמָאָכָט ווועַרְעַן מִיט דַעַם וואָס ווי וועלען פְּרִיהַעַר דָוָךְ דִי שְׂוֹעָרָעַ אַרְבָּעַת אָז דָוָךְ דַעַם וועַנְגִּיבָּן עַסְעַן אַפְּקוּמָעַן פָּוֹן לִיבָּ. אָז ווֹעַן ווי וועלען וועַהָן אָז דאס זשְׂדָּאָוּסְקָן לִיבָּ אַזְּאוֹרְעַן יְמִירָעַ קָעַרְפֶּעֶרְס אַזְּיוֹן בָּאָר ווּנְגִיבָּ, דָאָן וועלען ווי ווֹהָה הָעָרָשָׁט כְּעַגְעַן אַנְהָרִיבָּעַן צו פָּאַשְׁעַן טִיטָּן גוּטָע עַסְעַן, זָאַלְעַן אַוְיף ויך בעקּוּמָעַן קָרִיסְטָלִיקָה לִיבָּ. דָאָס בִּיסְטָל גַּעֲמִינָעַ עַסְעַן האָט מען אוֹהָה ווי נִשְׁתַּחַת גִּנְגָּעַבָּעַן דָעַהְוִיעַר, בָּנוּ ווי עַגְעַן

עגנון געתמאןען יעדערס מידעל בעזינדרער אויף די קניין, און געלערענט זיך פון אויסענוונג נידעם גרייטען פאטשערש מיט נאך פיעל פערשידגען מאָרלִיטוועם. בעזינדרער האט מען זי געלערענט עפעם אַטְמָן מאָרלִיטוֹא וועלכע שעלט די יודיש טאטעס די יודיש רעליגען. דאס אַיְזָן זענָען אַטְמָן ערסטען צו פערטראנען זי זאלען זי ערצע אַינְגָעָן טאטע מאָכָע שעלטען טיט אַעלכען מיאוםע קלות. דאס אלע האט זי אַזְוֵי עירנערטרט או זי אַיְזָן שויין מיאום געווארען דאס לעבען. נישט אַינְמָהָל האַפְּעָן זי זיך שין געהאט אַבעגשבייעט זיך דאס לעבען צו געמען, נאר זי האַפְּעָן נישט בעקאנט זי ערצע פֿלְעָנֶר אַיסְטְּהָרָען.

אויסער דעם אלעס און זי צונעקוּטן אַ נײַע ענמֶת נְפֵשׁ, ווֹאָם ווֹנְדֵר וַיְעַרְעַץ
פֿאַטְמָרָם הַאֲבָעָן אַגְּנָעָהוּבָעָן בִּינָאכָט וְאַגְּעָן צַו פֿוֹנְצִיגּ קָאַפְּטְמָלָעָה תְּהִלִּים, הַאֲטָ
יעַדְרָעָם מַעְרָעָל גַּעֲזִיבָהָרָט אַנְן דַּי וּלְבָעָ צַיִט, אַזְוִי וַיְיַעַרְכָּה
פֿוֹלְצְלִינְגּ מִיטָּ אַיְנָמָהָל אַוְיָפּ נַגְּנָצָעָן קָעַרְפָּעָר שְׂטָעָה פָּן הַיְנָדְרָמָטָעָר נַאֲרָלָעָן.
דָּאָם הַאֲטָ אַזְוִי גַּרְזִוְעָרָט אַרְגָּע. אַזְוִי עַטְלִיבָעָ מִינְוָתָ אַרְוָם הַאֲבָעָן וַיְיַעַטְמָעָר דָּאָם
עַלְבָעָ דַּעֲרָשְׁפִּיהָרָט. אַזְוִי אַנְן גַּנוּזָעָן אַלְעָ נַאֲכָט בֵּין פֿוֹנְצִיגּ סָאָהָל. וַיְיַעַטְמָעָר
הַאֲבָעָן בַּיְיַעַרְעָם טָאָהָל & גַּעֲשָׁרָתָ אַרְוָים גַּעַתְהָן. דַּי מַאֲנָכִינָעָם הַאֲבָעָן וַיְיַעַטְמָעָר
עַרְקִילְעָרָט, אַזְוִי דָּאָס דַּאֲרָפּ אַזְוִי יְנִין וּאַרְעָן אַנְן דַּי רְגָע וּוְעָרָט אַרְאַבְּגָנְרִיסָעָן פָּן וַיְיַעַטְמָעָר
דָּאָס אַוְטְרִינְעָ זִשְׁרָאָוּסָקְנִי לִיְבָ. דַּי צְוִוִּי נַאֲיוּעָ מַעְרָלָעָה הַאֲבָעָן גַּעֲמִינָטָ מַאֲקָן,
אַזְוִי אַלְעָ נַאֲכָט דַּי מַאֲנָכִינָעָם נַגְּעָן וַיְיַעַטְמָעָר
זַעַנְעָן עַנְטְּשָׁלָאַעֲנָט גַּעֲוָאָרָעָן. הַאֲטָ וַיְיַעַטְמָעָר וַיְיַעַטְמָעָר רַיְיר. וַעֲןָן דַּי צְוִוִּי מַעְרָלָעָה
זַעַחַן אַונְחַרְעָן וַיְיַעַטְמָעָר עַלְטְּעָרָן קְלָאָגָעָן אַונְחַנְעָן אַוְיָפּ וַיְיַעַטְמָעָר
דַּעְזְבִּעָר זַעַנְעָן וַיְיַעַטְמָעָר אַלְעָ נַאֲכָט פָּן דַּאֲמָאָלָם אַהֲן וּוֹאָם דַּי פֿאַטְמָרָם הַאֲבָעָן אַנְנָה.
גַּעַרְזִיבָּעָן וַיְיַעַטְמָעָר אַלְעָ נַאֲכָט צַו זַעַגְעָן, נַגְּהָר וּזְעָנִיגּ גַּעַשְׁלָאַעֲנָט. דַּוְרָה דַּי אַלְעָ צְרוֹת
הַאֲבָעָן וַיְיַעַטְמָעָר פֿעַרְלִוְרָעָן אַיְנָגָנָעָן דַּעַם אַפְּעַטְמִיטָה פָּן עַסְעָן. בִּיְרָעָה הַאֲבָעָן בְּעַקְוּמָעָן
הַאֲרִצְקָלָאַפְּגָעָן אַונְחַן בְּעַן הַאֲטָ גַּעֲמָותָ רִיכָּעָן צַו וַיְיַעַטְמָעָר
פֿעַרְשְׁרִיבָּעָן אַונְחַן בְּעַן הַאֲטָ גַּעֲמָותָ רִיכָּעָן צַו וַיְיַעַטְמָעָר הַאֲטָ וַיְיַעַטְמָעָר
זַעַנְעָן אַבְּגַעְצָעָהָרָט גַּעֲוָאָרָעָן אַונְחַן גַּעַבְלִיבָּעָן בְּמַעַט הַוִּית אַונְחַן בֵּין.

וְעַתָּה אָבִינוּ גָּלִילִיטָן בָּרֶךְ הַכָּבֵד פָּנִים בַּיּוֹרְחָנִים . דָּעַר נַאֲךָ אָנוּ וְעַתָּה
הָאָבִינוּ בָּעֲקִירָתָן אֶבְרִיוּשָׁלָם בְּסָורְ פָּנִים וַיְמַעַרְעַשׂ עַלְמָעוֹרָעָן , אָנוּ וְעַתָּה חַלְשָׁנִין נַאֲךָ דִּינָרָן
קִינְדָּנָר וְאָלָגָן צְרוּרִיק אַתְּהָם קָוְטָן , אָנוּ אָנוּ וְעַתָּה גְּרִיטָן צָוְתָהן פָּאָר וְעַתָּה
וְוָאָס נַאֲר מְעַנְלָקָה אָנוּ , דָּאָן וְעַגְעָן דִּי צָוּוּי מְעַדְלָעָה אָנוּ וְיַדְרִיבִינְטָנָעָרָט
בְּעַזְוֹאָרָעָן . עַס אָנוּ אָנוּ וְיַדְרִיבִינְעַקְוָטָן פְּשָׁוֹת אַנְיִיעַ חַיָּה מִטְּ אַנְיִיעַ הָאָרֶץ . וְעַתָּה
הָאָבִינוּ דָּרְשָׁפְיִהְרָט אָנוּ עַס אָנוּ נַאֲךָ דָּא צָו וְעַפְעָס אַהֲקָעָנָגָן . פָּנִים דָּמָאָלָט
אָהָן אָנוּ וְעַתָּה לִיכְתָּר גְּעוֹאוֹרָעָן אַיְלָפָן הָאָרֶץ . אַיְלָעַד עַד אַנְדָּרָעַד הָאַט גַּעַשְׁתָּאָרָקָט
אָנוּ גַּעַטְרִיסָט , אָנוּ אָנוּ קוֹרְצָעָן וְעַלְעָן וְעַד דָּאָס נִיהָנָס פְּטוֹר וּוּרָעָן . אַזְעַלְכָעַ
בְּרַיוּוֹעָלָקָה הָאָבִינוּ וְעַתָּה בָּעֲקִירָתָן בֵּין דָּרִי מְאַהָל פָּנִים וַיְמַעַרְעַשׂ פָּאָטָעָרָט , אָנוּ וְעַתָּה
הָאָבִינוּ אַזְיָה עַפְעָס אַבְגָּעָנְטָנְעָרָט שְׁטָעַנְדָּבָג גְּלִיהָ , אָנוּ גָּאָר נִישָׁת נַאֲר מָעָן זָאָל
וְעַהָן צָוְתָהָן וְוָאָס נַאֲר מְעַנְלָקָה אָנוּ , אָנוּ מָעָן זָאָל וְיַדְרִיסְרָטָמוּוֹן . אַבְעָר
זִינְדָּר דִּי פָּאָטָעָרָט וַיְמַעַרְעַשׂ וְעַנְעָן פָּנִים קְרָאָקָא אַתְּהָם גַּעַפְאָהָרָעָן , צָו גַּעַטָּהן אָנוּ
אַזְדוֹאָקָטָט , וְעַגְעָן נְעַבְדָּה וְוּיְמַעְטָר דִּי צְוּיָּה זִינְדָּגָע אַוְמָגְלִיקְלְבָעַ נִשְׁמָות אַיְנָה
בְּקַשְׁלָאָתָהָן

בגשלאלטן דארט און קלוייסטער און ארומגעשווימען און אים מיט צרות. די צווע יודען וויערץ פאטערים זענען נשבעה געווארען ברדי דלאה בי די צראה ווי האבען עטקייטט די בעבעcum אבוי אරויים צו ראטעווען וויערץ קוינדרען פון דער שמדר. ווי האבען דאס גישעט אובערניגעבען אגריזען אדרואקאמט ווועלכער האט דאס איבערניגעבען צום פראקוראר. דער פראקוראר האט דאס איבערניגעבען אסלאדאואטטל אין מען האט נעמאכט דערפֿון אידיעל איז די לעהרעין האט אריינגענּובֿן די צווע פידעלעה און האט ווי קערזיקט מיט געווואדר. די לעהרעין האט ביט ערשותן איזס-פארשונן נישט געוואלט טורה זיין און אונדר פערברעכטען נאר או דער סלאדאואטטל האט זי ארכטיטרט און זי האט אביסעל געליטען צרות און די טירטעה האט זי זוק מיישב גוועזען און האט ביט אנדערען איזס-פארשונן אלץ טורה גוועזען. נאר זי האט זיך פאראנטטעלער איז מאהיל פאר אלע מאהיל, או זי האט ווי נאר נישט אונגעערעדט נאר ווי אלין האבען זי גיבעטען, או זי זאל ווי איבערניגעבען צו אונליך מען זאל ווי אפ' שמראַן. דער גלחח איז אוניך צונגעזונגען געווארען גוועזען, או אמתה טאקי ער האט זי ארייניגעבען און אקלוייסטער באאלד טורה גוועזען, או אמתה טאקי ער האט זי ארייניגעבען און אקלוייסטער איזריין און קראקאָ, אבער ער האט זי נאר נישט אונגירעדט דערצו, נאר די צידעלעה אלין האבען זיך בי איהם גיבעטען, ער זאל וויערץ נשמה. ראטטווען בוקן נינהם, און ער זאל ווי אב' שמד'ען, האט ער זי איבערניגעבען צום ערצע-ביבסוקט. סאיי ווי האט שיין דער סלאדאואטTEL בעקמטען ערנטט דאקומענטען ווי זי געטיגנט זיך, אוי זי דער קראקאווער קלוייסטער ווועט שיין נישט קאנען זיך איזויסדרעהען, צו וועלען אבלטיקענען די בגאנצע מעשה.

או דער אַדְוֹאָקָּאָט האָט בעקיטען די אלע דְּאַקְוּמָנֶטָּען אוּנִי ער אַרְיֵינֶ-
געָטָהָרָעָן קְיָמֵן קְרָאָקָא, זַיְהָ מְשֻׁתְּרָלָ צַוְּזַיְן בַּיְן די אַרְטִינוּגָ רְעִנְרוֹגָן, וְאֵלָ אַרְיֵינֶ-
שְׂקָעָן אַפְּלָרְוָנָגָן צּוּם עַלְצָמָעָן נְלֵחָ פָּוּן דְּיָעִינָן קְלוּסְטָמָעָר, אוּ ער וְאֵלָ באַשְׁטָמְטִיגָעָן
אַטְאָגָ פְּאָרָ די עַלְטָמָעָן פָּוּן די צְוּוִי מְעַלְלָעָךְ, זַיְהָ וְאֵלָעָן קְאָגָעָן אַרְטִינְקוּטָעָן אַיְזָן
קְלִיּוּסְטָמָעָר אַרְיֵינָן, וְעַחַן וְיַדְמִיט וְיַמְּרַעַג קְינְדָרָעָר. אָוֹן אָוֹיָ וְיַיְהָ וְעַנְעָן נָהָךְ נִישְׁתָּמָעָן
טְּמִגְּדִּילְעָהָרִיגָעָן זַוְּלָמָעָן זַיְהָ נִישְׁתָּמָעָן פְּאָרְוָעָרָעָן, אָוֹיָ זַיְהָ וְוּלְלָעָן מִיטָּן וְיַמְּרַעַג אַיְגָעָנָעָם
וּוּלְלָעָן אַיְנְשָׁטִיםָעָן זַוְּרָקָן צַוְּרָעָן וְיַהֲקִים צַוְּרָעָן זַיְהָ וְיַמְּרַעַג עַלְטָמָעָן. דָּעָר אַדְוֹאָקָּאָט
אַיְזָן דָּאָרְטָ אַגְּנְעָזָטָעָן בְּרַעְךְ צְוּוִי וְיַאֲכָעָן בְּנֵי ער האָט קְוִים בעקיטען אַזָּא
מְעַלְלָרְוָנָגָן פָּוּן די אַרְטִינוּגָ רְעִנְרוֹגָן. דָּעָר אַדְוֹאָקָּאָט האָט דְּרַעְזָהָן דָּעָם דָּעָם
אַלְטָעָן נְלֵחָ טִיטָּי מְעַלְלָהָגָן. וּוּלְן דָּעָר אַלְטָמָעָר נְלֵחָ האָט דְּרַעְזָהָן דָּעָם אַדְוֹאָקָּאָט
טִיטָּמָט דָּעָם פָּפָּפִיר אַיְזָן ער גְּעוּוֹרָעָן וְעַהְרָ בְּמִזְוֹן, וְוּאַם מְעַן פְּעַרְדְּרָעָתָ אַיְהָמָ אַ
קָּאָפָמָט די זְשִׁידְרָוָסְקִי לְאַסְקָעָם, אָוֹן האָט נִיעַנְטְּפָעָרָט אוּ הַיְנָטָ האָט ער גָּאָר
קְיָמָן צִיטָנִישְׁתָּט, מְאָגָעָן אַיְזָן אַחְאָגָעָן. אָוֹבָעָר מְאָגָעָן דָּאָרָפִי ער אַוְעָקָ
פְּאָהָרָעָן אַיְזָן עַטְלִיבָעָטָעָן. אַלְזָא וְאֵלָ דָּעָר אַדְוֹאָקָּאָט צַוְּאָהָם קְוּמָעָן די אַנְדָּרָעָ
וּוֹאָךְ, וּוֹצָט ער בעשְׁתִּיםָעָן אַטְאָגָ פְּאָרָג אַיְזָן דָּעָם יְהָכְטִיזָ.

אוף די צוויות וואך אינ דער אדרואקסאט ווירער געקבוטען פֿאָרִין אַלטען גלח מיט די זעלגע בײַטער. דער גלח האט שׂוֹין נישט געהאט אַיעלכע תירוץיז. צו אונגען האט ער בעשטייט אַטאג צו דעם יעהכטץ אין פֿרְיטאג. דער בעי האט

דען גלח צונגנגבען או נאר דאס אינע פאדל ערלויבט ער די עטלערן צו מאכען דאס זעהטן וועלען די מירלעך אינשטיינען ביטז זי אהיעס צו פאהרען איי גוט, פילא איי פערטאלען. אבער אויב די פילדאר וועלען זיה אבונגען פון די עטלערן'ס פארשלאג, דאן וועט ער שווין פגחד קינכאַל נישט ערלויבען צו צולאָזען צו זי די עטלערן אוף איזהטן. דער ארדוקקט האט באָלד דעפֿשְׂרִיטְׂמִיט פון די עטלערן און זי זענען באָלד געקובטען צו פְּלִיהֻעְן בְּמִידְעָן פְּקָטְטָעָרָם בְּיִדְעָן סְטוּטָעָרָם. זי האבען געבעך גערעטען אוף יְבָעָר, או זי זענען שווין געהאֲפֶעָן. געווים וועלען די קינדרער צו זי צוֹאָלָעָן מיט אַנְרוּס גַּעֲוִוִין, טען ואָל זי אהיעס געמען, אוֹזֵי זי עַמְּתָה יְהָקָה אַוְסְּנָעָוִוָּעָן פָּוּן וַיְמַעַרְבְּרִיוּעָלָעָ, וְוָסֵם זי האבען געהאט אַרְיָמְגָּשִׁיקְׂט. צום סוף האט זיך נאר דאס רעדעל אַינְגָּצָעָן אַיבְּרָגְּנָדְּרָהָט.

די טעהה איי געוועען אוֹזֵי: ווען דער אלטער גלח. איי געווארה געווארן, או ער האט בעקופען אַבְּאַמְּעָה פָּוּן דער רעניזונג צו צולאָזען די עטלערן צו ווערען קינדרער. האט דער אלטער גלח אַגְּנָשְׂלָעָטָט דאס זעהטן ואָל אַרְויִס-קְוָמָעָן הערשת אָוֹן צוֹוִיגַּן וְוְאָכָעָן אַרוֹס. דער גלח האט געהאט דערבי אָוֹן טִינְגָּן. ערשותען האט ער גענגען אַבְּאַמְּעָה צו די מאָנָּאָגְּנִיעָם, זאָלען זעהן צו ענערען דעם שטרענונגן רעושים צו די צוֹוִי טְמָדְלָעָךְ באָלד. ער האט געהיסען די מאָנָּאָ-כְּנָעָם וְזָעָעָן פָּאָר זַיִּ, או דער אלטער גלח האט בעקְּיַילָעָן זי זאָלען וְוִיסָעָן אוֹן זשְׁדָּאָסְּוּקִי לִיבְּ פָּוּן זי אָנָּי שְׁוִין אוֹזֵי וְוִי פְּעַרְשְׁוִינְגָּרָעָן גַּעַוְאָרָעָן זי זענען שְׁוִין אַוְסְּנָעָלִיטָרָט גַּעַוְאָרָעָן צו ווערען רִינְגָּעָן קְרִיסְטָלָעָם. דאס הימסט מְזָן קָאָן שְׁוִין אַרְיְנָעָעָן זי אַ קְרִיסְטָלְלָעָבָעָן גַּיְסָטָה. אַלְיאָן זָאָל די בעצייהּוֹבָן זַיִּן צו זי העכסט ערעל אָוֹן פְּיַין. ער האט אַוִּיךְ בעקְּיַילָעָן בְּזָעָן זָאָל זי חַנְפִּין מִיטָּוֹסָט נָאָר מְעַנְלִיךְ איי, בעויל ער האט מְזָאָר, אוֹזֵי זַיִּן די עטלערן האבען זַיִּן גַּעַפְּוּלְעָטָט מְזָן זָאָל זַיִּן צו לאָזָעָן אוֹפִּיךְ אַזְּהָבָטִין, זָאָלעָן זַיִּן נִישְׁטָט פּוּעָלִיךְ זַיִּן צו זי צוֹרִיךְ צּוֹקְעָרָעָן זַיִּן צו וַיְמַעַרְבְּרִיוּעָלָעָן. מְזָן האט שְׁוִין אַוִּיךְ אָוֹן די צוֹוִי זַיִּן צוֹרִיךְ שְׁוָרְכְּיַעָנָעָן זַיִּן חַנְנִים, אַלְיאָן בְּרִי זַיִּן זָאָלעָן וְוִיסָעָן שְׁטָאָרָקְזָן זַיִּן גַּעַקְנִיפְטָם צָוּם קְרִיסְטָעָנוֹהוּם. די טְמָדְלָעָךְ האבען נָאָר גַּנְשְׁטָפְּנָעָן, צְוּלִיעָבָן וְוָסֵם עַמְּתָה זַיִּה זַיִּה דָּא גַּעַמְאָכָט אָוֹן גַּרְויִים עַנְדָּרָוָנָג. זי האבען טָאָקִי גַּעַרְעָכָעָן, או די אלָעַ רִידְרִיךְ זַיְמַעַע זַיְעָנָעָן רִיבְכִּינְגְּ אָוֹזֵי.

נאָר האט דער אלטער גלח אַוְיְנָעָטָהָן אָנָּן די צוֹוִי וְוְאָכָעָן גָּאָר אַגְּנִיעָס. ער האט בעפְּוּלָעָן צו די צוֹוִי מאָנָּאָגְּנִיעָם. וְוָסֵם זַעָנָעָן גַּעַוְוִוָעָן די אַוְיְזָהָרָעָן פָּוּן די צוֹוִי טְמָדְלָעָךְ, אוֹ זַיִּין אַלְיאָן זָאָלעָן אלָעַ מְאָג אַוְיְסְקָעָטָעָן די טְמָדְלָעָךְ, וְוִיְוָעָנְדָרָג זַיִּין בְּיִטְדָּעָן די הָאָרָר פָּוּן וַיְמַעַרְבְּרִיוּעָלָעָן זַיִּן יְהָרָעָן בעונדרער אָין אַפְּאָפְּרִי זָאָלעָן בעהאַלְמָעָן זַיִּין אַוִּיךְ אַבְּעַזְבָּעָץ לִיבְּכָעָץ. אָוֹן זַיִּין גָּאָהָה וְוָעָטָמָעָן זַיִּין אַוִּיךְ אַרְיִין, אָוֹן זָאָלעָן דאס אַרְיְנָבְרָעָנָעָן אלָעַ טָאָג צָוּם אלְמָעָן גֶּלֶח בְּסָדָר. אַוִּיךְ גָּאָר האט דער אלטער גֶּלֶח בעפְּוּלָעָן צו די מאָנָּאָגְּנִיעָם די אַוְיְזָהָרָעָן, או אָוֹזֵי זַיִּה זַיִּה זַיִּה דָּא טְמָדְלָעָךְ וְוּלְעָן אלָעַ טָאָג אֶבֶּעֶסֶן, אָוֹזֵי זַיִּה גַּעַוְוְהָנִילִיךְ בְּלִיבְּטָה דָּא אַוִּיךְ טְבִישׁ קְרִישְׂקָעָס פָּוּן עַסְעַנוֹאָרג, זָאָלעָן דאס אַוִּיךְ די טָאָנָּאָגְּנִיעָם זַיִּן גַּעַבְּנָעָן פָּוּן יְהָרָעָן טְמָרָעָל בעונדרער, זָאָלעָן דאס בעהאַלְמָעָן אָין אַגְּנִינְמָרָאָגָעָן

ארינטראגנון אלע טאג צום אלטערן נלח. די זאך אויג בעשטאנען און דעם. דער אלטער נלח האט דורך געויסט און פערשטאנען נאנץ גוט, או בי דעם וועהכט זועלן די עלטערן פאר וויינען און בעטען, ווי זאלען זעה אומקערן מיט ווי זאחסם. און ברוי די עלטערענס ריעיד זאלען נאר נישט אריינגען זען זיערעד זאפרין, האט זעה דער אלטער נלח געוואלאט בעניצען קעגן זען זיט פישוף. דער אלטער נלח אונז גוועזען אַנְדוּסֶר טבשף, האט ער מיט די האר און מיט די קריישקעס פון יעדן מידעל בעינדרער געמאכט יעדן מידעל אַבעינדרערן בישוף, זען זען די עלטערן זועלן קומען צו זען, זאלען זען נאר נישט וועלען קוקען אויף זי, און נאר נישט וועלען רידען מיט זען, נאר זאלען נאך אויף זי אויס שפיטען, אַבְזָדְלָן אַעֲטְלִיְקָן פָּאָר זי אַן קְלִיסְטָר אַרְיָן. אַט דָּס אַיְן גוועזען דעם אלטען גלחס מײַנְגָן מיט דעם, ווֹאָס ער האט אַבענְשְׁלַעַט דָּס זעהכט זייף צווי וואכען שפֿעטער.

וְהַהוּה. דִּי מַעֲשָׂה אֵינוֹ טַאַקְנִי אֹוֵי גַּנוּזְיעַן. וּזְעַן דִּי עַלטְמַעַרְעַן אַין דָּאַרְזַּן
הָאַבְּעַן בְּעַקְוּסְעַן דִּי דִּיְפֶּשֶׁעַ פָּן אַדְוֹאַקָּאַט, וּזְאַם עַר הָאַט צַוְּיַי גַּעַשְׁיקַט פָּן
קְרָאַקָּא, וְאַלְעַן בָּאלְדָר קְוּמָןְוּ וְעַרְנָן זַיְהָ מִיטְ וַיְיַעַרְעַטְמַכְטָרְעַ, הָאַבְּעַן וְזַיְהָ גַּעַבְעַגְּ
שְׁתָאַרְקָן גַּעַבְרִידָט, אַוְן וְעַנְעַן בָּאלְדָר אַהֲרָן גַּעַטְאַהְרָעַן, רַעַבְעַנְדָּדִיגְ אֹוֵיפְ זַיְכָּר אַן
צְוַיְיךְ וְעַלְעַן וְזַיְהָ אַהֲרָן גַּעַטְאַהְרָעַן שְׂוִין מִיטְ וַיְיַעַרְעַטְמַכְטָרְעַ. אַבְּגָר וּוּי עַרְשָׁתְיַוְּנִטְ
וְעַנְעַן וְזַיְהָ גַּעַוְאַרְעַן, וּזְעַנְעַן אַרְיִינְגְּנַעְקְוּמָן אַין קְלוּיְיסְטָרְעַ אַרְיָן. דִּי מַוְתָּעָרָם
מִיטְ דִּי פְּאַטְעָרָם וְעַנְעַן אֹוֵיפְ וְזַיְהָ אַרְיוֹנְגַּעְטְּקָלְעַן מִיטְ אַגְּוּזִין. אַוְן הָאַבְּעַן וַיְיַעַרְעַטְ
פְּעַנְיַמְעַרְ בְּאַרְעַקְטָ מִיטְ הַיְמָעַךְ לַיְעַבְעַ קְנוּשָׁעַן, אַוְן דִּי צַוְּיַי טַעַכְטָרְעַ הָאַבְּעַן זַיְהָ צַוְּיַי
וְזַיְהָ בְּעַצְוֹנְגָן וְעַדְרָ קְאַלְטָ בְּלִינְטָגְן. וְזַיְהָ אַבְּעַן אַפְּלִילְוּ קְיַיְן אַיְן קְיַישְׁ נִישְׁתְּ גַּעַוְאַלְטָ
צְוַיְיךְ טְוִיהָן דִּי עַלטְמַעְרַעַן, אַוְן אֹוֵיפְ אַלְעַזְוּ וַיְיַעַרְעַטְגָּנָסְ הָאַבְּעַן אַבְּנִי וּוּאַרְטָ
נִישְׁתְּ גַּעַוְאַלְטָ עַנְטְּמַעְרַעַן. דַעַר נַאֲהָ צַוְּיַי עַלטְמַעְרַעַן הָאַבְּעַן אַנְגַּנְעַהְיַבְעַן מִיטְ וְזַיְהָ
צַוְּיַי טְעַנְהָעָן, וְאַלְעַן מִיטְ וְזַיְהָ אַהֲרָן פְּאַהְרָעַן, וְאַלְעַן וְעוֹרָעַן צְוַיְיךְ יוֹיְשָׁעַ
קְיַינְדָּעַרְ, וְאַלְעַן נִישְׁתְּ אַפְּטַרְעַטְעַן חָס וְשָׁלָוםְ פָּן אַוְנוֹשָׁר לַעֲבַדְרִיבְגָּן בְּאַשְׁעַפְעַרְ, דָּאַן
הָאַבְּעַן בְּיַרְעַטְמַכְטָרְעַ אַשְׁפִּי אַוְסְמָהָן פָּאָר וְזַיְהָ אַבְּעַן לַעֲבַדְרִיבְגָּן אַגְּתָהָן:
מְטוּ מִיטְן וּשְׁדָאָוּסְטוּאָ! אַוְן וְעַנְעַן בָּאלְדָר בְּיַרְעַטְהַמְּטָבָגְ עַנְטְּלָאַטְעַן פָּאָר דִּי
עַלטְמַעְרַעַן צְוַיְיךְ אֹוֵיפְ וַיְיַעַרְעַטְרָ עַרְטָרְעַן קְלוּיְיסְטָרְעַ אַרְיָן.

די בירע מאמעס האבען אויסגעבראכען מיט א הימטעריש געוינן אונ זענען געהאלען חלשות. די בירע טאטעם האבען אונגעהויבען דערטיגנטערען די מאמעס מיט א גענשרי און געוואלד. קויים קויים וואס ווי האבען די פער'חלשטע אויף. געתיגנטערט. די צוקיקערם וואס האבען זיך דאטאלם געהונען אויפן קלויומטער-הויף זענען געתיגנטערט און געלאכט בע די שויידערהאקטיגע Szczecin. קיינער פון ווי האט אפילו נישט געוואלט לויפאן ארוייס-צ-ברענונג אביסעל קאלט וואסער פאר די פער'חלשטע צו-אכבעגען מאמעס. נאר דאס האבען זיך געתהון, איזו ווי זיינען נאר דערווען או מין האט די מוטערם דערטיגנטערט, האבען זיינען באלאד האבען געתהון אויף זי: „נא, ווינגעאשע סטאנדר פרענדוי, פארשוווען זירזשין?“ אונגעשרי געתהון זיך אב פון דאנען געה, פארשוווען זורלער! און אויב ווי דאס היטט: גו, טראט זיך אב פון דאנען געה, פארשוווען זורלער! און אויב ווי ענגען נישט באלאר אroiסגענאנגען, וווארען די מוטערם האבען נאר געבעה קיין כה נישט

נישט געהאט קיין טרייט צו טהון, האבען די הייפס-לייט באָלֶר גענטטען בי ווי דאס אונטערלֵינַהְרָען און מען האט ווי אַרוֹן-גָּעוֹנָהָרָט פֿון קלִיְּסְטָעָר מיט אַנוֹרִיס גַּלְעַבְטָעָר און מיט אַפְּלִיכְעָדָי אַן זִירְלָעָרָט.

די צוועי צוּבָּרָאַכְּעָנָעָט מְאַטְּמָעָט יְעַנְּצָעָן אַנְגְּלָעָנָעָן אַין קְרָאָקָא עַטְּלִיכְעָט טָעָן, אַיְדִּיכְעָר ווי וְעַנְּצָעָן אַינְשָׁטָאָנדְרָג נְיוּוּזָעָן אַהֲיָת צו פֶּאָהָרָעָן. אַבְּעָר דָּאָהָהָרָעָן ווי גַּעַנְּחָהָן אָז ווי האבען שׂוֹן דָּאָ אַן קְרָאָקָא נָאָר נְיִשְׁטָה וְאָסָם צו טהון, וְעַנְּצָעָן ווי אַהֲיָת גַּעַנְּאָהָרָעָן. אַצְּנָזֶר האבען ווי נָאָר גַּעַהָאָט דָעַם אַיְנָעָט וְעַמְּגָעָט זָאָלָעָן ווַיְדָעָר אַהֲיָת לְוִוְּפָעָן צָוּן גְּרִיְּדִיכְעָרָבָּרָבָּן שְׂרִיבָּעָן גַּעַוְּאָלָרָדָלָר : הַיְּלָעָגָרָר צְרִיק ווי אַיְנְעָרָעָט צָוּן זָאָג ! די פֶּאָטְּמָעָטָרָס האבען נְיִשְׁטָה לְאָגָן גַּעַזְּאָהָמָט וְזָהָקָאָמָט גַּעַזְּאָהָרָעָן קִיְּנָן גְּרִיְּדִיזְּן צָוּן רָב . ווי האבען נְעַבְּדָה שְׂטָאָרָק גַּעַזְּוּנִינָט פָּאָר דָעַם צְרִיק, אָוֹן ווי האבען וְזָהָקָאָמָט שְׂטָאָרָק גַּעַזְּחִידָוּשָׁט אַיְוֹף דָעַם עַנְּדָרָעָגָן, וְאָסָם דָאָהָט וְזָהָקָאָמָט בַּיְּ וְיִשְׁרָעָר קִינְדָּרָעָר . וְוַאֲרָעָן לוֹיט דָעַם בְּרִיוּוּעָלָ, וְאָסָם ווי האבען אַרְוִיְּגָעָשְׁרָבָּעָן ווִוִּיתָן וְזָהָקָאָמָט אַיְסָט, אָוֹן ווי האבען גַּעַזְּהָלְשָׁט אַהֲיָת צו לְוִוְּפָעָן . אָוֹן דָא אַיְן עַפְּעָס אָן אַיְבָּעָרָק עַרְעָנִינִיש אַיְוֹף ווי גַּעַקְוּמָעָן .

דער גְּרִיְּדִיכְעָרָבָּרָבָּן הַאָט ווי גַּעַנְּטְּמָפְּעָרטָט : שְׁרָעָקָט אַיְהָ נְיִשְׁטָה, הַשְּׁמָ יְתָבְּרָעָה וְוַעַט הַעַלְּפָעָן, סְיֻוּט וְזָן אַלְדָעָם גַּוְטָן . אַיְהָ הַאָט אַיְנְמָאָהָל מְבָטְחָה גַּוְוּזָעָן, אָוֹן וְוּלְעָן צְרוּקָק אַהֲיָת קְוֹמָעָן בְּשָׁלוּס, יְזִידְעָשׁ קִינְדָּרָעָ, אָוֹן סְיֻוּט אַיְוֹן זָן . נָאָה דָעַם הַאָט טָעָן גַּעַוְּעָה ווי דער גְּרִיְּדִיכְעָרָבָּרָבָּן הַאָט וְזָהָקָאָמָט פֿון די שְׁטִיחָה אָוֹן הַאָט וְזָהָקָאָמָט אַרְוִיְּגָעָשְׁרָבָּעָן אַרְוֹם צו דְּרָעָהָן אַיְבָּעָרָבָּן אַיְזָקִיק שְׂטָאָרָק . סְיָהָט אַיְוֹי גַּעַזְּוּרָט עַטְּלִיכְעָט מְיֻנָּוֹת . נָאָכָהָעָר הַאָט עַר וְזָהָקָאָמָט אַזְּוִיְּגָעָשְׁרָבָּעָן אַזְּוִי גַּעַזְּוָאנְט : לְיַעַבְּעָז קִינְדָּרָעָן ! שְׁרָעָקָט אַיְהָ נְיִשְׁטָה . די קִינְדָּרָעָר וְעַנְּצָעָן נָאָר נְיִשְׁטָה שְׁוֹלְדִּיגָּן . דָאָס וְאָס ווי האבען אַצְּנָזֶר קְעַנְּצָעָן אַיְהָ אַיְוֹי גְּרָאָב אַרְוִיְּגָעָשְׁרָבָּעָן אַיְוֹי דְּרוֹקָה אַפְּנִישָׁוֹף, וְאָס אַגְּלָח אַמְּכָשָׁפָה פֿון דָעַם וְעַלְפָעָן קְלִיְּסְטָעָר הַאָט ווי גַּעַטְהָוָן . אַצְּנָזֶר שְׁטָעָהָט מְיָר פְּיִיעָר אָהָק וְאָל מְהָנָה גַּעַטְמָעָן דְּרָעָצָו, מְלָחָמָה צו הַאלְטָעָן קְעַנְּצָעָן דָעַם מְכָשָׁפָה אָוֹן צָו בְּעַרְבִּיהָעָן אַיְיָרָעָז קִינְדָּרָעָר .

דער גְּרִיְּדִיכְעָרָבָּרָבָּן נָאָה זָן סְוּפָּר הַאָט אַיְהָ גַּעַהְיִסְפָּעָן גַּעַהְנָן אַיְן מְקוֹה אַרְיִין . דָעַר נָאָה הַאָט עַר אַיְהָם גַּעַהְיִסְפָּעָן צְוּיִי קְמִיעָות אַיְוֹף צְוּיִי קְלִינְעָז שְׁטִיקְלָעָז פְּאָרָמָעָט . די צְוּיִי קְמִיעָות גַּעַזְּגָוְנָעָן ווי נָאָה הַיְּנָטָט בַּיְּ די אַיְנִיקְלָעָה פֿון די צְוּיִי מְעַרְלָעָה . אַיְוֹף יְעַדְעָר קְמִיעָאָן אַיְוֹי גַּעַשְׁרָבָּעָן דָעַר פְּסָוק בַּיְּ לֹא נְחַשׁ בַּיְּעַקְבָּר וְלֹא קְסָם בִּיְשָׁרָאָל . דָעַם פְּסָוק הַאָט דָעַר גְּרִיְּדִיכְעָרָבָּרָבָּן רָב אַיְבָּעָר גַּעַדְעָהָט אַיְוֹף שְׁמָה, אָוֹן הַאָט גַּעַטְהָאָט אַיְהָם וְעַקְס אַנְמָעָן פֿון אַמְּלָאָה . אַזְּוְלָכְעָז צְוּיִי קְמִיעָות הַאָט דָעַר גְּרִיְּדִיכְעָרָבָּרָבָּן דָעַר גַּעַהְיִסְפָּעָן אַגְּנְרִיטָעָן, פְּעָרְנִיטָעָן אַיְן לְעַדְעָנָעָז קְלִינְעָז בִּיטְהָלָעָה . נָאָה דָעַם הַאָט דָעַר גְּרִיְּדִיכְעָרָבָּרָבָּן רָב גַּעַהְיִסְפָּעָן די פֶּאָטְּמָעָטָרָס פֿון די צְוּיִי מְעַרְלָעָה, וְאָלָעָן וְוַיְמָעָרָפָה פֶּאָהָרָעָן קְרָאָקָא אָוֹן פְּוּעָלָן דְּרוֹקָה גַּעַלְדָּבָּיְדָעָן דְּיַעַנְעָגָר פֿון קלִיְּסְטָעָר, וְאָס הַאָט דְּאַטְּמָאָלָס צו די מְעַרְלָעָה אַרְוִיְּגָעָשְׁרָבָּעָן אַגְּרָיוּעָל, עַר וְאָל הַיְּנָטָט וְזָהָקָאָמָט צו אַרְיִין טְרָאָגָעָן בְּסָוד אַגְּרָיוּעָל מִטְּ די צְוּיִי קְמִיעָות . דָעַר גְּרִיְּדִיכְעָרָבָּרָבָּן

גרידיזער רב האט ועַרְקָלָעַרט, או דעם פישוף האט נאך ניכער דער גלאַח
נישט אַרְיִינְגּוֹאַרְפָּעַן אין קְיָמֵן טַיְהָ אַרְעָר אַן אַרְיִינְגּוֹן אַרְפָּן. אַלְוָא קְיָן מַעַן
איָהֶם נאָהָא מְבָטֵּל וַיַּן. אַן אַוְבָּדִין צַוְויַה בְּיַדְעָה וּוּלְעָן אַנְתָּהָן דַיְהָ קְמִיעָות, וּוּעַט
דַעַר פִּישְׁוֹפְּאַנְגְּאַנְצָעַן פְּנֵי וַיַּאֲבִגְעַתְהָן וּוּעַרְעָן. דַעַר גְּרִידִיזְעָרָבָרְבָּהָטָן וְרַבְּהָטָן וְיַיְהָ
סְבָתִיחָה גְּנוּזְעָן אוֹ דַעַר פִּישְׁוֹפְּאַנְגְּאַנְצָעַן אַיְהָ שְׂיָן סָאיְהָ וְיַיְהָ בַּיְהָ
אוֹן אַוְבָּדִין וַיַּעַלְעָן וּוּטְרָעָן דַעַרְהָאַלְטָעָן פְּנֵי דַיְהָ עַלְמָעָרָעָן אַבְּרִיוּעָלָעָן וּוּלְעָן
וַיַּעֲלָגְעָן אוֹן טָהָן אַלְעָם וּוּסָם אַן בְּרִיוּעָלָעָן וּוּעַט שְׁמָעָהָן. אַלְוָא הָאַט דַעַר
גְּרִידִיזְעָרָבָרְבָּהָטָן רַב גְּהִינְמָעָן צַוְּעַד אַזְּאָא בְּרִיוּעָלְעָךְ:

„לייבע ערליך קינדרער!

עַטְ�עַן זָאלָט וּוַיסְעַן אוֹ מַעַן הָאַט עַנְקָדָרְבָּהָטָן אַיְן קְלוּיְסְטָמָעָר פִּישְׁוֹפְּ
גְּעַטְּהָן, אוֹ עַטְּזָאַלְטָה קְעַגְעָן אַוְנָיָה גְּרָאָבָר אַרְזְוִסְטָרָעָטָעָן.
סְיַרְבָּהָטָן אוֹ סְמָחוֹת אַיְהָ שְׂיָן גְּוֹטָבָאָגָן אַצְוָנָר. אַלְוָא
שְׁקַעְעָן בַּיְרָדָעָן צַוְויַה בְּיַטְעָלָעָה, עַטְחָן זָאלָט דַיְהָ בְּיַטְעָלָעָר
אַנְתָּהָן אַיְףָ זַיְהָ הַעַלְוָעָר בְּסָדוֹד אַיְן שְׁמָעְנְדִּיגָי גְּעַהָן אַיְהָ.
וּוּעַט דַעַר פִּישְׁוֹפְּ פְּנֵי עַנְקָדָרְבָּהָטָן אַנְגְּאַנְצָעַן אַבְּגַעַתְהָן וּוּשְׁרָעָן. אַיְן
מַעַן וּוּעַט עַנְקָדָרְבָּהָטָן קְאַגְעָן וּוּידָעָר פִּישְׁוֹפְּ טָהָן. פְּנֵי דָעַסְטָן
וּוּעַגְעָן הַיְמָס עַנְקָדָרְבָּהָטָן לְאָוֹט נִשְׁתָּאַחַז צַוְּנָעָטָן אַפְּרַעְמָרְדָעָן
קְיָיָן הַאָרָה פְּנֵי קְאָט אַיְן קְיָיָן קְרוּיְשָׁעָלָעָה, וּוּסָם בְּלִיפְיַטְבָּהָט פְּנֵי
עַנְקָדָרְבָּהָטָן. הַיְבִיטָמָץ אַהֲן אַלְעָמָגָן צַוְּשְׁרִיעָן פְּאַרְעָן גָּלָח,
אוֹ עַטְחָן בְּעַגְמָט וּזְהָרָ שְׁטָאַרְקָה צַוְּוּהָן וַיַּהַיְהָ מִטְּעַנְקָעָרָעָ
עַלְמָעָרָעָן. אַלְוָא וְאַלְעָר עַנְקָדָרְבָּהָטָן צַוְּשְׁרִיעָן וַיַּהַיְהָ אַוְנוֹ
אַבְּרִיעָפָר אַיְהָ צַוְּבַעַתְבָּמָעָן אַטְמָגָן, וּוּעַן מִיר וְאַלְעָן צַוְּעַנְקָדָרְ
וּוּרְדָעָר קְוֹמָעָן אַיְרָפָר אַטְעַבְּטָמָן. שְׁטָאַרְקָטָץ עַנְקָעָרָעָה הַעֲרִיצְעָרָ
הָאַט נִשְׁתָּאַחַז קְיָיָן מְוֹרָאָ דַעַרְטָן פְּאַרְעָן קְיָיָן, וּוּאַרְעָן סְיַרְבָּהָטָן
אַזְוָגָן, אוֹ מַעַן וּוּעַט עַנְקָדָרְבָּהָטָן נִשְׁתָּאַחַז קְיָיָן שְׁלַעַכְטָן טָהָן,
אוֹן אַיְהָ עַטְחָן וּוּעַט בְּלִיְבָן יְוִדְיָוָשָׁ בְּשַׁרְעָ קִינְדָעָר. שְׁרִיבְטָמָ
אוֹנוֹ צְוִיקָן אַרְיָוָטָם עַטְלִיבָעָה וּוּעַרְטָפָר, וּוּעַט עַטְעַן אַוְנוֹ בְּיַם
לְעַבְעָן דַעַרְהָאַלְטָעָן.

פְּנֵי אַבְּיִיעָרָעָה צְוִירָאַכְעָנָעָן עַלְמָעָרָעָן ...

אוֹא בְּרִיוּעָלָעָה דַעַר גְּרִידִיזְעָרָבָרְבָּהָטָן רַב גְּהִינְמָעָן אַרְיִינְשִׁיקָעָן צְוָאַמְמָעָן מִיטָּ
דיְזַוְויַה קְמִיעָות אַוְנוֹ וּוּאַרְטָעָן אַיְן קְרָאָקָה בַּיְהָ וַיַּעַלְעָן צְוִירָיקָ אַרְיָוָטָם שְׁרִיבְעָן
אַיְהָ עַפְעָם אַבְּרִיוּעָלָעָה. נָאָר דָאָס הָאַט וּוּירָעָר דַעַר גְּרִידִיזְעָרָבָרְבָּהָטָן
אוֹ אַלְעָמָגָן יְוִדְיָוָשָׁ בְּרִיעָפָר. נָאָה דֻעָם הָאַט דַעַר גְּרִידִיזְעָרָבָרְבָּהָטָן
אַיָּהָם בָּאַלְדָר מְוֹרִיעָה יְזִין רַוְהָ בְּרִיעָפָר. אוֹ דַיְהָ קִינְדָעָר וְאַלְעָן
בְּעַגְמָעָט. עַר הָאַט וּוּירָעָר וַיַּעֲקֹבְטָאַרְקָט דָאָס הָאָרָץ, אוֹ דַיְהָ קִינְדָעָר וּוּלְעָן
צְבָעָטָהָט. אוֹנָהָם קְוֹמָעָן בְּשָׁלוֹם, אַיְהָ וַיַּעַלְעָן יְיַיְהָ יְוִדְיָוָשָׁ בְּשַׁרְעָ קִינְדָעָר. אַיְהָ וַיַּ
עַגְעָן אַוְעָקָגְעָן גְּעַטְאַדְעָן גְּלִיךְ קְיָיָן קְרָאָקָה.

אין קראקא זענען די צווע צוואראכענעם פֿאַטְאָרֶס ווּוִיטְאָר אַבְּגָעָעָכְּךָן ווּ לאנג אַיְדָעָר סְיאָן ווּ גַּלְוְּגָעָן אַרְבִּינְגְּזִישְׁקָעָן דָּאַם בְּרוּוּעָלָעָ מְיטָם די צווע קְמִיעָה. אַבְּגָעָר גַּעֲטָרָאַטְאָעָן הַאַבְּגָעָן ווּ מִיטָּדָעָ בְּרוּוּעָלָעָ פּוֹנְקָט אַזְּנָעָן קְפָּעָן אַרְגָּן, ווּ אַרְגָּן אָזְּוּי ווּ נְאָר דָּעָר אַלְמָעָר גַּלְחָ אָנוּ גַּעֲוָאָר גַּעֲוָאָרָעָן, אָוּ שָׂר אָנוּ שְׂוִין פּוֹטָר דָּאַם עַחֲכָטָן, אָנוּ אַזְּמָעָז וְהַבְּתָן אַזְּמָעָז גַּעֲרָאַטְאָעָן אָזְּוּי ווּ עָר הַאַט גַּעֲוָאָלָט, הַאַט שָׂר שְׂוִין נִישְׁטָדָעָס פִּינְשְׁוֹר אָזְּוּי פּּעָרְשְׁטָאָרְקָט, אַבְּגָעָר שָׂר אָנוּ פָּונְזָה וּקְהָלְבָטָס שְׂוֹאָה גַּעֲוָאָרָעָן, אַבְּגָעָר דָּעָר גַּלְחָ זְעַלְבָּסָט הַאַט דָּעָס פִּינְשְׁוֹר אַבְּגָעָעָהוּאָכָט. סְפִּי ווּ זענען די צווע מְעַדרְלָעָק עַטְלִיבְכָּעָ מְאָגָן נָאָק דָּעָס וְהַבְּתָן אַיְגְּרָעְקָמָן אָזְּוּי ווּ פָּונְזָה אַמְּלָעָן שְׁלָאָף, אָנוּ ווּ הַאַבְּגָעָן וּקְהָלָה דֻּרְבָּאָנָט וּוּאָס הַאַט וּקְהָלָה מִטְּזָה גַּעֲטָרָן! ווּ הַאַבְּגָעָן גַּעֲהָאָט גַּעֲבָעָן וּקְהָלָה עַלְטָעָרָן, טָאָטָע סְפָּאָמָע, וּוּאָס הַאַבְּגָעָן ווּ גַּעֲקִישְׁתָּאָן גַּעֲהָאָרוֹת אָנוּ בְּעַנְאָסָעָן מִטְּזָה הַיְמָעָ טְרָעָרָן, זָאָלָעָן צְרוּקָן מִטְּזָה ווּ אַהֲרָעָים פְּאַהֲרָעָן, צָוָם סְפָר הַאַבְּגָעָן ווּנְאָהָרָן די עַלְטָעָרָן אַגְּנָעָוְרָעָלָט אָנוּ פָּונְזָה ווּ זְעַנְטָלָאַפְּעָן. ווּ הַאַבְּגָעָן גַּרְאָר נִישְׁטָט גַּעֲקָאנָט פּּעָרְשְׁטָעָהָן צְוּ זענען ווּ גַּיְוּזְיָעָן דְּאָטָאלָס שִׁיפּוֹר, צְוּ ווּאָס. אָזְוּי הַאַט וּקְהָלָה דָוְרָה דָעָס בְּנֵי ווּ פּּעָרְשְׁטָאָרְקָט דָּאַס בְּעַנְגְּשָׁאָפָט צְוּ וּיְעָרָע עַלְטָעָרָן אַלְעָמָגָר אָנוּ שְׁטָאָרְקָעָר. די חַלְמוֹת פָּונְזָה בְּיַנְגָּאָבָט מִטְּזָה די פְּוֹנְגְּצִיגָן שְׁטָעְגְּנִישְׁעָן הַאַבְּגָעָן ווּנְאָהָרָן מְעָהָר דְּעַנְגְּרוּוּרָט, פְּאָר הַאַבְּגָעָן ווּ זענען נִישְׁטָט אַיְוּק אַהֲרָים צְוּרִיק מִטְּזָה די עַלְטָעָרָן. אַבְּגָעָר דָּאָה קְבִּין עַצָּה ווּאָס זְעַנְטָלָאַפְּעָן ווּנְאָהָרָן נִישְׁטָט גַּעֲוָוְיסָט ווּאָס צְוּ טָהָן. זענען ווּ אַרְוּמָגְּנָאָגָנָעָן אָזְוּי ווּ צְוּמִישָׁט. אַצְוֹנָה ווּזְעָן ווּ הַאַבְּגָעָן דְּעַתָּה אַלְטָעָן דָּאַם בְּרוּוּעָלָעָ מִטְּזָה די צווע קְמִיעָה, זענען ווּנְאָר לְעַבְּדִיבָגָנְגָעָרָעָן.

עַלְמָעָרָעַן, וּאַסְכָּמָן דָּאַס אֹוִיס אָוְמָנָעָדָלָרָגָן.

„לְיַעֲבֹעַ אָזֶן גַּעֲטָרִיֵּעַ עַלְמַעֲרָעָן!

אָזֶגֶד פַּעֲרָשְׁתַּעַן מִיר שָׁוֹן דָּרָךְ וּוֹסֵט פָּאָר אַקְרָאָט בִּיר וְעַנְעָן דָּאַכְּבָּלָם בִּים עַהֲכַטְן גַּיּוּעָן צָו טִישְׁתַּאֲזַי וְוַיְשִׁיפּוֹר. אַלְאָן פַּעֲרָשְׁתַּעַת אַיְהָר דָּאָה גַּנְיִוִס אַלְיִוִס אַזְּבָּר וְעַנְעָן אַזְּבָּעַנְדַּע נְבִישְׁתַּשׁ שְׁוֹלְדִּינְג. מִיר לְיַעֲנָן אַזְּבָּעַנְדַּע אַזְּבָּעַנְדַּע אַיְצָר רְחַחְמִים, רְאַטְמְעַיוּסְט אַנוֹן אַרְוִיס פָּוּן דָּעַם נְיַהַנְמַן. הַלוֹּאַי זָאַל דָּעַר יְוִידְשָׁעַנְדַּע גַּאֲטַמְּנַעַן צָו אַנוֹן בִּיהְיָהְלָפִּיגַן. אַיְבָּק נְבִישְׁתַּשׁ זָעָנְעָן מִיר נְבִירִיט דָּאָם לְעַבְעָן צָו פַּעֲרָלְעַיְעָן אַבְּיַי יְוִידְשָׁע קִינְדָּעַר צָו בְּגִיבְּרָאָן. מִיר וְגַלְעָלָן פְּהַבְּגָן אַנוֹן וְוַיְאַיְהָר בְּגִיבְּרָאָן אַנוֹן.

בליבטץ גזענער פון אונז איזערע לייעבע טזבטער... .

או די אַלטערען האבען דער האַלטּען פון ווּערץ קינדרער דאס בריוועלע, האבען ווּקה דערפֿער. ווּ האבען שווין אַצונְד גַּעֲהָן גוֹט ווּוִיט דעם גַּרְדִּיזֶעַ רבְּסַמֵּר וְעַנְעָן אַסְתָּה וְצִיבָּ. אָנוּ אוּ ווּערץ קינדרער האבען ווּוִיטער אַמְּתָעַ זְרוּישָׁע העַרְצֶעַר. ווּ האבען גַּנְגַּבָּעַן אַרְיעָה באַלְדּ דעם גַּרְדִּיזֶעַר רבְּ פּוֹן דעם בריוועלע, אָנוּ ווּה האבען פְּערְשְׁטָאַנְגָּן, אוּ ווּיטער אַרְוּם צַוּ וְאַלְגְּנָאַרְעַן ווּקה בחַנְס אַן קְרָאַקָּה לוּינְט נִישָׁת, נָאָר ווּ טַזְעָן אַהֲיָם פְּאַהֲרַעַן אָנוּ אַיסְקוּקָן דעם אַוְיכְּעַרְשְׁטָעַן הַילְפּ, עַס וְאַל אָוּיְ מְקִים ווּערַעַן, אָוּיְ ווּן דער גַּרְדִּיזֶעַר רבְּ האַט ווּ אַנְגְּוִינְטְּשָׁעַן בַּיִּס גַּעֲגַּבָּעַן.

ס' אַיְן פְּעַרְבִּינְגְּעַאנְגָּן אָן אַכְּטַט טָאג האבען ווּקה די צוֹוּט מְעַרְלָעַק צוֹנְעַנְרַיִיט, זְאַלְעַן בְּעַטְעַן בַּיִּס אַלְטּעַן גַּלְחַ דִּי עַרְלְיְבִּינְעַש, צַוּ שְׂרִיבְעַן אַהֲיָם אַבְּרַעְפּ צַוּ די אַלְטְּעַרְעַן, זְאַלְעַן אַהֲרָעַר קְוּמְצָן וְעַהַן ווּקה פְּרִט וּי, וְאַרְעַן ווּט בְּעַנְגְּעַן שְׁטָאַרְקַן, אַיְן ווּה האבען טָוָרָא זְאַלְעַן גַּנְשַׁטְּרָאַנְקָן ווּשְׁרַעַן. דעם אַלְטּעַן גַּלְחַ האַט אַפְּילַז נִישָׁת בְּחַלוּמְטּ, צַוּ די טְיִירְלָעַק האבען נָאָה אָנוּ וְגַעַן אַהֲיָם צַוּ פְּאַהֲרַעַן. עַר האַט גַּרְעַבְעַט יְכֻבָּר, אָוּ וְיַן פְּיַשְׁוֹפְּףּ הַאלְטַט נָאָה ווּוִיטְעַר גַּגְגָּן פְּעַסְטַט. אַלְזָא אָוּיְ ווּי דַּק גַּלְחַ האַט דְּעַרְיוּהָן דִּי מְנַחְדָּלָעַק פְּאַר וְיַנְעַג אַוְינְגָּן שְׁטָעַהָן מִיטַּט דִּי בְּוּטַע, אַיְיַע שְׂיַעַר אַיְמְגַעְשְׁפְּרִינְגָּן פְּאַר בָּעַס. עַר האַט ווּקה אַבְּעַר אַיְמְגַעְשְׁפְּרִינְגָּן בַּיִּס דִּי בְּוּטַע, אַיְיַע גַּעַנְהָיְוִיבָּעַן אָנוּ האַט ווּקה סִישְׁבָּגְגָּן, אָוּ ס' אַיְן גַּלְיְכָעַר פְּרִיהָרָעַ צַוּ גַּעַנְהָיְוִיבָּעַן מִיטַּט וּי טַעַנְהָיְנָז, אָזְזַע עַר האַט ווּי נִבְעַטְעַן, אָזְזַע וּמַאְנִין גַּעַנְהָיְוִיבָּעַן מִיטַּט וּי אַיְיַע צַוּ טַעַנְהָיְנָז, אָזְזַע עַר האַט אַזְעַלְבָּעַק קְלוּגָּעַק קְינְדָּרָר, זְאַלְעַן נָאָה אָנוּ וְגַעַן האבען אַזְעַלְבָּעַק גַּרְיְשְׁקִיטָּעַן. אָזְזַע וּי האבען שְׁוִין יְאָה די וְכַיה גַּעַחְאַט אַזְעַלְבָּעַק גַּרְיְשְׁקִיטָּעַן, אָזְזַע וּי האַלְטּעַן שְׁוִין נָאָר נָהָנָת בַּיִּס דִּי טְהָרָר פּוֹן נָנָר אַנְרָטָמְרִיט אַרְיַין צַוּ טְהָוָן, זְאַלְעַן ווּוִיטְעַר נָאָה אָנוּ וְגַעַנְדִּינְגָּעַק פְּיַעַר פּוֹן נִיהָנָם, אָנוּ עַס וְאַל וּמַיְנָה פְּעַגְלִיסְטִיםַעַן ווּוִיטְעַר אַהֲן צַוּ שְׁטִיצְקָעַן ווּקה מִיטַּט די גַּעַסְרָהָה, אַלְוָא פְּאַלְגְּנְטַז מִיטַּט לְיַעַבָּע עַהְדָעַלְעַק קְינְדָּרָר, פְּאַרְגְּנְעַסְטַז אָנוּ גַּגְגָּן פּוֹן וְוְאַגְּעַט עַטְמַץ קְוּמְטַאָּרְיִים, זְעַהְתָּמַץ צַוּ שְׁאַנוּוּעַ אַבְּעַר בְּבוֹד, וְאַרְעַן פְּגַעַל רְיִכְבָּעַ אָנוּ עַהְדָעַלְעַק קְרִיסְטְּלִיבָּעַ קְהַתִּים קְוּקָעַן שְׁוִין עַנְקָ נָאָה, אָוּן וְעַלְעַן ווּקה האַלְטּעַן אָנוּ עַבְּרָה אַבְּהָאָה עַטְמַץ זְאַלְטַמְּטַז וְוּרְעַן וְוּרְעַן וְוּרְעַן וְוּרְעַן, אָזְזַע עַטְמַץ האַט נָאָה אַלְצַע אָנוּ וְגַעַן ווּיטְעַר דְּרַעְהָרָעָן, אָזְזַע עַטְמַץ אַזְעַלְבָּעַק זְרִיכָּה, וְוּטַע עַטְמַץ פְּעַרְעָן, לְיַעַרְעָן אָנוּ גַּגְגָּן דִּי עַלְבְּסְטוּוֹרְדָּעָן וְוּטַע אָנוּגְגָּן. דְּרִיבְעָר פְּאַלְגְּנְטַז טַהָּ, גַּעַתְּאַיךְ צְרוּיקָק גַּעַנְדְּעַרְתִּיט אַזְעַלְבָּעַק עַרְטָעַר, גַּרְיִיטַז עַנְקָ בְּעַסְעַר צַוּ צָוּם, קְרִיסְטְּעַנְתָּהָוָם אָוּיְ ווּי עַס דְּאַרְפּ וּזְנָ, ווּטַע עַטְמַץ מִיר וְיַן דְּאַנְקְבָּאָר צְוִוִּיגָּן.

די מְעַרְלָעַק האבען נָאָה גַּעַחְאַט אָנוּ ווּקה באַלְדּ בַּיִּס עַרְשְׁטָעַן מְאַהָּלָ אֹאָ גְּרוּזִים דְּרִיסְקִיט זְאַלְעַן אַקְעַגְעַן שְׁטָעַלְעַן אָנוּ וְגַעַן אַנְדְּרָשַׁע וְוּן דַּעַר אַלְטְּעַר גַּלְחַ זְאַגְּטַז. נָאָה דַּעַר צַוּ אָזְזַע האַט צַוּ וּיְנַעַּטְעַר דְּבַרְעַדְתּ מִיטַּט אַזְעַלְבָּעַק גַּרְיִיסְעַן חַנְפָּה אָנוּ לְיַעַלְיִכְבָּעַ גַּעַטְמַעְיַע ווּרְטָעַר. האבען ווּיְנַעַּטְעַר אַבְּגְּעַרְיוֹקְטּ פּוֹן דַּעַם אַלְטּעַן גַּלְחַ אָנוּ זְעַנְעַן צְרוּיקָק גַּעַנְגְּנָאַגְּנָעַן אַזְעַלְבָּעַק וְוּרְעַעְעַר עַרְטָעַר. אַבְּעַד נָאָה דַּעַם וְאַס וּיְנַעַּטְעַר אַזְעַלְבָּעַק פְּיַעַר האַט אַגְּנְעַרְיוֹדְעַן אָזְזַע פְּלָאַקְעָרָן אָנוּ די הַעַרְצֶעַר פּוֹן די צוֹוּט מְעַדְלָעַק, פְּאַר וְאַס דַּעַר גַּלְחַ האַט

זוי אַבְגָּנְשְׁטִינְפֶּט פָּוֹן וַיֵּה מִתְּגָּר נָאָר נִישְׁתָּ, אָנוּ וַיְהִי הָאָבָעָן שָׁוֹן פֶּעֲרַשְׁטָאַנְגָּן נָאָנָץ גּוֹט אָנוּ דִּי לְיעַבְלִיכָּע רִיבֵּר פָּוֹן רַעַם אַלְמָעָן גַּלְח אָנוּ נָאָר אַחֲנָה. אָנוּ אַוְיָב וַיְהִי וּוּלְעָן זַיְה אָוִי אַרְאָב בְּמִינְגָּן שְׂתַּעַנְדִּיג פָּאָר וַיְנַעַּר רִיבֵּר, וּוּלְעָן זַיְה קִינְכָּהָל נָאָר נִישְׁתָּ פּוּלְעָן בַּי אַיְהָב קִינְגָּן גּוֹטְצָאָר זַיְה. דָּאָס צְוִוִּיטָעָן פְּמִישָׁר וּוּיְמִיטָּהָל נָאָר נִישְׁתָּ זַיְה צְוֶלְאָקְעָרט אַיְן הָאָרֶץ פָּוֹן דַּעַם אַלְמָעָן גַּלְח, פָּאָר וּוּאָס עַר הָאָט נָאָר נִישְׁתָּ דָּא בַּי דִּי טְעַדְלָעָה אַוְיָסְגָּלְפִּירָט מִיטָּן זַיְה בִּישְׁוֹפָן עַרְבָּעָנְגָּט אַהֲוִים זַיְה דִּי עַלְטָעָרָעָן, וּוּעַט אַוְיָב דִּי טְעַדְלָעָה הָאָבָעָן זַיְה בָּאַמְּתָ פֶּעֲרַבְּעָנְגָּט מִיטָּן זַיְה בִּישְׁוֹפָן דִּי בְּנָטָע פָּוֹן זַיְה צַו אַיְהָם וּוּגְעָן דַּעַם וַיַּן נִישְׁתָּ דָּאָס לְעַצְמָעָהָל, נָאָר אָנוּ זַיְה וּוּלְעָן זַיְה נָאָה פְּגִיעָל מְאַהָל וּוּנְדָרָעָן צַו אַיְהָם מִיטָּן דִּי וּלְבָעָה בִּיטָּע. דָּאָרָעָלְמָעָן דַּעַם בִּישְׁוֹפָן צַו אַיְהָם עַר הָאָט עַר נִישְׁתָּ וּוּיְמִישָׁר אָוִיְף וַיְהִי. עַר אָנוּ צַו גַּעַלְאָטָעָן צַו דַּעַם אַרְטָה וַיְהִי עַר הָאָט גַּעַהָאָט בְּהַאֲלָמָעָן דַּעַם בִּישְׁוֹפָן, וּוּאָס עַר הָאָט פָּאָר וַיְהִי גַּעַמְאָכָט, הָאָט עַר נִישְׁתָּ גַּעַטְרָאָטָעָן דַּעַם בִּישְׁוֹפָן אַיְן דַּעַם אַרְדוֹנוֹגָן וּוּאָס עַר הָאָט גַּעַדְרָאָטָעָן זַיְה צַו גַּעַדְגָּעָן. דָּאָן הָאָט שָׁוֹן דָּאָרָעָלְמָעָן מִכְּשָׁפֶחֶת פֶּעֲרַשְׁטָאַנְגָּן, אָיְ דָּא שְׁמַעְקָט עַפְעָם מִיטָּן אַפְּעַרְבָּאַגְּנָעָן קְרָאָטָט, וּוּלְכָעָה הָאָלָט מְלָחָמָה מִיטָּן זַיְה בִּישְׁוֹפָן גַּעַטְרָאָטָעָן דַּעַם בִּישְׁוֹפָן אַיְן דִּי קְרָאָטָט שְׁתָאָמָטָט נָאָר פָּוֹן דַּעַם, וּוּאָס דִּי עַלְטָעָרָעָן בָּאָלָד אָוֹזְקָה פֶּעֲרַשְׁטָאַנְגָּן אָיְ דִּי קְרָאָטָט בַּיְהָדָה בַּיְהָדָה, צְרוּקָה צַוְּיָה בְּעַרְלָעָה זַיְגָּן זַיְה מְשָׁתָּהָרָל בַּיְהָדָה גַּרְזָהָנָעָן גַּרְזָהָנָעָן דִּי בְּעַדְלָעָה זַיְם יְוֻדָּעָנְתָהָופָן. דָּאָס הָאָט טָאָקָן אַיְן דַּעַם אַלְמָעָן גַּלְח גַּרְזָהָנָעָן וַיְהִי אַוְיָב זַיְה וּוּרְדָעָנְתָהָופָן. אַוְיָב זַיְה פְּאַרְלָעָנְגָּט, אָוּ טְמָאָטָר וּוּלְעָן דִּי צְוִוִּיְעָלְמָעָה וּוּדְרָעָרָעָן פְּאַר אַיְהָם קוּמָעָן מִיטָּן אָזָּא בִּיטָּע, וּוּלְכָעָם וּוּעַט זַיְה וּוּלְעָן שָׁוֹן זַיְה.

סְ'אָנוּ וּוּרְדָעָר פֶּעֲרַבְּגָּנְעָנְגָּנְגָּן אָצְוִוִּי וְאַבָּעָן, אָנוּ דִּי בְּעַרְלָעָה וּוּגְעָן אַרְוֹם גַּעַנְגָּנְגָּן וַיְהִי מְשָׁגָּעָן. סְ'אָנוּ זַיְה אָלְעָן פֶּעֲרַמְאָוָסָט גַּעַוְאָרָעָן. זַיְה הָאָבָעָן נִישְׁתָּמְעָקָאנְטָט קוּקָעָן אַוְיָב קִינְגָּן שָׁוֹם זַיְה. דָּאָס בְּעַנְגָּשָׁאָט אַיְן בַּיְהָדָה זַיְה אַיְן הָאָרֶץ גַּעַוְאָקָסָעָן אַלְעָן מְאַהָל גְּרָעָבָעָר. דִּי פְּגָנְכִיזְגָּן הַוִּיטָּה-שְׁמַעְכָּבָנִישְׁעָן אַלְעָן גַּאֲכָטָוּן וַיְהִי מִיטָּן נָאָרָלְקָן, דִּי בְּוֹרָאְדִּינְגָּעָן חֲלוּמוֹת, הָאָבָעָן בַּיְהָדָה זַיְה פֶּעֲרַשְׁטָאָרָקָט דַּעַם חָזָאָקָטָעָר אָיְ זַיְה וְאָלְעָן זַיְה גַּעַטְמָעָן פֶּעָסָט צַו בְּעַרְתִּיהָעָן זַיְה פָּוֹן דַּעַם נִיהָמָן, אָפִילּוּ סְ'יָאָל וַיְהִי קָאָסְטָעָן דָּאָס לְעַבְעָן. אַלְאָה הָאָבָעָן וַיְהִי אַגְּנָעָפָאָסָט וּוּרְדָעָר אָטָג וּוּאָס וְאָלְעָן קָאָנְגָּן אַגְּנָוּמָעָן צָוּמָעָן גַּלְח, אָנוּ וּקְעָנָעָן וּוּיְמִתְּרָעָר אַיְהָם גַּעַקְוּסָעָן מִיטָּן דִּי וּלְבָעָה בִּיטָּע, עַר וְאָל וַיְהִי עַרְלָיוֹבָעָן צַו שִׁיבְעָן בְּרִיעָפָר צַו דִּי עַלְטָעָרָעָן, וְאָלְעָן אַרְטִין קוּמָעָן צַו וַיְהִי אַקְלִיסְטָאָר אָרְטִין, וְאָלְעָן אַרְטִין.

אַצְוֹנָר הָאָט שָׁוֹן דָּאָרָעָלְמָעָן גַּלְח גַּעַזְוָהָן, אָוּ דָּאָס וּוּאָס עַר הָאָט דָּאָרָעָלְמָעָן אַרְטִין גַּעַהָאָט, אָנוּ אִים טָאָקָן פֶּאָרְגָּעָקָוּמָעָן. עַר הָאָט דִּי בְּעַרְלָעָה אַגְּנָוּקָוּקָט מִיטָּן אַפְּמִישָׁר גַּעַזְוָהָן, אָנוּ וַיְהִי דָּאָרָעָלְמָעָן שְׁלַאָגָן, אַיְרָעָרָעָר עַר וּוּאָרָקָט זַיְה זַיְה קְרָבָן אַבְּיָס צַוְּמָהָן. דָּאָרָעָלְמָעָן גַּלְח הָאָט וּוּרְדָעָר גַּעַפְרוּבָט זַיְה צַו בְּעַרְתִּיגָּעָן מִיטָּן חֲנוֹפָה/דִּינְגָּעָן רִיבֵּר, אָנוּ הָאָט וַיְהִי אַגְּנָהָרְזִיבָּעָן אַיְגְּנָזְרָעָדָעָן גַּאֲלָדָעָן בְּשָׁרגָן. אַבְּעָר זַיְה הָאָבָעָן וַיְהִי שָׁוֹן אַצְוֹנָר פֶּעָסָט גַּעַהָאָלְמָעָן בַּיְהָדָה זַיְה מִינְגָּנָגָן, אָוּ נָאָר דָּוּרָכָוִסָּט צָלָמָעָן וְאָס וּקְעָנָעָן אַצְוֹנָר פֶּאָרְגָּקָמָעָן בַּיְהָדָה זַיְה. אָנוּ צְוִוִּשָׁעָן דִּי אַלְעָן מִינְגָּנָגָן וְאָס וּקְעָנָעָן אַצְוֹנָר פֶּאָרְגָּקָמָעָן בַּיְהָדָה זַיְה.

ארויסגעחאפט, אָז סַאיִ וַיְיַהֵל מִן דָּא עַמּ אֶזְמֹינֶסֶט, וּוֹרְצָן עַמּ וּוּלְעָן וַיְהִי
נְשָׁם אָפָּן נִישְׁתָּמַת לְאוּן שְׁמָרְעָן.

אָז וַיְיַהֵל הָאָט דָּס דָּרְהָעֶרט, אַיְזָעָר אַיְפְּגַעַשְׂפְּרִינְגְּעָן קְוָן דָּעַם
שְׁמַטְיָהָל מִיט אַשְׁרָקְלִיכְעָן בְּעַם, אַזְן הָאָט וְזָרְקָעָה אַגְּנָעָה יְבָעָן אַיְזָעָר עַמּ צָו
בְּיְזָעָן, וּוֹסָם פָּאָר אַחֲרָה אַוְלָכָע וּשְׁידָאַוְצִינְגָּעָם הָאָבָעָן קְעָנָעָן אַיְתָם וַיְהִי אָזָויִ
הָאָרֶט פָּאָר צָו שְׁמַטְעָלָעָן, אַזְן נָאָה דָּרְצָזָו צָו בְּעַלְילִינְגָּעָן דָּעַם גַּנְגְּצָעָן קְרִיסְטָעָמָהָוּם.
אָז הָאָט וַיְיַהֵל מִיט גַּסְטְּרָאַשְׁעָט, אָז עַר וּוּסָם מַאֲכָעָן פָּוֹן וַיְיַהֵל אַתְּלָן, אַזְן אָז וּוּלְעָן
שְׁוִין נִישְׁתָּמַת לְעַבְּדִיגָּן פָּוֹן דָּאָנָעָט אַדוֹיִם, אַזְבָּב וּוּלְעָן זָהָק נִשְׁתָּמַת שְׁמָרְעָן. וַיְהִי
הָאָבָעָן אַבְּעָר אַיְתָם גַּעַנְטְּפָעָט, אָז סַאיִ וַיְיַהֵל אַיְזָעָר וַיְיַהֵל סַאיִ וַיְיַהֵל גַּעַמְעָן
אַזְבָּב מִעַן וּוּסָם וַיְיַהֵל שְׁמָרְעָן צָו דָּעַר שְׁמָרְעָן, וּוּלְעָן וַיְיַהֵל סַאיִ וַיְיַהֵל גַּעַמְעָן
אַלְעָן דָּס לְעַבְּעָן.

אָז דָּעַר אַלְטָעָר גַּלְחָה הָאָט גַּוְעָה וַיְיַהֵל הָאָרֶט שְׁטָאַלְצָקָמָט, הָאָט עַר אַנְ-
שְׁרוֹיְבָעָן טְבָלוֹרְשָׁב בְּנָם וַיְיַהֵל כְּעָרָר צָו רִיזְעָן אַזְן הָאָט צָו עַזְזָעָן
וּוַיְיַהֵל עַטְמָן וּוֹסָם קִינְדְּעָר: אַיְזָעָר וְעַה אָז פָּוֹן בְּיְזָעָן אַזְן קְרִינְגָּעָן זָהָק וּוּסָם
אַ-אָז נָאָר נִשְׁתָּמַת דָּעָרְיָוִם קְוָמָעָן. אַלְיָא אַיְזָעָר וּוּלְעָן עַנְקָן אַיְזָעָר וְעַנְקָן.
עַזְמָט גַּנְגְּצָעָן צְוּיִ וְוּבָעָן, עַטְמָז וְאַלְטָעָן עַנְקָעָן מִישְׁבָּן זָיִן, אַזְבָּב אַזְנָה וְוּבָעָן
עַזְמָט עַטְמָן עַנְקָעָן נִשְׁתָּמַת אַנְקְלִיעָרְעָן אַיְזָעָר בְּעַשְׁטוּמָט, אָז עַטְמָז בְּלִיבָּט אַיְבִּינְגָּעָן
קְרִיסְטָעָמָהָוּם, אָז עַטְמָז וּוּסָם שְׁוִין טְבָהָר נִשְׁתָּמַת דָּעַנְקָעָן וּוּגָעָן עַנְקָעָר עַלְטָעָרְעָן,
אַגְּ אַיְזָעָר עַנְקָעָן צָו אַז אַיְזָעָר וּוּלְעָל אַיְזָעָר נָאָה דִּי צְוּיִ וְוּבָעָן אַגְּנָגָנְגָעָן בְּעַפְּרִיבְּעָן.

אַגְּזָונְד גַּעַתְּמָצָע אַיְזָעָר עַנְקָעָר עַרְטָעָר אַזְן לְאָוֹט מִיקָּה צָו רֹוחָה".

חָאָרֶושׁ דָּעַר אַלְטָעָר גַּלְחָה הָאָט גַּגְגָן גְּוָטְפָעָרְעָן אָז דִּי מִידְלָעָה וּוּלְעָן
וְהַ נִּשְׁתָּמַת מִישְׁבָּן זָיִן צָי וּוּלְעָן זָהָק שְׁמָרְעָן, דָּאָה הָאָט עַר אַבְּעָר גַּעַתְּמָצָע
דְּרֻבְּרַבִּי אַבְּגַנְדָּעָר מִינְגָּנָג. אָזָויִ וַיְיַהֵל גַּלְחָה הָאָט גַּוְעָה, אָז דָּעַר עַרְטָעָר כִּישְׁוֹן
וַיְיַהֵל אַיְזָעָר אַיְזָעָר גַּעַוְאָרְעָן, הָאָט עַר אַגְּנָעָה יְבָעָן פָּאָרְלָעָגָעָן אַ-בָּח דִּי מִידְלָעָה
אַגְּנָנְדָּעָר זָיִן פִּישְׁוֹף צָו טְהָוָן. צָו דָעַם צְוָעָק הָאָט עַר גַּעַרְדָּקָט בְּעַקְוּמָעָן פָּוֹן וַיְ-
עַפְּעָם וּמִיעָרָם אַזְבָּב. אַבְּעָר פָּוֹן קְעַרְפָּעָר וּלְבָפְּטָט, דְּהִיְינוּ הָאָרָר אַדְרָר גַּעַנְעָל.
אַבְּעָר עַפְּעָם פָּוֹן וּמִעְרָעָר קְלִיבְּרַעָר. דָּעַר גַּלְחָה הָאָט זָהָק אַגְּנָעָרְעָנָט בַּיְ-
בְּ-מַאְנָאָכְנָעָם דִּי אַיְוֹעְזָהָרִים פָּוֹן דִּי מִידְלָעָה זָהָק קָאנְגָּן אַיְתָם וּוּדְרָעָר צָו
שְׁמַטְעָלָעָן בְּ-יְ-סְ-לָעָה הָאָרָר פָּוֹן מִיעָרָעָר קְעָטָע. הָאָבָעָן וַיְיַהֵל גַּעַנְטְּפָעָט, אָז
דָּאָס קָאָן שְׁוִין נִשְׁתָּמַת זָיִן, בְּעַוּוֹיְלָה וַיְיַהֵל הַ-יְ-טָעָן וַיְיַהֵל שְׁמַטְרָק שְׁוִין סִיטָמָן דִּי הָאָרָר. פָּוֹן
דָּעַם עַנְטְּפָעָט הָאָט דָעַר גַּלְחָה נָאָה מִעְהָר פְּעַרְשָׁטָעָן אָז דִּי מִידְלָעָה וּגְעָנָעָן
גַּעַוְאָהָר גַּעַוְאָרְעָן פָּוֹן דָעַם סָוד, אָז בַּיְ-דָעַם עַרְשָׁטָעָן וּזְהָבָטָעָן וּגְ�וֹעוֹזָעָן
פְּעַרְשִׁוּפָט דָוָהָק מִיעָרָעָר הָאָרָר. אַזְקָד הָאָט דָעַר גַּלְחָה אַגְּנָעָה יְבָעָן
וּוֹסָם בְּעַנְגִּצְט אַיְזָעָר גַּרְזְמָעָקָט, עַר וְאַל וּוּסָם פָּוֹן דָרְוִיְ-מָעָן וּוֹסָם דָאָן
קְלִוְיָסְטָעָר טְהָוָן וַיְיַהֵל אַבְּגַנְדָּעָר חְדָרִים, דָעַר וּלְבָפְּטָט הָאָט יְכָעָר עַפְּעָם אַרְיָ-
גְּשִׁקְטָט פָּאָר דִּי מִידְלָעָה אַזְן סְנוּלָה, זָאָלָעָן גַּעַהָן אַזְן דָעַר סְנוּלָה אַגְּנָעָתָהָן,
אַדְרָר אַגְּנָעָה אַגְּנָעָן אַוְיָהָן הַ-אַלְדוֹן, וּלְבָכָעָם הָאָט אַ-קְרָאָטָק קָאָלִי צָו מַאְכָעָן דָעַם
בִּישְׁוֹף, אַבְּעָר נִשְׁתָּמַת צָו צְוָעָן זָהָק וְעַמְגָנָעָן קְיָן בִּישְׁוֹף. דָעַרְבָּרְעָר הָאָט דָעַר
גַּלְחָה וַיְיַהֵל צִימָט גַּגְגָעָן צְוּיִ וְוּבָעָן, פָּדִי עַר זָאָל קָאנְגָּן אַיְבָּעָר דָעַר צִימָט אַגְּנָגְרִינְגָּן
עַפְּעָם

עבטים א זאָה פּון דִין בְּיַרְלַעַךְ, דָּוֹרָה וּלְלַבָּעַן שֶׁר וּוּסַט קָאנְצָן וּפּ אַנְיוּזָן פִּישְׂזָקָן. אָנוּ אַוְיךְ וּוּסַט שָׁר קָאנְצָן אַיְבָּעַר דָּעַר צִימַט אַיְבָּעַרְלַעַן שְׁפָצָס אָן עַדָּה קָאנְצָן דָּעַר פְּעַרְבָּאַרְגָּעַן סְנוּלָה וְאֵל אַיְהָם נִישְׁתָּמְעַט שְׁמַעְרָן צַו כָּאַבָּעַן וּפּ גִּינְעָן פִּישְׂזָקָן.

אָנוּ אַט דָּאָם אַיְם גִּינוּזָן דִין קָלוֹנָעַ עַזָּה פּוֹן דֻּעַם אַלְטָמָעַ נְלָחַ, וּעֲלַכְעַר אָנוּ גִּינוּזָן אַגְּנַטְשָׁעַר פִּישְׂזָקָן-מַכְבָּעַר. קוֹרֵם האָט שָׁר גִּינוּבָּעַן אַגְּבָּעַהֲלַ בְּסֹוד צַו דִין צְוּוֹת מְאַנְאַכְיָנָעָם וּמַעַרְעַ אַיְוּזְעַרְבָּינָס, אָוּ פּוּ וְאַלְעַן וְעַהָּן אַיְהָם צַו צַו שְׁמַעְלָעַן עַדָּעַם פּוֹן וּמַעַרְעַ קְלִירַעַר. דִין מְאַנְאַכְיָנָעָם האָבָּעַן אַיְףָ דֻּעַם פְּעַרְלַעַנט אָפְּחַ, אָנוּ וּפּ הָאַבָּעַן אַגְּנַטְשָׁעַן פְּעַרְבָּאַרְגָּעַן אַיְן פְּרִידָעַל אַטְבָּעַל, אָנוּ פּוֹן דֻּעַם אַנְדְּרָעַן סְפִּירָעַל אַשְׁרָצָעַל. דָּעַר אַלְטָמָעַ נְלָחַ האָט דָּאָם בְּיַיְן צַו גִּעְנּוּמָעַן אָנוּ בְּעַהְאַלְטָמָעַן בְּיַיְן. האָט שָׁר שְׁוֹן בְּעַקְוּמָעַן זָאַבָּעַן כִּימַט וּוּסַט שְׁוֹן קָאנְצָן וּפּ דִים נִישְׁעָן פִּישְׂזָקָן טְהָרָן. אַזְוֹנָר וּוּיְמָטָר קָעַנְעָן אַיְן פְּעַרְבָּאַרְגָּעַן סְנִילָה פּוֹן דִין טְיַרְלָעַךְ אָנוּ דָּעַר נְלָחַ גִּעְגָּלָעַן אַיְףָ אַזָּה. אַזְוֹי וּוּנְסִיאָן דָּרָטָמָט אָין קְלוּיסְטָאָר אַיְנְגָעַפְּהָרָט דָּאָם צַו הַיְצָעַן אַלְעַעַן צְוּוֹת וּוּגְנָעָם. אַזְוֹנָעַן אַיְנְגָעַפְּהָרָט דָּאָם צַו הַיְצָעַן אַלְעַעַן אַזְוֹי טְמִיט וּוּגְנָעָם. פְּאַר דִין מְאַנְאַכְיָנָעָן אָנוּ אַסְמָהָל פְּאַר דִין מְאַנְאַכְיָנָעָם. אָנוּ פָּעַן הָאָט אַיְףָ דֻּעַם גִּנוּזָן גִּאנְעַץ שְׁטָאָרָק אַבְּאָכָט נִיגְעָבָעַן, אָוּ יְעַדרָּעַ וְאַלְעַן גָּוָט אַבְּוֹאַשְׁעָן צַו צְוָעָק פּוֹן יְיַיְן פִּישְׂזָקָן. אָוּ דִין פְּעַרְבָּאַרְגָּעַן סְנוּלָה וְאֵל אַיְהָם נִישְׁתָּמְעַט שְׁמַעְרָן.

אוּסַט עַנְדָעַ פּוֹן דִין צְוּוֹת וּוּאַבָּעַן, וּוּסַט דָּעַר נְלָחַ האָט גִּינְעַבָּעַן צִימַט דִין פְּיַדְלָעַךְ וְאַלְעַן יְיַחַד טִיְשָׁבָן יְיַיְן, אָנוּ אַיְטָנְגָעַטְמָעַן פְּוֹנְקָטָם צַו הַיְצָעַן דָּאָט באָד פְּאַר דִין פְּרוֹיְזָן סְמָאַנְאַכְיָנָעָם. דָּאָן האָט דָעַר נְלָחַ גִּעְשִׁיקָט רִיְּקָעַן דִין צְוּוֹת מְאַנְאַכְיָנָעָם, דִין אַיְוּעַהָרָטָים, דִין מְאַנְאַכְיָנָעָם, אָנוּ הָאָט וּמְגַנְעַונָּט, וְאַלְעַן וְעַהָּן צַו דִין צְוּיַּת סְמָרְלָעַךְ יְאַלְעַן נִעְמָעַן אַוְאַגְּנָעַן, אָנוּ אַזְוֹי וּוּנְסִיאָן וּפּ וּוּלְעַעַן וְזָהָאָרְטָן וּצְעַזָּעַן אָנוּ דָעַר וּוּגְנָעָם, וְאַלְעַן אַיְנָעַן פּוֹן דִין צְוּוֹת מְאַנְאַכְיָנָעָם לוּיְדָעַן נִגְעָבָעַן אַיְהָם אַרְדָּעָה בְּסֹוד אָזְוֹנָעַן יְיַיְן וּוּגְנָעָם. דָעַר אַלְטָמָעַ נְלָחַ האָט גָּאנְעַץ גָּוָט פְּעַרְשָׁאָנָעַן, אָזְוֹנָעַן גָּוָט פְּעַרְבָּאַרְגָּעַן סְנוּלָה גִּעְגָּיָנָט וּזָהָאָרְטָלָס נָאָר צְוִוְיָשָׁן וּמַעַרְעַ אַלְבָּוּשִׁים, וְאַרְטָן יְצָעַנְדוֹג אָנוּ דִין וּוּגְנָעָעַן טְרָאָנָעַן וּזָהָאָרְטָלָס נָאָר יְכָבָר נִישְׁתָּמְעַט אַיְףָ יְיַיְן דִין מְאַנְאַכְיָנָעָם אַזְוֹנָעַן אַזְוֹי דִין סְנוּלָה, אַלְוָא אָנוּ דָאַכְטָלָס אַשְׁעַת הַפּוֹשָׁר צַו מְאַבָּעַן וּפּ דֻּעַם פִּישְׂזָקָן.

דָעַר פְּלָאָן פּוֹן דֻּעַם אַלְטָמָעַ גִּינְטָמָעַ מְכַשְּׁפָ אָנוּ טָאָקָן אַיְוּנְגָעַנְהָרָט גַּעַן וְאַרְעָן פְּוֹנְקָטְלִיךְ, אַזְוֹי וְתַּעַר האָט פְּרִיהָעָר אַיְבָּעַרְלַעַן. אָנוּ אַזְוֹי וּוּנְאָרְטָלָס עַדָּה אָנוּ גְּעוּוֹאָר גְּשִׁוְואָרָעָן, אָזְוֹנָעַן יְיַיְן שְׁוֹיָן אָין דִין וּוּגְנָעָם, האָט עַר בְּאַלְרַגְעַן סְאַכְטָמָעַ דֻּעַם פִּישְׂזָקָן. אַבָּעַר דָעַר פִּישְׂזָקָן אָנוּ נִישְׁתָּמְעַט גִּנוּזָן שְׁוֹיָן וּוּגְנָעַן דֻּעַם, אָזְוֹנָעַן זָאַלְעַן נִישְׁתָּמְעַט וּוּלְעַעַן אַרְטָס צַו וּמַעַרְעַ עַלְמָעָרָעָן. נָאָר דָעַר בִּינְזָוָף אָנוּ גִּנוּזָן זְעַהָרָעָן, אָזְוֹנָעַן זְעַהָרָעָן פְּעַרְלַיְעָרָעָן דִין רַאְיהָ, וְאַלְעַן פְּלִיזְלִינָג אַיְפָהָרָעָעָן אָזְוֹנָעַן אַזְוֹנָעַן אַזְוֹנָעַן דִין אַזְוֹנָעַן. אָנוּ בְּעַוְיָלְדָעַל דָעַר מְכַשְּׁפָ האָט אַיְבָּעַרְגָּעַלְעָט, אַפְּשָׁה אַנְטָמָעַן דִין סְנוּלָה, וּוּסַט דָעַר. בִּינְזָוָף אַבְּגַעַשְׁוָאַכְט וּוּאַרְקָעָן, דְּקִיבְעַצְבָּה האָט דָעַר אַלְטָמָעַ

אלטער מכם נזה געאלט און האט באָלַד דעם פישוף אַרְיִינְגְּנוּוֹ אַרְפְּהָעָן אָן וְזַן
ברונע. ער האט גענטשען אַנְגְּוִיסֶע בְּלֵבְכָּעַ עֲקָרְמָאַכְּטָע פּוֹשָׁקָע, אָן האט דָאַרט
אַרְיִינְגְּנוּלְגָּט דָאַט סְיִכְעָל טִיט דעם שְׂעִירָצָּעַ מִיטָּן דִּין רַעַשְׁת פִּישְׁוֹפְּסָטָעָלָעָן.
די פּוֹשָׁקָע האט ער גוט הַעֲרִיבָּאַכְּט מִיטָּן דַּקְּעָל אָן האט זַי אַרְאָב גַּעַלְאָזָט אָן
די ברונע אַרְיִין בְּזַי זַיְה אַיְלְעַן הַיְּתָ. אָן דָאַט אַיְהָ בְּעֻוָּאָסְטָט, אוֹ יַעֲדָר בִּשְׁוֹפְּ
וְאָס בְּעַן וּוֹאָרְטָח אַיהֲס אַרְיִין אָן אַוּסְפָּעָר אַרְיִין, קָאָן מַעַן אַיהֲס שְׁוַיְן נִישְׁטָ
אַבְּשָׁוָאָכָּעָן דַּרְוָה קָמָן שְׁוַי זַיְה פָּן דָּעַר וּוּלְטָם.

די צוֹיְטָמְעָה, גַּעַנְגְּרָיגָן דִּין וּוֹאָגְנָעָן לְסְטָמָג אָזָן בְּזַיְה, רַעַבְעַנְגְּרָיגָן
אוֹ אָן קוֹרְצָעָן וּוּלְעָן וְשַׁיְן בְּעַדְרִיחָת וּוּרְעָן. האַבָּעָן וְשַׁי בְּמִדְעָ פְּלִינְצָלְגָּן
דְּעַרְשְׁפִּידָהָט, אוֹ עַפְּסָמָס וּוּרְטָמָס וְעַבְּסָעָל דַּגְּנָעָל פָּאָר דִּין אַיְגָעָן. האַבָּעָן וְשַׁי
בְּמִדְעָ גַּעַלְאָנָט אַיְנָעָ צַו דיַן אַנְדְּרָעָץ, וּלְעָן שְׁוַי אַרְיִוְסְנָהָעָן פָּיָן דִּין וּוּאָגָעָן,
וּוּרְעָן וְשַׁי יַמְצָעָן שְׁוַי צַו לְאָגָן אָן וּעְגָעָן דַּרְוָה דָעַם אַבְּגָנְעַשְׁוָאָכָט גַּעַוְאָרָעָן,
אוֹ עַט וּוּרְטָאַושׁ וְשַׁי דַּגְּנָעָל פָּאָר דיַן אַיְגָעָן. בְּמִדְעָ פְּטִירָלָה וּעְגָעָן נַגְּקָא אַרְיִוְסָמָס
לְעַן דָּעַר וּוּאָגָעָן אָן האַבָּעָן זַיְה שְׁנָעָל אַגְּגָעָהָן. וְשַׁי האַבָּעָן זַיְה אַגְּגָעָהָצָן דָאַט
פְּנִים כִּימָן דִּין אַיְגָעָן אָן קָאַלְטָס וּוּאָסָטָר, רַעַבְעַנְגְּרָיגָן אוֹ דַּרְוָה דָעַם וּוּלְעָן וְשַׁי
דְּעַרְפְּרִוְּשָׁטָ וּוּרְעָן אָן דיַן רַאיָּה וּוּעַט וְשַׁי צְוִירִיק קָעָרָעָן. אַבְּעָר דיַן רַפְּוָה
הָאַט גָּאָר נִישְׁטָט גַּעַהְאַלְמָעָן, וְשַׁי האַבָּעָן אַלְעָל סְפָּהָל וּוּנְגָעָר גַּעַיְהָן. וְשַׁי האַבָּעָן
בָּאָלָד גַּעַלְאָלִים זַיְה אַהֲבָס צַו גַּעַהְנָעָן אַיְף וּמִירָעָ עַרְטָהָר, אָן האַבָּעָן זַיְה אַבָּאָ
גַּעַשְׁטִיסָט בָּאָלָד צַו לְעָגָן זַיְה שְׁלָאָגָעָן. פְּדִי אוֹ וְשַׁי וּוּלְעָן זַיְה אַבְּסָעָל אַיְבָּעָרָ
שְׁלָאָגָעָן, וּזְלָלָעָן גַּעַוְוִוִּים דיַן אַיְגָעָן צְוִירִיק גַּעַקְּרַעְפְּטִינְגָּט וּוּרְעָן. וְשַׁי האַבָּעָן טָאָקָן
אוֹיְן גַּעַתְּהָן אָן האַבָּעָן זַיְה גַּעַלְעָטָט בָּאָלָד שְׁלָאָגָעָן. וְשַׁי גַּוְוּעַהְגָּלִיהְנָה זַיְה אַבָּאָהָר
שְׁלָאָקָט מַעַן גַּעַשְׁטָאָק, יַעֲגָעָן וְשַׁי גַּעַשְׁלָאָקָעָן גַּעַנְגָּזָעָן.

סְיָאָהָן גַּעַקְּוּמָעָן אָן דָּעַר פְּרִיהָן דיַן צִימָט פָּן אַוְיְשָׁטְעָן. וְשַׁי יַעֲגָעָן אַפְּלָוָ
אַיְגָנְעַקְּוּמָעָן צַו דָּעַר צִימָט אָן האַבָּעָן גַּעַשְׁעָנָט דיַן אַיְגָעָן. אַבְּעָר אַזְוִי וְשַׁי
הָאַבָּעָן שַׁיְן אָן דָּעַר פְּרִיהָן גָּאָר נִישְׁטָט גַּעַזְחָן, האַבָּעָן וְשַׁי גַּרְעַבְעָנָט אוֹ סְיָאָהָן זַיְה
אָן מִיטָּעָן דיַן נָאָכָט, האַבָּעָן וְשַׁי וּוּרְעָרָ צְוִינְעַטָּבָט דיַן אַיְגָעָן זַיְה גַּעַנְגָּזָעָן
אַנְטְּשָׁלָאָקְּעָנָט גַּעַוְאָרָעָן. דיַן טָאָגְבָּגְנָעָטָט האַבָּעָן גַּיְיָהָן אוֹ דיַן צוֹיְטָמְעָה
שְׁלָאָקָעָן עַפְּסָמָס הָעָנָט צַו לְאָגָן, האַבָּעָן וְשַׁי אַגְּנָהְזָוִיְהָבָן צַו וּוּקָאָן וְשַׁי
וּמִשְׁטָעָה נִישְׁטָט אַיְף, סְיָאָהָן שְׁוַיְן זַיְהָגָר נִינְנָ. דיַן טִירְדָּהָה האַבָּעָן גַּעַשְׁרִינְגָּעָן, סְיָאָהָן
דָּאָרָה גָּאָר פְּגִינְסְטָעָר! סְיָהִיבְּטָ דָאָרָה נִישְׁטָט אָהָן צַו טָאָגָעָן וְוּאָסָס וּוּלְטָמָעָט פָּן
אָגָן האַבָּעָן! דיַן טָאָגְבָּגְנָעָט האַבָּעָן אַבְּקָעָר וְשַׁי דְּשִׁירְלָעָטָט, אוֹ וְשַׁי האַבָּעָן אָ
טוּזָה. דָּאָן זַיְהָגָן וְשַׁי שְׁוַיְן גַּעַוְאָר גַּעַוְאָרָעָן, אוֹ וְשַׁי זַיְהָגָן וְשַׁי
טוּזָה. דָּאָן זַיְהָגָן וְשַׁי שְׁוַיְן גַּעַוְאָר גַּעַוְאָרָעָן, אוֹ וְשַׁי זַיְהָגָן וְשַׁי
דָאַט אָיְן גַּיְוָעִיאָן אַזָּא מַנְּגָלְעָנְדִּיקְּטָט, וְוּאָס אַיְף דיַן אַיְגָעָן הָאַט מַעַן גָּאָר
נִישְׁטָט אַגְּגָעָהָן. דיַן אַיְגָעָן זַיְהָגָן גַּיְוָעִיאָן וְוּטְמָעָר רַיְמָן אָן לוּטְמָן, פּוֹנְקָט אַיְלָי
וְוּיְיָ בְּיַיְלָעָק בְּעַשְׁנָעָן. סְיָאָהָן גָּאָר נִישְׁטָט גַּיְוָעִיאָן צַו דְּזָרְקָעָן. אַיְוי וְוּיְיָ אַזָּא
טָאָגְבָּגְנָעָט האַבָּעָן גַּעַהְאָתָט אַקְלָעָהָר, אוֹ וְשַׁי כָּאָכָעָן זַיְה אַיְוִ מִיטָּן אַכְוָהָה, כְּדִי
אַזְמָאָן זַיְהָגָן זַיְהָגָן וְשַׁי בְּעַדְרִיהָן אָהָרִים שְׁקָאָן.

בקיצור סְיָאָהָן גַּבְּלִינְבָּאָן בְּעַן זַל שִׁקְאָן: אַבָּאָר דְּאַקְטָאָר. דָעַר דְּאַקְטָאָר אָנָּה
גַּזְקָוְבָּאָן

געקזטטען, האט עי בעטראבט און געפרובט, וואט ער ארטויס ניגעבען ארעהלזיעץ, או יונגען ווירקלעך בלינדר. ויאדווש די אוניגאנע ענגן גאר נוישט קאלאו, אבער די אוניגאנע גערווען האבען אויגנזהערט צו פונקציינרערן. דער דאקטאר האט געיגאנט זיין טינונג ווי אראקטאר. או דאס שרעפט איזו אווי צע פועל מעשנגן, און די אורהוצבע פון דער קראנקהיט איזו: אָרְטַּנְמַתְּהָסֶת. ווי מאנאכיגאנעם האבען דאס אלין וואס האט זיך די ערלאטטען רערצעהטל דעם אלטטען נלח. האט רער גלח זי געאכט, איזו ווי ער האט צויט ניגעבען גויז ואבען די טידלעך ואילען ויה מיישב זיין, און די גויז ואבען לאווען יעא אוי איזו גויז טאג איזום, אַלְוָא אַלְוָא זאל בען די טידלעך ברענגן פאר איהום און גויז שאג איזום. ער אל הערדן וחס פאר און ענטפערט זי ווילען איזום געבען. און קאן וויב זי ווילען שיזן אונני שטימען מיטין גאנזען הארץ נויערן זריליבע זיביגען זיינטזנט, זיך זי צרייך ווען.

די באנאכיגאנעם האבען רערצעהטל פאר די טידלעה די הצעער יואס ווי האבען גיהערט גען אלטטען נלח. פון די וווקטער האבען שוין די טידלעך גאנק גוט פערשטאנגען איז דאס און גוישט בון פראנקהיט. ווי רער דאקטאר האט געיגאנט, גאר דאס און געויס געמאכט געויאריש וויה אַבְּלָעָן נלח, פדי איזו איזום גו גיטטען ט אלען בעשטען טויף די צמד. אבער די טידלעה האבען זיך אונגעשטייטס אינטמאהל פאָד אלע זאהל. אלען אפלו וויסקן איביגן בלינדר צו בליעזען אילען ווי איזק נישט זיך זיך אָפְּרִידְּזָן: אָרְטַּנְמַתְּהָסֶת טען ואל ע אָפְּלָאָזָן אָזָם זי פְּרָעָע עַלְמָעָרָעָן.

נאה די צויז מאג האבען די באנאכיגאנעם געפרעננט צו פויזען די צויז טידלעה פאר יעס אלטטען נלח. דער אלטער מכש האט גאר געקוואלען פון זיין צויז קרבנזה, ואס סאיו איהם איזו איזהיל געראטטען. ער האט געפרעננט די טידלעה: זי, ליעבען קוגדר יואס האט קומע גט איזק און האראז בעשיטט איזונדר קאנט עטז שוין אלען גוט פערשטעהן, ווי זויט גט האט ענק פערוינערענט קעגנון דזים הייליגען קריםטענטהום, וואס עטז ענט שויי גאָלד זוועזען גאר גוט צונגענרטים צו זיך שמד, האט עטז ווידער תרעה געקבטען צויריק זי קערען זיך זום ושראויסטיווא. עטז ענט שוין גוועזען פט די ערור פון זי-עדן גרים אַרְבִּינְה צוֹרְעָטָעָן, צוט טוף האט עטז ענק צויריק: עזוקט זיך צו די מהיר פון גיהגס. איזונדר קוגדר האט עטז צויז ווועגן פאָר איזקה, זייב אַטְמַזְזָעָט בעשטען מיטין גאנצען הארץ צו ווועגן איביגע זריליבע קריםטען, עטז אַלְמַזְמָעָן שוין שעדר נישט און זיגען האבען זקערער זידאָזיסקע עלטערען. זיך וועל זינה אַברערעטן אַפְּאַדְּלִיטְּוּעָה פאָר איזקה, וועצע אַדְּקָבְּגָנְעָמָעָן ווועזען די אַטְרָאָפְּ פון היטעל, וואס און אויב עינט געקומען, גון קומע ווועט טזקי און אַבְּהָזָן זיינ אַיְנָגָעָשָׂפָאָרָט צויריק צו קערען ווען. און אויב עטז ווועט טזקי און אַבְּהָזָן זיינ אַיְנָגָעָשָׂפָאָרָט זויריק מונשען ווען. און אויב עטז ווועט טזקי און אַבְּהָזָן זיינ אַיְנָגָעָשָׂפָאָרָט זויריק צו קערען זיך אהית זו ענקערע עלטערע זאָהערען און זום וויראָסְטוֹהָא וועט קומע זווען אווי אַבְּלָעָבָעָן אַיְבָּגָעָן ענקערע יאָהָרָעָן און זיינדייקיט. און זטז זווקט האבען אַט ווענדע אויה די וועלט ווינט די בְּלִינְגְּעָשָׂמְצָנְגְּלָעָה, גון אַט וויל געטעלען אַנד

ענין באולד אָרְזִים צו פַּיְהָרֶן פָּוֹן קַלְיְּסְטָעֵר, עַטְמַן אַלְטַן צַנְקָקָאַנְן אַרְזִי אַזְּמְקְרִיבְּכָעָן אָן שְׂטָאָרֶט, צו נַעֲמַן אַבְּפָעַר דִּי טַהְרָאָן אָן רִי פַּקְשְׁשְׁטָוֹן קַעַנְעַץ שְׂזִידְעַם וַיַּאֲלַעַן עַנְקָקָעָן אַשְׁטִיקָעֵל בְּרוּיטַן.

אוויי ווינ דער אלטער גלח האט גַּעַנְדְּסְקָט וַיַּן רַעַדְעַ, האבען צַמְדָּע טַאַדְלָעָה גַּעַנְטְּפָעָרט: מִיר האבען בעשומוט אַפְּלוּ בְּלִינְדְּרָהִיט אַוְתָּה זְוִירִיךְ צו קַעַרְעַן זַוְּ דָעַר יְוִישְׁעָר הַיְּלָגָעָר דְּצְלִינְיאָה. אָן זְוִירִיךְ צו קַעַרְעַן וְהַ אַהֲרִיט זַו אַונְגְּלָעָץ קוּבְּעַעְעַן. דָּאָרֶט וּוּעַט אָוֹטְגַּעַר שְׁמַעְקָעָן אַשְׁטִיקָעֵל שְׂוֹאָרֶץ דָּרוּיטַט זְוּעָרָעָן בְּאַרְשְׁטָשַׁשְׁ, וַיַּדְאַי דִּי קַאַטְמִיכְעַן טִימַן וַיַּן. מִיר וַיַּעֲנַן נַאֲר זַו רַעַם אַסְטַּמְעַט גַּלְיָק פַּעֲרָהִירָט גַּעַוְאָרָעָן דְּוֹרָךְ עַרְעַטְעַד חַיְּטָרָע קַעְפְּלָעָה, אַכְּבָעַר נִישְׁטָר וְרוֹף אַונְגְּלָעָר אַיְגְּנָעָנָם פַּעֲרָשְׁטָאנְדָר. אַלְאָ בָּעַט מַעַן אַיְהָ אַוְיִי וַיַּיְהֵ אַיְר עַרְשְׁטָעָהָט, אָנוֹ אַרְזִי וּוּעַט שְׂוִין מִיטְגַּר נַאֲר נִישְׁטָט פָּעַר קַאַנְגַּן אַיְוֹתָהָן זְאַלְטָט אָרְזִי אָנוֹ טַאַקְנָי בָּאָלְד בְּעַקְרִיבְּהָעָן פָּוֹן דָעַם קַלְיְּסְטָעֵר. מִיר וַיַּלְעַן שְׁטָאָרֶפְּעָן זְרִישְׁעָקְנִינְדָר. אוויי וַיַּעֲנַן מִיר וַיַּעֲרַע אַעֲרְלְוִירְקָן.

דער אלטער גלח אַיְהָ גַּעַוְאָרָעָן שְׁטָאָרָק אַיְגְּנִירָעָנט פָּוֹן: "זַم עַנְטְּפָעָר זַאְסָמָעָר זַעַר האט דָא נִיהְעָרט לֹן דִי צְוַיְּנָה אַוְיִוְעַג דָּרְאַטְסְטָעַדְלָעָה. עַר האט אַנְקְשְׁרִיְּנָעָטָהָן צו דִי צְוַיְּנָה מַאֲנָכְנָעָם: "פִּיהְרָתָ אָרְזִים בָּאָלְד דִי צְוַיְּנָה וְזִוְּדָאָסְקָן שְׁטַעַנְקָעָם פָּוֹן קַלְיְּסְטָעֵר. טַעַן טָאַר שְׂוִין מַעְהָר אַזְּלָבָעָק אַזְּמָרְזָעָנָע וּוּשְׁקָעָם (נְשָׁמָוֹת) נִשְׁתָּחָאָלְטָעָן דָא אַיְף אַזְּאָה הַיְּלָגָעָר אָרט. לְאַזְּעַן וַיַּהַי אַרְזָס בְּלָאַקְנָעָן שְׂוִין וַיַּיְהֵ וַיַּוְילַעַן אָן פָּוֹן דָאַגְּנָט בָּאָלְד אָרְזִים, אַיְהָ זַאֲל שְׂוִין צַעַד וְמִצְעָעָד שִׁירְאָסְקָן פַּעְנְמָטְרָן נִישְׁטָט אַגְּנְקָעָקָן".

וַיַּיְהֵ גַּוְעַזְגָּלְעָן הַאָבָעָן יְיִ מַאֲנָכְבִּיגָּם גַּאֲלָר עַקְיִים גַּיוֹקוּעָן וּרְעָם אַטְיְּגָנְעָן בְּגַעְעַהָלָן פָּוֹן דָעַם אַלְטָעָן גַּלְחָא אָן וַיַּעֲנַן אַגְּנָעָן גַּעַפְּרָהָט גַּעַוְאָרָעָן זְיִיף רַעַר אַנְדְּרָעָץ וַיַּמְתַּחַטְמָעָר פָּוֹן קַלְיְּסְטָעֵר, אָן שַׁעַן האט יַע אַוְיִי גַּלְאָאַט שְׁמַעְקָעָן. וַיַּהַי הַאָבָעָן גַּיְבָּעָטָעָן מַעַן וְאֶל יַי חַדְוָש אַרְיְנִינְהִירָעָן אָן נַאֲמָרָן יְיִ זְדָעָן יַיְהָהָגָנָן. אַבְּשָׁר וַיַּעֲנַן נַאֲר נַעֲלִיבָעָן פִּים יַיְרָעָן זְוִימָטָר נִישְׁטָט. וַיַּעֲנַן אַוְיִי גַּעַטְמָתָאָגָעָן אָן הַאָבָעָן אַיְהָמָס גַּעַקְוּקָט טַיְאָל הַקְּרָבָה נַעַן 8 יָדָר, וְזַעְלָבָעָר אֶל יַי קְרָנִיאָן פִּיהְרָעָן אַיְן אַיְודָש הַוִּי אָרְזִין, אָן וּוּאָס יַי הַאָבָעָן נִיהְעָרט אַט טַעַנְשׁ אַעֲרָבָהָן; עַהַן, הַאָבָעָן יַי אַיְהָמָס גַּעַפְּרָעָנָט צו עַד אַיְיָ אַיְדָר אַיְגָעָט נִישְׁטָט אַגְּנָג זְעַרְוִידָר אַגְּנָיָהָט אַיְהָמָס גַּעַרְבִּינְגְּנָגְנָגְנָג אַיְירְשָׁע פָּרוּי, וְזַעְלָבָעָר יַעֲטָע סְעַרְלָאַךְ אָרְזִין: אַפְּגִּידָהָט גַּלְיָה צָוּשָׁט אַלְטָדָטָם רַב.

ראָרט בִּים רַב אַיְן שְׁטוּב הַאָבָעָן וַיַּהַרְשָׁט הַרְיִי אַפְּגַּנְעָאַטָּעָט, אָן יַאֲבָעָן יַיְהָ גַּט צְוַיְּנָט. דִי יַבְּיָעַן האט וַיַּיְסְנְרָעָרט אַלְעַן נִשְׁטָר זַיְעַן, יַאֲרָעָן אַנְן רַעַם בְּכוֹת וּוּאָס יַע עַנְגָּן בְּיַיְנָעַשְׁטָאָגָעָן אַוְיַרְיָעָן נִשְׁטָר זַיְעַן, וּוּעַט אַוְדָאי רַעַר אַיְבְּעַדְזָטָעָר דְּעַלְפָעָן: אַלְעַן נַאֲגָעָט עַהַיְלָטָן אַוְיִרְעָן דִי אַיְגָעָן. אַוְיִרְעָן דִי בְּיַדְלָעָבָס בְּקָשָׁה האט שַׁעַן בָּאָלְד רַעְפָּשָׁוֹרָט: אַהֲרָן צַיְּרָע עַלְטָעָרָעָן, וְזַעְלָבָעָר וַיַּעֲנַן גַּאֲלָד גַּעַקְוּמָעָן צְוַאָהָרָעָן, דִי אַזְּמָרָס זַיְתָן יַי טַוְעָרָבָס זַעַר אָן וְהַ שְׁאָרְשְׁטָעָלָעָן וּוּאָס דָּאָרֶט אַיְהָמָס גַּעַוְאָרָעָן וַיַּעֲנַן דִי גַּלְטָעָרָעָן דַּאֲבָעָן דְּרָאָרוֹחָהָן פָּאָר וְהַ צַּרְעָץ

ישרץ טעכטער בלינדרערטען. עם האט אוי געדזערט ראמס געוועין מיטן גשרוי סיטן קישון ויה אלאנגע צייט. די צווע פאטערס האבען. ויה געפרענט פיטס קראקייזער רב אין עצה. ואס זאלען כי אצונד טהון. האט דער רב גזינט יין עצה און, או דער ואס האט ויה אונגעעהיבען די הילפ. אללא האט דער רב געהיסען זאלע צוואםבען גליה איווק פאהרען קיין גריידין צום חליגען צדיק, און דארט וועלען עי געוועים די רעשת הילפ בעקטן. אבער אוי וו די פירלעה זענען גיווען פון שרעק און פון צרות זעהר אונגעשוואט, זענען וו דערוויל אויף איבער די וואה ארטין און קראקה אויף אסטאנציג, ברדי די קירער זאלען ויה גוט אומראיהן פון זיערץ צרות. און זאלען איזיסעל בזסעל קומן צו ויה.

בפ' נאכט האבען ויה וויטער די מעלהן ייְרִיכֶת אוייך יעד הויט שטעכגעיש פונטציג מאהה וו שטענדיג, ויה האבען אוי געאנט צו די מוטערס: מיר וואלטן שיין איזנונגשלאלען, נאר טיר זוילען שיין ציבען וואלטן די יסורים פון הייט-שטעבעניש ואס טיר ליאדען אלע אבט פונגצינג מהאל. אבער די צרה און שוין צו וו טעהר נישט געקומען. ויה האבען ויה זעהר שטarker פערוואנדערט און האבען געאנט אינע צו דער אנדרער. אצונד זעהן וו שוין אשטייקל הילפ. און וו קאנען שיין האבען באמת אַהֲרֹןְגָּנוֹן, או אוי וו די צרה פון צדר און פון פילין אווק גענאנגען, אוי ווועט די צרה פון בלענרגינקיסט אוי אלמן אווק נחן מיטן איבערשטצען הילפ.

אויף די אנדרער וויה זענען די ערטערן מיט די צווע מילדיען אריבער געאהרען פון קראקה קיין גריידין. די שמהה און גיווען זעהר נרויס. אויף דעם געוועין ואס די ערטערן האבען געווינט זיגען בלענרגינקיסט פון זיערע קינדרערט אויגען האט דער גריידיזער זויק מיט א שטיכעל גענטפערט: "נ אוי דעם האט עטץ נאר נישט יאמ צו זאגען! דער איבערשטער און א פוקח ערוייס". דער זדיוק האט געהיסען צו אלע פערטער מענשען זאלען ארייפגעטען און זאט געריסען דן טערלעה זאלען איהם דערצעהלהען די נאנצע טעהה זון אנהייב בון צום סוף. און וווען די ערטער האבען דערצעהלהט, צו אוי וו זומ זענען נאר אביסעל גוישען און די וואנעם האבען וו אַהֲרֹןְגָּנוֹן זעהזיבען מיטן פינגער און האט געאנט: "אויך אצונד פערשטעה איה שוין, פאך ואס די קמיות האבען צו געלאָט דעם פושוף. בעוויל דער מכשף האט פונקט אונגעפאט צו מאכען וו דעם פישוף בשעת וווען ויה האבען נישט גערמאגען אויף ויה די קמיות. און אוי וו איה זעה און די קמיות האבען נישט די קראקט מבלט ער אין דעם פישוף, מז זיין או דער מכשף האט באָל אַרְיָנְגָּנוֹאַרְיָעָן דעם פישוף און אַוְאָסָעָר."

אַ וְאָסָעָר אַרְתִּין". דער גריידיזער רב האט געפרענט די מעדליך צו
שטעהט נישט עפֿעס דער קלוייבטער נעהן אַטְיַה. האבען ווי געואנט,
או קיין שום וואָסָעָר אַיִן דארט נישט דא, נאר די בריגען פֿון הַזְּפִינְ.
האַט דער גריידיזער רב געוויגט: "אוֹבָ אַזְּוֵי האַט ער געווים אַרְתִּין-
גַּעֲוֹוֹאַרְפָּעָן באַלְד דעם פֿישׂוֹף אַיִן די בריגען אַרְתִּין, אַבָּער ואַרגְּטַסְסַ נִעְשַׁת
דער אַזְּבָּרְשְׁטָטָר ווּעַט הַעלְלָעָן".

דער גריידיזער רב האַט ווי אַזְּנַעַהְיַבָּעָן פֿון די שטִילְ, אַונְ
ער האַט ווי געוואַשְׁעָן די הַעַנְד אַונְ האַט ווי אַזְּמַנְגָּאַרטְעַלְט טִיט
זְיַיְן גַּאַרטְעַל. נאַכְהָעָר האַט ער אַזְּנַעַהְיַבָּעָן בְּיַדְעַן הַעַנְד צוֹם הַיטָּעַל
אונְ האַט געוויגט: "רְבָּנוֹ שֶׁל עַולְם אַיִן דעם זְכוֹת ווּאַסְטַסְטַקְעַדְעַר האַבעָן ווי טָסְרַט נְפָשָׁן גַּנוּעַן צְוִילְעַב דִּין הַלְּיַקְנִיט. ואַלְסַטְט
דוֹ וַיִּשְׁקַעַן אַהֲלָה, אוֹ אַזְּוֵי ווי דוֹ האַט טְרִיקָעָן גַּעַטְבָּט פֿאַר
דִּין פְּאַלְקָק יְזִידָעָן דעם יַסְפּוֹ, אַזְּוֵי זָאַל די בריגען, ווּאַסְטַסְטַקְעַדְעַר
לִיגְט אַיִן אַיִרְ, באַלְד אַזְּבָּרְשְׁטָטָר אַזְּבָּרְגַּן אַזְּבָּרְגַּן". דער
אַזְּבָּרְשְׁטָטָר האַט צוֹם גַּעַהְעַרְטַה דעם גַּעַהְעַרְטַה רְבִיכָּס הַפְּלָה, אַונְ דָּאַס
וְאָסָעָר אַיִן פֿון די בריגען באַלְד פְּעַרְלְיוּרָעָן גַּעַוּוֹאַרְעָן. אַיִן אַזְּוֵי ווי
דער בְּיַשְׁׁוֹפָט אַיִן שְׁיַוְן נִישְׁט גַּעַלְעַגְעָן אַיִן וְאָסָעָר אַיִן ער באַלְד דַּוְרָה
די קְמִיעָה אַזְּגָּנָּצָּעָן אַבְגַּעַשְׁוָאַכְט גַּעַוּוֹאַרְעָן, אַיִן די כִּירְלָעָה האַבעָן
בַּאַלְד בעַקְוּמָן צְרוּיק די רָאיָה אַיִן ווי האַבעָן אַגְּנַעַהְיַבָּעָן צוֹם וְעַהְן
פֿוֹנְקָט ווי דַּעְפְּזִוְּהָעָר.

בַּיִּ דעם מַופָּת אַיִן די גַּאנְצָע שְׁטָאדָט גְּרִיְידִיזְעַן גַּעַקְוּטָעָן צוֹם לְיַיְקָעָן
זְעַהַן דָּאַס נְרוֹיְסָע וְאַגְּנַדְעָר, ווּאַס דער גְּרִיְידִיזְעַר רב האַט רָאַ
בְּעַוְיָעָן. דָּאַמְּאַלְסָם אַיִן אַזְּהָ גַּנוּזְעָן פְּגַעַל פְּרַעְמָדָע מַעֲנְשָׁעָן בְּיַם
גְּרִיְידִיזְעַר רב. אַיִן אַזְּוֵי נָאַךְ אַיִן דער מַופָּת שְׁטָאַרְקָט מְפֻוְרָסָם נְאַזְּ
וְאַרְעָן אַזְּבָּרְגַּן די ווּלְטָט.

דער גְּרִיְידִיזְעַר רב הַעַט נִישְׁט גַּעַהְיִיסָּעָן די מַלְלָקָה אַזְּוֵי אַרְיָוִסְטַמְטַע
גַּעַהְן, בְּרוּ עַס זָאַל ווי נִישְׁט שְׁאַרְעָן קִיְּן עַזְּן הַרְעָ, ווּאַס יְעַרְעַר
הַאַט ווי אַזְּוֵי שְׁטָאַרְקָט פְּעַרְוָאָגְנָרָעָט אַזְּבָּרְגַּן ווי. נָאַר ער האַט גַּעַהְיִיסָּעָן
צְוִי זְאַלְעָן גַּעַהְן פְּעַרְהָאנְגָּעָן די פְּעַנְטָמָעָר, בְּנוֹ וַיִּזְּוּלְעָן אַהֲיָם קְפָּמָעָן
אַיִן שְׁטָבָּה אַרְטִין צוֹם וְעַרְעַעְלָטְמָעָרָעָן. אַזְּהָהַעַט ער ווי גַּעַהְיִיסָּעָן
גַּעַהְן אַגְּנַעַתְהָן אַיִן די קְמִיעָה שְׁמַעְנְדִיבָּגָן. אַזְּהָהַעַט ער ווי גַּעַהְיִיסָּעָן
וְאַלְעָן נְעַמְעָן אַזְּבָּרְגַּן ווי זָאַל וְאַלְעָן שְׁמַעְנְדִיבָּגָן פְּאַסְטָעָן דעם טָאגְוָן ווּאַס
וַיִּזְּגַעַן בְּעַקְרִירִיתָה גַּעַוּוֹאַרְעָן פֿון קְלִיּוּסְטָאַר. נָאַכְהָעָר האַט דער
גְּרִיְידִיזְעַר רב ווי גַּעַבְעַנְשָׁטָה. דער אַזְּבָּרְשְׁטָטָר זָאַל וַיִּזְּוּלְעָן וְיַיִן אַזְּבָּרְגַּן
דָּעַם, ווּאַס ווי האַבעָן ער ווי גַּעַוְיָאָגְנְטָשָׁעָן אַזְּוֵי לְאַגְּנָה טְרִיפָּה אַונְ האַבעָן גַּעַקְוּשָׁט
זְלָם. אַזְּהָהַעַט ער ווי גַּעַוְיָאָגְנְטָשָׁעָן וַיִּזְּוּלְעָן בעַקְוּמָן גַּוְטָעָן טְעַנְעַד
אַיִן זְאַלְעָן האַבעָן הַצְּלָה אַיִן אַלְעַט עַנְיִינִים.

אצונר זיך ער עס וויסט פון דן מעשה אהן דעם בעשראפונג,
דער וויסט גאנץ גוט או דן ברוכות פון נריידיזער רב זענגן מקומות
געוויארצען. דין עכטערען ומירע זענגן רינק געווארען. ווי זאכען גע-
האלטען בשותפות א לאטצרייע צעטילע, האבען זי געווינגען צויאנדיזיג
טויווענד רובל. טויט דן צוויי מעדלאָה האבען זי. געטהָן גאנץ טעהָג
שיזובים, און פאיין זי גאנץ גוט גענאנגען און אלע עיניז, זי האבען
געהאט שטענring כל טוב.